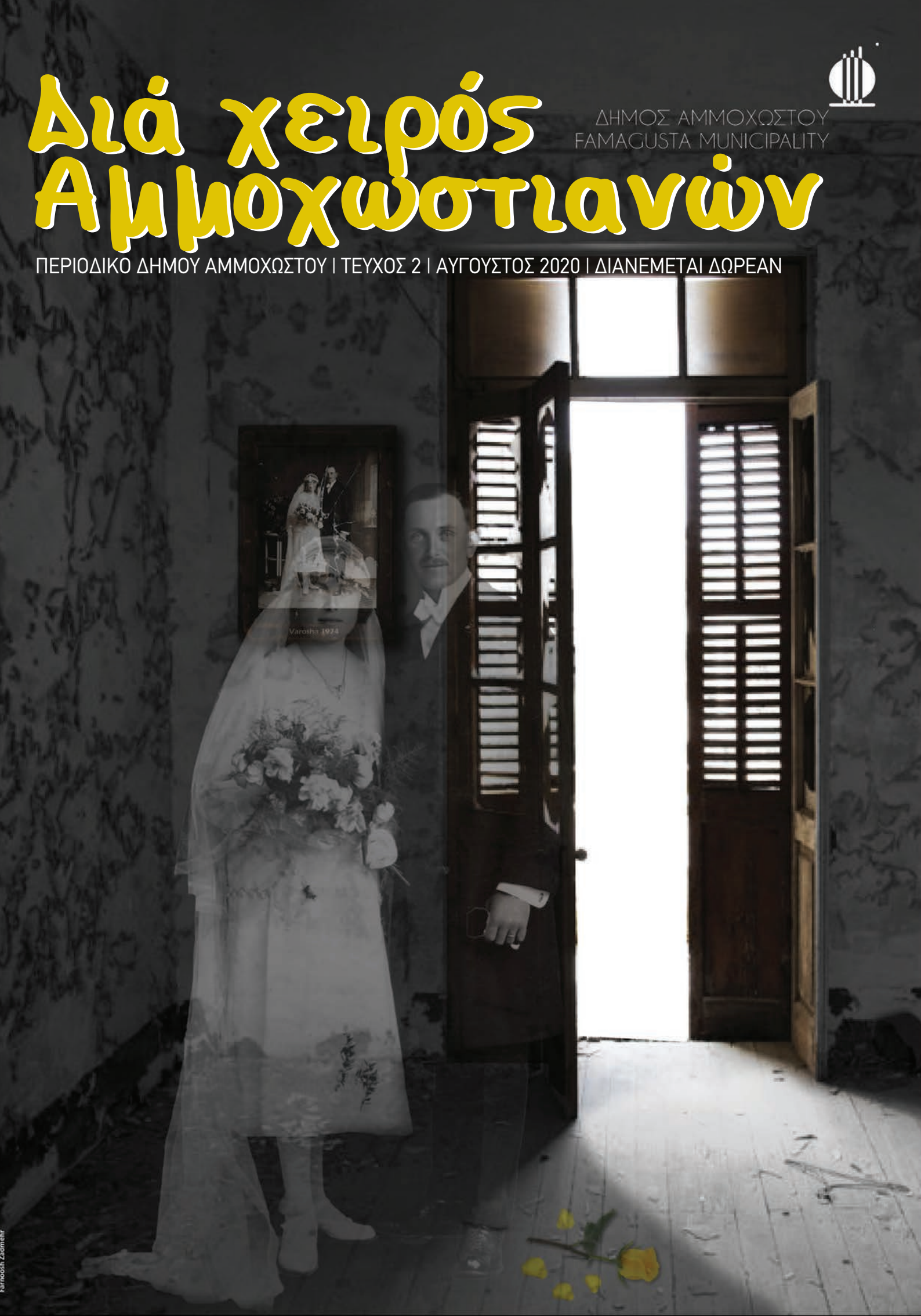
Διά χειρός Αμμοχωστιανών

ΔΗΜΟΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
FAMAGUSTA MUNICIPALITY

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΔΗΜΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ | ΤΕΥΧΟΣ 2 | ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2020 | ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Περιοδικό Δήμου Αμμοχώστου
Τεύχος Αρ. 2 Αύγουστος 2020
Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ

ISSN: 2547-8834

Πνευματικά Δικαιώματα
ΔΗΜΟΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Κατά Νόμο Υπεύθυνος
ΔΗΜΟΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Διεύθυνση:
Ανεξαρτησίας & Μ. Συγκλιτικής,
Αμμόχωστος, τηλ: 03872156

Προσωρινή Διεύθυνση:
Λεωφόρος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ΙΙΙ, αρ.138
3021 Λεμεσός

Ταχυδρομική Διεύθυνση:
Τ.Θ 51682, 3507
Λεμεσός

Τηλέφωνο Επικοινωνίας:
25339757
Τηλεομοιότυπο: 25386969

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:
ammochostos.famagusta.municipality@cytanet.com.cy
info@famagusta.org.cy

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Συντακτική Ομάδα:
Μιχάλης Βασιλείου
[Δημοτικός Σύμβουλος]
Ανδρέας Βασιλείου
[Δημοτικός Σύμβουλος]
Ανδρέας Καζαμίας
[Δημοτικός Σύμβουλος]
Μαριλένα Μανώλη
[Αν. Δημοτική Γραμματέας]
Πέτρος Κέκκος
[Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμμοχώστου]
Άντρια Στεφανή
[Βοηθός Γραμματειακός Λειτουργός]
Μιχάλης Βρυώνη
[Συνεργάτης]

Αρχισυνταξία:
Μιχάλης Βασιλείου
Μαριλένα Μανώλη

Διορθώσεις:
Ανδρέας Καζαμίας

Επιμέλεια έκδοσης:
Μιχάλης Βασιλείου
Ανδρέας Καζαμίας

Εκτύπωση:
PRINTCO MANUFACTURING&TRADING LTD
Βιολέττας 8, 2059 Λευκωσία

Φωτογραφία Εξωφύλλου:
Umit Inatci

Φωτογραφικό υλικό από: Αρχείο Δήμου Αμμοχώστου, Πέτρο Φιάκκα, Πανίκο Ασιώτη, Κυριάκο Τίκη και Umit Inatci.
Ευχαριστίες σε όλους όσοι συνέδραμαν στη συλλογή και καταγραφή άρθρων αλλά και στους χορηγούς του περιοδικού.

ΔΗΜΟΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
FAMAGUSTA MUNICIPALITY

Περιεχόμενα

1. Χαιρετισμός Δημάρχου 3
2. Σχολική Εφορεία Αμμοχώστου....5
3. Έφυγε ο Αλέξης Γαλανός... ο πρώτος μεταξύ ίσων....8
4. Ιστορία του Σιδηρόδρομου στην Αμμόχωστο 11
5. Χειρόγραφα από το προσωπικό αρχείο του Επίτιμου Δημάρχου Αμμοχώστου Ανδρέα Πούγιουρου 12
6. Κόκος Ανδρονίκου | Ένας ακούραστος, ωραίος άνθρωπος....13
7. Αφιέρωμα στον Άντη Κωνσταντίνου, Ποδοσφαιριστή της Ανόρθωσης 15
8. Αφιέρωμα στον Νίκο Πιτσιάουλο, Ποδοσφαιριστή της Νέας Σαλαμίνας 16
9. Αφιέρωμα στην Αμμοχωστιανή εικαστικό Ιουλία Τουμαζή....17
10. Αφιέρωμα στη λογοτέχνιδα Αγγέλα Καϊμακλιώτη....18
11. Αφιέρωμα στη λογοτέχνιδα και πολιτικό Κλαίρη Αγγελίδου....21
12. Αφιέρωμα στον καλλιτέχνη και Υπεύθυνο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Στέφανο Ζυμπουλάκη 23
13. Αφιέρωμα στον Αμμοχωστιανό πολιτικό και πρώην πρόεδρο της Νέας Σαλαμίνας Νίκο Φλουρέντζο....24
14. Φόρος τιμής στους θανόντες αθλητές του ΓΣΕ Αθλητές
    14.1. Γιαννάκης Κωνσταντίνου....27
    14.2. Μιχάλης Στεφανίδης 28
15. Γλυπτό για τα εκατοντάχρονα του ΓΣΕ από τον Φίλιππο Γιαπάνη....29
16. Πινακοθήκη Αμμοχώστου....30
17. Δημοτικός Παιδοκομικός και Βρεφοκομικός Σταθμός Αμμοχώστου 1955-1974 33
18. Εκδηλώσεις Δήμου Αμμοχώστου 2019-2020
    18.1. Εκστρατεία Διαφώτισης (Μάρτιος-Ιούνιος 2019)....36
    18.2. Περιδιάβαση στην Αμμόχωστο 30 Ιουνίου 2019 37
    18.3. Κατασκήνωση 21-25 Αυγούστου 2019 38
    18.4. Γιορτή Αγίου Νικολάου, 5 Δεκεμβρίου 2019....39
    18.5. Φωτογραφία του Δρόμου 30 Ιουλίου 2019 40
    18.6. Αντικατοχική Εκδήλωση Δήμου Αμμοχώστου 14 Σεπτεμβρίου 2019 41
    18.7. Συντονιστική Δήμου Αμμοχώστου 11 Σεπτεμβρίου και 11 Δεκεμβρίου 2019....42
    18.8. Βραβεύσεις Άριστων μαθητών 19 Δεκεμβρίου 2019 ..43
    18.9. Βραβεύσεις Άριστων Αθλητών Αμμοχώστου 19 Ιουνίου 2019....44
    18.10. Επισκέψεις στα Φυλάκια 20 Δεκεμβρίου 2020....45
    18.11. Παρουσίαση στο ΥΠΕΞ 4 Φεβρουαρίου 2020 46
19. Ενορίες Αμμοχώστου:
    19.1. Κάτω Βαρωσίου 47
    19.2. Αγίας Ζώνης....50
    19.3. Αγίου Λουκά 51
    19.4. Αγίου Μέμνωνα 52
    19.5. Αγίου Νικολάου 53
    19.6. Σαλαμίνας 54
    19.7. Σταυρού 55
20. Η ιστορική εκκλησία της Παναγίας Χρυσοσπηλιώτισσας στο Κάτω Βαρώσι 56
21. Ιστορίες Δημοτών:
    21.1. Η Αμμόχωστος την άνοιξη....58
    21.2. Στον συνοικισμό του Άη Αθανάση 60
22. Εκδηλώσεις στην Αμμόχωστο με σπάνιο φωτογραφικό υλικό:
    22.1. Ανθεστήρια....63
    22.2. Γιορτή του Πορτοκαλιού....64
    22.3. Κατακλυσμός 66
23. Συνταξιούχοι του Δήμου:
    23.1. Αδάμος Μηλιώτης 67
    23.2. Σταύρος Φλουρής....68
    23.3. Ελένη Δημητρίου 69
24. Χορωδία Δήμου Αμμοχώστου 70
25. Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αμμοχώστου 71
26. «Ο Αντρίκκος με την τζυλιτούρα» 72
27. Ποίημα του Γιάννη Κοντού για την Αμμόχωστο 72
28. «Ο πόθος της επιστροφής στη Πόλη μας»....73
29. Ποίημα για την Αμμόχωστο από την μαθήτρια Δημοτικού Λένα Νικολάου....74
30. «Αμμόχωστος η δική μου άγια πόλη», της Αδελαΐδας Δήμου Παπαγεωργίου 75
31. Η ιστορική αναμέτρηση του αγώνα Ανόρθωση-Παρτιζάν στις 11 Σεπτεμβρίου 1963 76
32. Η ιστορική αναμέτρηση του αγώνα Νέας Σαλαμίνας-Άρσεναλ στις 18 Μαΐου 1967....78
33. Σταυρόλεξο....80

Ο γνωστός κινηματογράφος «ΗΡΑΙΟΝ» ιδιοκτησίας της οικογένειας Ανδρέα Παπαγεωργίου, γνωστού και ως Ξυλέμπορα, πριν από κάποια χρόνια

Χαιρετισμός Δημάρχου Αμμοχώστου

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που χαιρετίζω αισίως την έκδοση του περιοδικού του Δήμου μας «Διά χειρός Αμμοχωστιανών», η οποία έχει ως στόχο να διατηρήσει ζωντανή τη μνήμη και τη δίψα για επιστροφή στην αγαπημένη μας πόλη Αμμόχωστο, που εδώ και 46 χρόνια παραμένει βουβή και παραδομένη στα αδηφάγα στοιχεία της φύσης.

Μέσα σ' αυτές τις δύσκολες και πρωτόγνωρες συνθήκες που διέρχεται η πατρίδα μας αλλά και ολόκληρη η ανθρωπότητα, οι σκέψεις και τα συναισθήματα του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου Αμμοχώστου εστιάζονται ιδιαίτερα στους συμπολίτες μας Αμμοχωστιανούς τους οποίους καλούμε να αντιμετωπίσουν τις δοκιμασίες από την πανδημία του κορωνοϊού με ψυχραιμία, θάρρος, εγκαρτέρηση, υπομονή και αισιοδοξία. Δεν έχουμε καμιά αμφιβολία ότι οι συμπολίτες μας, που βίωσαν και αντιμετώπισαν με καρτερία και αυταπάρνηση τη δοκιμασία του εκτοπισμού τους από τις πατρογονικές τους εστίες τον Αύγουστο του 1974, θα επιδείξουν ανάλογες αρετές και για την αντιμετώπιση της νέας δοκιμασίας του 2020.

Γνωρίζετε όλοι τις τελευταίες εξελίξεις προσπάθειας επικοισμού της Αμμοχώστου με αποτέλεσμα, δυστυχώς, η πόλη μας να βρίσκεται ξανά στην επικαιρότητα τους τελευταίους μήνες ένεκα των ενεργειών που έχουν δρομολογηθεί από την Τουρκία και την ψευδοκυβέρνηση στα κατεχόμενα για εποικισμό της περίκλειστης πόλης μας ή άνοιγμα της υπό κατοχική διοίκηση. Πρόκειται για μια μεθόδευση που αποτελεί κυριολεκτικά μαχαιριά στις καρδιές των χιλιάδων Αμμοχωστιανών που ζουν σήμερα πρόσφυγες σε όλες τις γωνιές της ελεύθερης Κύπρου. Αυτή η ενέργεια υπονομεύει την ίδια την προοπτική της συνολικής λύσης του Κυπριακού.

Είναι για αυτό που όλοι οι Αμμοχωστιανοί - ανεξαρτήτως γενιάς, πολιτικών τοποθετήσεων, απόψεων για το Κυπριακό - είμαστε καθολικά αποφασισμένοι ότι πρέπει να δράσουμε σε κάθε επίπεδο για να αποτραπούν τα τετελεσμένα. Ήδη αρχίσαμε μια ολόπλευρη κινητοποίηση εντός και εκτός Κύπρου και θα απευθυνθούμε προς κάθε κέντρο αποφάσεων με στόχο να προλάβουμε τα νέα τετελεσμένα.

Η επιστροφή της πόλης της Αμμοχώστου στους κατοίκους της, ως προτεραιότητα που δεν διασυνδέεται με τη

συνολική λύση του Κυπριακού, προνοείται ρητά από τη Συμφωνία Υψηλού Επιπέδου μεταξύ του Προέδρου Κυπριανού και του Τουρκοκύπριου ηγέτη Ραούφ Ντενκτάς, στις 19 Μαΐου 1979 η οποία προβλέπει, συγκεκριμένα, όπως δοθεί προτεραιότητα στη συμφωνία για την επανεγκατάσταση στα Βαρώσια υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και ότι αυτή η συμφωνία θα εφαρμοζόταν χωρίς να αναμένεται το αποτέλεσμα των συνομιλιών σε άλλες πτυχές του Κυπριακού.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το Δημοτικό Συμβούλιο Αμμοχώστου καταβάλλει επί καθημερινής βάσεως προσπάθειες, για να παραμένει η Αμμόχωστος στην πρώτη γραμμή μιας κοινής προσπάθειας, για την εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Η.Ε. 550 (1984) και 789 (1992), των ψηφισμάτων και των αποφάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, των ψηφισμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συμπεριλαμβανομένης και της συστάσεως της Επιτροπής Αναφορών (733/2004) για την επιστροφή της Αμμοχώστου στους νόμιμους κατοίκους της.

Οι ενέργειες μας ενισχύονται, επίσης, από τις προσπάθειες των εκάστοτε Προέδρων της Κυπριακής Δημοκρατίας για να είναι η Αμμόχωστος πέραν από διαπραγματευτικό χαρτί, καταλύτης όλων των μελλοντικών εξελίξεων για την Κύπρο. Η Αμμόχωστος αναμφίβολα θα συμβάλει σε μια συνολική λύση του Κυπριακού.

Γι' αυτό και όλοι εμείς που ζούμε στην εξορία, μαζί με τους δημότες μας αλλά και ολόκληρο τον κυπριακό λαό, πρέπει να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε, με όλες μας τις δυνάμεις, καθημερινά και συστηματικά, για την επιστροφή στη γενέθλια γη μας. Η επιστροφή της Αμμοχώστου και η πορεία προς τελική λύση του Κυπριακού θα αξιοποιήσει τα γεωστρατηγικά πλεονεκτήματα της Κύπρου και θα ανοίξει νέους ορίζοντες οικονομικής ανάπτυξης για όλους τους Κύπριους.

Ως Δήμος της Αμμοχώστου χαιρετίζουμε με συγκίνηση και αισιοδοξία το γεγονός ότι αυτές οι μεθοδεύσεις της Τουρκίας δεν βρίσκουν σύμφωνη μεγάλη μερίδα των Τουρκοκυπρίων. Υπάρχουν σωρεία έντιμων και θαρραλέων τοποθετήσεων από Τουρκοκύπριους, οι οποίες υπενθυμίζουν σε όλους τους Ελληνοκύπριους ότι στην προσπάθεια για αποτροπή των σχεδιασμών για εποικισμό της Αμμοχώστου έχουμε σύμμαχους μας τους προοδευτικούς Τουρκοκύπριους. Ταυτόχρονα, αποτελούν απάντηση σε όσους έχουν ή καλλιεργούν την εντύπωση ότι σύσσωμη η τουρκοκυπριακή κοινότητα αποτελεί μια άβουλη μάζα και όργανο της Άγκυρας. Μαζί παλεύουμε για την πόλη μας, μαζί παλεύουμε για την κοινή μας πατρίδα.

Ο λαός της Αμμοχώστου είναι σίγουρα απογοητευμένος και αγανακτισμένος. Χρειάζεται όμως πάνω απ' όλα ομοψυχία όλων των Αμμοχωστιανών, μακριά από κομματικές και άλλες σκοπιμότητες, για την αποτροπή των μηχανορραφιών της Άγκυρας με τους εδώ εγκάθετούς της. προς αυτή την κατεύθυνση πορευόμαστε σαν Δημοτικό Συμβούλιο και σας θέλουμε όλους συμπαραστάτες μας.Αυτή η ξεχωριστή πρωτοβουλία για προβολή της αγαπημένης μας πόλης, της πόλης των ονείρων μας, της Αμμοχώστου μας ας γεφυρώσει τις διαφορές και τις ανησυχίες όλων μας και ας παραμείνει μια στερεή γέφυρα επικοινωνίας και αμφίδρομης πληροφόρησης, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό!

Δρ. Σίμος Ιωάννου
Δήμαρχος Αμμοχώστου

Σχολική Εφορεία Αμμοχώστου

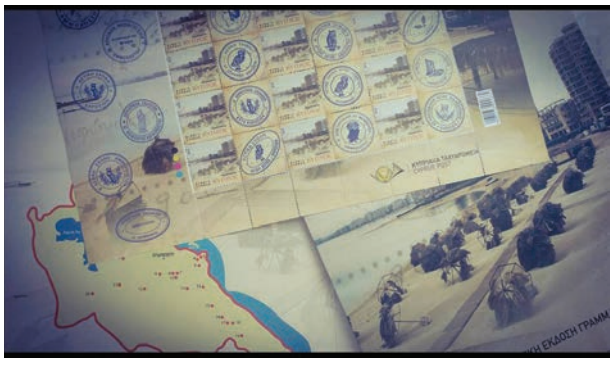

Τα Εκπαιδευτήρια της πόλης μας όπως είναι ευρέως γνωστό, από τον Αύγουστο του 1974 δε μπορούν να δεχτούν τα παιδιά μας στις σχολικές τους αίθουσες αφού κάποια σχολεία παραμένουν βουβά στην περίκλειστη περιοχή της Αμμοχώστου και άλλα είναι κατειλημμένα από εποίκους. Η Σχολική Εφορεία Αμμοχώστου λόγω της κατοχής αδυνατεί, μέχρι σήμερα, ν' ασκήσει το φυσικό ρόλο και τις αρμοδιότητες της όπως οι Σχολικές Εφορείες των ελεύθερων Δήμων της Κύπρου. Στα χρόνια που πέρασαν, ανέπτυξε ένα διαφορετικό ρόλο - σε συνεργασία πάντα με το Δήμο Αμμοχώστου.

Η ιδιότητα του Αμμοχωστιανού δεν είναι θέμα τυπικό, μια προσφώνηση και μια αποτύπωση σ' ένα πιστοποιητικό γεννήσεως. Είναι αναγνώριση της ταυτότητας και της καταγωγής μας. Να γνωρίζουμε από που ερχόμαστε, ούτως ώστε, όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν, να επιστρέψουμε εκεί όπου ανήκουμε. Η ιδιότητα του Αμμοχωστιανού δεν εξαντλείται στη νοσταλγία και στις αναφορές του παρελθόντος. Έχει άμεση διάσταση στο παρόν αλλά και στο μέλλον.

Μέσα σε πνεύμα ενότητας και συλλογικότητας όλων των Αμμοχωστιανών -ανεξαρτήτως κομματικής προέλευσης - η Σχολική Εφορεία έθεσε ως στόχους την ανάπτυξη δράσεων και δραστηριοτήτων όπως:

- Τον εντοπισμό και καταγραφή μητρώου όλων των μαθητών των σχολείων της ελεύθερης Κύπρου με καταγωγή από την Αμμόχωστο (από πατέρα ή μητέρα).
- Την ανάπτυξη εκπαιδευτικών και αθλητικών δραστηριοτήτων σχετικά με την πόλη μας.
- Τη διεύρυνση του θεσμού των βραβείων σε άριστους μαθητές με καταγωγή από την Αμμόχωστο.
- Την παροχή υποτροφιών σε Αμμοχωστιανούς φοιτητές σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

- Τη σύσταση ιστορικού Αρχείου Εκπαιδευτηρίων Αμμοχώστου.
- Τη δημιουργία Αρχείου Συνδέσμου Αποφοίτων Σχολείων Αμμοχώστου.

Στο πλαίσιο αυτής της διαφορετικής δράσης που καλείται η Σχολική Εφορεία Αμμοχώστου ν' αναπτύξει, προχωρήσαμε το 2013, με τη σύμφωνη γνώμη και βοήθεια του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, ζητώντας από μαθητές που οι γονείς ή οι παππούδες τους έχουν καταγωγή από την πόλη της Αμμοχώστου να συμπληρώσουν έντυπο, ώστε να μπορέσει να καταρτιστεί μητρώο μαθητών με καταγωγή από την Αμμόχωστο.

Η προσπάθεια αυτή είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μητρώου μαθητών που κατάγονται από την πόλη της Αμμοχώστου, με τον αριθμό των καταγεγραμμένων μαθητών να ξεπερνά τις 3500. Οι μαθητές που είναι καταγεγραμμένοι στο μητρώο έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται για εκδηλώσεις και ημερίδες που διοργανώνει η Σχολική Εφορεία, καθώς και για πληροφορίες που αφορούν στην Αμμόχωστο.

Το 2013, χορηγήσαμε ως Σχολική Εφορεία Αμμοχώστου, την έκδοση του βιβλίου «Η Διαδρομή των Γυμνασίων της Αμμοχώστου από το 1955 μέχρι το 1974», το οποίο εξέδωσε ο Σύλλογος Αποφοίτων και Φίλων Ελληνικών Γυμνασίων Αμμοχώστου και συνέγραψε ο Δημήτρης Λεβέντης.

Επιπρόσθετα, από το 2013 μέχρι και το 2016, σε συνεργασία με ιδιωτικά πανεπιστήμια και κολλέγια που εδρεύουν στην Κύπρο, προχωρήσαμε στην παραχώρηση αριθμού ολικών και μερικών υποτροφιών, για προπτυχιακές και για μεταπτυχιακές σπουδές. Ουσιαστικά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, παραχώρησαν μείωση στο ύψος των διδάκτρων σε τελειόφοιτους μαθητές/απόφοιτους με καταγωγή την κατεχόμενη πόλη της Αμμόχωστου (με βάση το βαθμό απολυτηρίου). Πέραν του ακαδημαϊκού ρόλου που διαδραματίζουν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, η συνεργασία αυτή απέδειξε ότι τα Πανεπιστήμια και κολλέγια μας, έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό κοινωνικό ρόλο. Η ανταπόκριση των υποψήφιων υποτρόφων ήταν συγκινητική και έδωσε τη δυνατότητα σε άριστους μαθητές με κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες να εκπληρώσουν τα όνειρά τους στην μόρφωση.

Το 2011, διαπιστώσαμε τις ελλείψεις που είχε το αρχείο της Εφορείας μας, αφού μεγάλο μέρος του είχε χαθεί κατά την Τουρκική εισβολή του 1974. Για να είμαστε ακριβείς το μόνο μέρος του αρχείου που διασώθηκε ήταν μέρος των οικονομικών στοιχείων των σχολείων που είχαν σταλεί λίγες μέρες πριν την Τουρκική εισβολή του 1974 στη Λάρνακα για έλεγχο από την ελεγκτική υπηρεσία.

Έτσι, αμέσως τέθηκαν 2 στόχοι:

- Ο καθορισμός των σχολείων που υπάγονταν στη Σχολική Εφορεία Αμμοχώστου.
- Η γεωγραφική αποτύπωση των σχολείων αυτών στον χάρτη της πόλης.

Στην πορεία προστέθηκε και ένας τρίτος στόχος, ο οποίος ήταν η διευκρίνηση των ονομάτων των σχολείων, καθότι διαπιστώθηκε ότι πολλά από τα σχολεία αλλιώς τα ήξερε ο απλός Αμμοχωστιανός και αλλιώς ήταν καταγραμμένα στα επίσημα αρχεία / σφραγίδες των σχολείων (π.χ. το Δημοτικό Σχολείο Σαλαμίνος ήταν περισσότερο γνωστό στους Αμμοχωστιανούς ως Δημοτικό Σχολείο Νέας Σμύρνης και όχι ως Δημοτικό Σχολείο Σαλαμίνος όπως ήταν και το επίσημο του όνομα).

Μετά από 4 χρόνια έρευνας σε αρχεία:

- Του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας,
- του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας,
- του Κρατικού Αρχείου,
- του Υπουργείου Πολέμου του Ηνωμένου Βασιλείου (σε δημοσιευμένους χάρτες και έγγραφα),
- σε προσωπικά αρχεία Αμμοχωστιανών,

και διασταυρώνοντας τα στοιχεία αυτά είτε μεταξύ τους, είτε με τις ελάχιστες πληροφορίες του υφιστάμενου αρχείου της Σχολικής Εφορείας Αμμοχώστου, τα ευρήματα παρουσιάστηκαν και αποτυπώθηκαν μέσω μιας συλλεκτικής συλλογής Γραμματοσήμων που εκδώσαμε τον Νοέμβριο του 2016 σε συνεργασία με τα Κυπριακά Ταχυδρομεία και στην οποία περιλήφθηκαν:

- Οι σφραγίδες όλων των σχολείων της πόλης της Αμμοχώστου,

- οι επίσημες ονομασίες των σχολείων αλλά και αυτές που χρησιμοποιούνταν στην καθομιλουμένη από τους πολίτες της πόλης,
- ο χάρτης της πόλης της Αμμοχώστου με αποτύπωση του σημείου που βρισκόταν το κάθε σχολείο.

Τα χρήματα από την πώληση της συλλογής Γραμματοσήμων δόθηκαν στο Καραϊσκάκειο Ίδρυμα και στο Σωματείο Στήριξης Αυτισμού Αμμοχώστου. Υπάρχουν διαθέσιμες συλλογές για οποιονδήποτε ενδιαφέρεται.

Φέτος, με την πρωτοφανή κατάσταση που επικρατεί σε όλο τον πλανήτη αναφορικά με την πανδημία του COVID-19, ως Σχολική Εφορεία Αμμοχώστου προσφέραμε το ποσό των €3000 για αγορά μιας φορητής συσκευής αναρρόφησης υγρών (portable suction) και ενός αυτόματου εξωτερικού απινιδωτή (automatic external defebrillator) και ζητήσαμε, όπως τα είδη αυτά δοθούν για τις ανάγκες του Γενικού Νοσοκομείου Αμμοχώστου.

Κάθε χρόνο, σε συνεργασία με τον Δήμο Αμμοχώστου, συνδιοργανώνουμε την εκδήλωση βράβευσης των άριστων τελειόφοιτων μαθητών με καταγωγή από την Αμμόχωστο. Προσπαθούμε να συμμετέχουμε σε όλες τις εκδηλώσεις που διοργανώνονται από το Δήμο Αμμοχώστου αλλά και από άλλα Σωματεία, Οργανώσεις και Φορείς της Αμμοχώστου.

Στη διάρκεια αυτών των χρόνων, δημιουργήσαμε και την ιστοσελίδα της Σχολικής Εφορείας Αμμοχώστου, https://sxolikieforiammoch.wixsite.com/cyprus καθώς και σελίδα στο facebook, https://www.facebook.com/famaschoolboard/.

Όλες αυτές οι δράσεις και δραστηριότητες έχουν πραγματοποιηθεί σε εθελοντική βάση από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολικής Εφορείας Αμμοχώστου και φίλους, Αμμοχωστιανούς και μη. Πηγάζουν από τη δική μας ανάγκη, να συνεχίσουμε να θυμόμαστε ποιοι είμαστε και τι μπορούμε να κάνουμε και ταυτόχρονα να προσφέρουμε στους νεότερους ένα σκαλοπάτι για να συνεχίσουν αυτή την προσπάθεια και να την εξελίξουν.

Τα παιδιά με καταγωγή από την Αμμόχωστο μας, θα κληθούν να ζήσουν και να ξαναφτιάξουν την Αμμόχωστο με την απελευθέρωση και την επιστροφή της. Η έκπτωση της παιδείας, δεν είναι επιλογή, καθώς ήταν και θα είναι πάντα δείκτης παρακμής. Η διαφύλαξή της ως θεμελιώδους κοινωνικής κατάκτησης και η ενδυνάμωσή της,

αποτελούν πάγιο αίτημα των καιρών και απαίτηση της κοινωνίας.

Απώτερος στόχος και προσανατολισμός όλων των δραστηριοτήτων μας είναι η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ. Όλοι μαζί συνεχίζουμε τον αγώνα, μέχρι την ημέρα που θα ξαναζωντανέψουν τα σχολεία με τις φωνές των παιδιών μας για ν' ακουστεί ξανά το πρώτο σχολικό κουδούνι στην ελεύθερη πόλη της Αμμοχώστου.

ΔΣ Σχολικής Εφορείας Αμμοχώστου

2011 – 2016

Κατερίνα Μηνά
+ Κυριάκος Σαμάρας
Χαράλαμπος Χρυσοστόμου
Γιώργος Μαυρουδής
Λευτέρης Ελευθερίου
Αντρέας Βασιλείου Μανές
Δώρα Τσιάμα
Γιώργος Μπέρος
Γιώργος Τσίσιος
Ανδρέας Μορφίτης
Πάμελα Αναστασίου - Παπαϊακώβου

2016 – 2021

Κατερίνα Μηνά
Κώστας Ιερίδης
Χαράλαμπος Χρυσοστόμου
Λούκας Χριστοδουλίδης
Νεόφυτος Γεωργίου
Γιώργος Χατζησπύρου
Γεωργία Μεγάλεμου
Χρίστος Χατζησωτήρης
Αντρέας Βασιλείου Μανές
Πόλυς Ευαγγελίδης
Τεύκρος Αγγελίδης

Έφυγε ο Αλέξης Γαλανός... ο πρώτος μεταξύ ίσων

Μας εγκατέλειψες τόσο ξαφνικά εκείνο το πρωινό της Δευτέρας στις 15 Ιουλίου 2019. Το άκουσμα του θανάτου του βύθισε στο πένθος όχι μόνο την οικογένεια σου, αλλά και τη μεγάλη οικογένεια της Αμμοχώστου, τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, το προσωπικό του Δήμου μας, αλλά και τους χιλιάδες συμπολίτες μας.

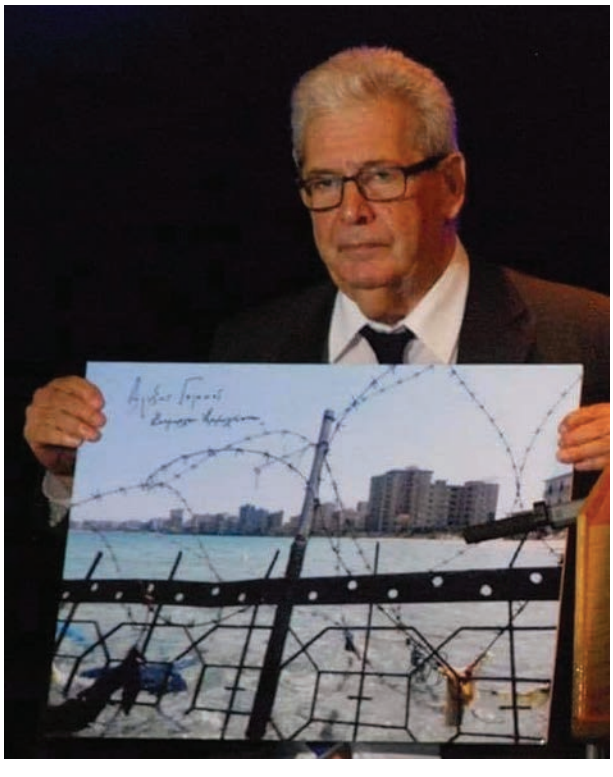
Αγαπημένε μας Δήμαρχε, επέλεξες να φύγεις από τη ζωή έτσι ξαφνικά και απρόσμενα, επιτρέποντας όμως σε όλους εμάς να σε θυμόμαστε για πάντα, έτσι όπως σε γνωρίζαμε και σε ζούσαμε, αγωνιστή, δυνατό και περήφανο. Ο Αλέξης Γαλανός γεννήθηκε στη Λεμεσό στις 30 Αυγούστου 1940. Γονείς του ήταν ο επιχειρηματίας Χριστάκης Γαλανός και η Ρίτσα Τορναρίτου. Παρά το γεγονός ότι ο Αλέξης γεννιέται στη Λεμεσό (γενέτειρά της μητέρας του), η οικογένεια του Χριστάκη Γαλανού ζει στην Αμμόχωστο όπου ο ίδιος δραστηριοποιείται επιχειρηματικά και ο Αλέξης με την αδελφή του Λιάνα, ζουν τα παιδικά και ανέμελα χρόνια τους.

Ο Αλέξης Γαλανός, ενώ βρισκόταν στο μέσο των γυμνασιακών του σπουδών στην Αμμόχωστο, και αφού οι γονείς του χωρίζουν, εγγράφεται στο Αμερικανικό Κολλέγιο Αθηνών, ως εσώκλειστος μαθητής και μετακομίζει στην Αθήνα για να ολοκληρώσει τις γυμνασιακές του σπουδές το 1958.

Αμέσως μετά, μεταβαίνει για σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ στο King's College, από το οποίο αποφοιτά το 1962, λαμβάνοντας μεταπτυχιακό δίπλωμα (Master of Arts) στις οικονομικές επιστήμες και στην κοινωνιολογία. Μετά το Κέιμπριτζ, συνέχισε τις σπουδές του στο Ίννερ Τέμπλ του Λονδίνου αποκτώντας πτυχίο νομικής (Barrister at Law).

Με την αποπεράτωση των σπουδών του και την επιστροφή του στην Κύπρο, βρίσκεται ξανά στην Αμμόχωστο και ασχολείται με τις οικογενειακές επιχειρήσεις «Α/φοι Γαλανού», που ήταν δημιούργημα του πατέρα του. Η δεκαετία του 60 και τα πρώτα χρόνια του 70 ήταν μια περίοδος που η ανάπτυξη στην Αμμόχωστο ήταν ραγδαία. Δεν θα ήταν υπερβολή να πω, πως ήταν μια περίοδος που η Αμμόχωστος μεσουρανούσε. Ξεχώριζε και πρωτοπορούσε σε πολλούς τομείς της πολιτιστικής, κοινωνικής και οικονομικής ζωής. Ο νεαρός τότε Αλέξης Γαλανός ζούσε και απολάμβανε αυτή τη ραγδαία ανάπτυξη της πόλης αλλά και των επιχειρήσεων της οικογένειας.

Δυστυχώς, αυτή η κατάσταση της πρωτοφανούς ανάπτυξης και ευημερίας, διακόπτεται απότομα και ανατρέπεται τον Αύγουστο του 1974. Μετατρέπεται σε πόνο, καταστροφή, ξεριζωμό από την αγαπημένη μας πόλη. Ο ίδιος ο Αλέξης Γαλανός, συχνά έλεγε «... μας κόψαν τα φτερά ενώ πετούσαμε ψηλά και προσγειωθήκαμε ανώμαλα στο έδαφος...».

Η τραγωδία του 1974, αλλά και η κατάσταση αμέσως μετά τα τραγικά γεγονότα, αναγκάζουν (εντός ή εκτός εισαγωγικών) τον Αλέξη Γαλανό να ασχοληθεί με τα κοινά, εισερχόμενος στην πολιτική ζωή και μάλιστα από πολύ νωρίς στα βαθιά. Άνθρωπος ων βαθιά δημοκρατικός και ενστερνιζόμενος τις παρακαταθήκες της μακαριακής παράταξης στη μεταπραξηκοπηματική περίοδο, αποτελεί το 1976 ένα εκ των ιδρυτικών μελών της Δημοκρατικής Παράταξης που μετέπειτα μετονομάστηκε σε Δημοκρατικό Κόμμα.

Την ίδια χρονιά και σε ηλικία μόλις 36 ετών, εκλέχτηκε για πρώτη φορά βουλευτής της εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου. Ήταν η στιγμή που ξεκινούσε μια μακροχρόνια και λαμπρή πολιτική πορεία η οποία διήρκησε πέραν των 43 ετών και που δυστυχώς τερματίστηκε με αυτό τον απροσδόκητο τρόπο πριν μερικές μέρες.

Ο Αλέξης Γαλανός εκλέγεται και επανεκλέγεται βουλευ-

τής της εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου στις βουλευτικές εκλογές του 1981, του 1985, του 1991 και του 1996, διατελώντας μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων για 23 συναπτά έτη, από το 1976 μέχρι το 1999.

Ως βουλευτής, διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας, Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εξωτερικών, Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών και Άμυνας, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών. Επιπλέον, την περίοδο 1981-1991 ήταν Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Κόμματος.

Επιπρόσθετα:

- Την περίοδο 1978-1993 ήταν Πρόεδρος της Αντιπροσωπείας της Κυπριακής Βουλής στην Διακοινοβουλευτική Ένωση, της οποίας διετέλεσε επίσης για πέντε χρόνια μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου.
- Την περίοδο 1991-1996 Πρόεδρος της Μεικτής Επιτροπής Κύπρου-Ευρωπαϊκής Ένωσης (τότε ΕΟΚ).
- Την περίοδο 1991-1998 Πρόεδρος της Αντιπροσωπείας της Κυπριακής Βουλής στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης.
- Την περίοδο 1996-1998 Πρόεδρος των Προέδρων του Κοινοβουλίου της Κοινοπολιτείας.
- Διετέλεσε, επίσης, επί σειρά ετών Πρόεδρος της Κυπριακής Αντιπροσωπείας στον ΟΑΣΕ.
- Πρόεδρος του Κοινοπολιτειακού Κοινοβουλευτικού Συνδέσμου.

Επιστέγασμα αυτής όλης της ομολογουμένως πολύ πλούσιας κοινοβουλευτικής δράσης ήταν η εκλογή του στις 30 Μαΐου 1991 στη θέση του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων για την 6η Κοινοβουλευτική Περίοδο από το 1991 μέχρι το 1996.

Σε κομματικό επίπεδο, ο Αλέξης Γαλανός αναλαμβάνει καθοριστικές και σημαντικές θέσεις εντός του Δημοκρατικού Κόμματος από πολύ νωρίς. Μετά από μια πενταετία στη Βουλή και σε ηλικία 41 ετών αναλαμβάνει Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του κόμματος. Το 1989 εξελέγη Γενικός Γραμματέας και το 1990 Αντιπρόεδρος του κόμματος. Ταυτόχρονα, υπήρξε επί σειρά ετών, εκπρόσωπος του ΔΗΚΟ στο Εθνικό Συμβούλιο.

Το 1997 διαφώνησε με τις επιλογές του ΔΗΚΟ εν όψει των προεδρικών εκλογών του 1998, εκλογές στις οποίες κατήλθε και ο ίδιος ως ανεξάρτητος υποψήφιος, λαμβάνοντας ποσοστό 4,04%. Ακολούθως, τον Μάρτιο του 1998, και αφού διαγράφηκε από την κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Κόμματος, ίδρυσε το Κόμμα Ευρωδημοκρατικής Ανανέωσης (ΚΕΑ). Στις 25 Αυγούστου 1999, με επιστολή του στον Πρόεδρο της Βουλής, υπέβαλε την παραίτησή του από το αξίωμα του βουλευτή.

Ο Αλέξης Γαλανός, με την παραίτησή του, αρχικά αποσύρεται από την ενεργό πολιτική δράση, παραμένει όμως ένας ενεργός και δραστήριος πολίτης. Την περίοδο 2003-2007 διορίστηκε, από τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας Τάσσο Παπαδόπουλο, στη θέση του προέδρου του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων, το οποίο είχε ως αποστολή να συμβουλεύει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε θέματα οικονομικής πολιτικής, χειρισμού οικονομικών κρίσεων και λήψης οικονομικών μέτρων. Επιπλέον, υπήρξε επί σειρά ετών σύμβουλος της Κεντρικής Τράπεζας, σύμβουλος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αμμοχώστου και Αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων.

Το 2006 επανέρχεται στη πολιτική ζωή διεκδικώντας ως ανεξάρτητος τη θέση του Δημάρχου Αμμοχώστου, θέση στην οποία εκλέχτηκε στις Δημοτικές εκλογές του 2006 και επανεκλέχτηκε στις Δημοτικές εκλογές του 2011 και του 2016. Το 2011 χωρίς ανθυποψήφιο.

Την περίοδο 2012-2016 ήταν πρόεδρος της Ένωσης Δήμων Κύπρου. Παράλληλα, από την εκλογή του ως Δήμαρχος Αμμοχώστου το 2007, μέχρι και το τέλος της ζωής του διετέλεσε Πρόεδρος της Επιτροπής Κατεχομένων Δήμων.

Η πολιτική σταδιοδρομία του Αλέξη Γαλανού ήταν τόσο πλούσια που είναι πραγματικά δύσκολο να την περιγράψει κάποιος μέσα σε μερικά λεπτά.

Αν μπορούσα να πω, πως ένα στοιχείο υπήρξε ο κοινός παρονομαστής αυτής όλης της πορείας, αυτό δεν μπορεί να είναι άλλο από την Αμμόχωστο. Η Αμμόχωστος ήταν πάντοτε στις προτεραιότητές του, ήταν πάντοτε το κίνητρο για συνέχιση του αγώνα. Μέχρι που εκλέγηκε Δήμαρχος της και η Αμμόχωστος να καταστεί πλέον, υπόθεση της καθημερινότητας του αλλά και τρόπος ζωής.

Αποχαιρετισμός από το Δημοτικό Συμβούλιο

Σκέψου η ζωή να τραβάει το δρόμο της,
και συ να λείπεις,
να ‘ρχονται οι Άνοιξες με πολλά διάπλατα παράθυρα,
και συ να λείπεις,
να ‘ρχονται τα κορίτσια στα παγκάκια του κήπου με χρωματιστά φορέματα,
και συ να λείπεις,
οι νέοι να κολυμπάνε το μεσημέρι,
και συ να λείπεις,
‘Ενα ανθισμένο δέντρο να σκύβει στο νερό,
πολλές σημαίες ν’ ανεμίζουν στα μπαλκόνια,
και συ να λείπεις,
Κι ύστερα ένα κλειδί να στρίβει η κάμαρα να ‘ναι σκοτεινή,
δυο στόματα να φιλιούνται στον ίσκιο,
και συ να λείπεις,

Γιάννης Ρίτσος

ΑΛΕΞΗΣ ΓΑΛΑΝΟΣ

Αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του ως Δήμαρχος, εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο τη διεξαγωγή εκστρατείας συλλογής υπογραφών, στη βάση ενός ομόφωνου κειμένου διακήρυξης των δημοτών της Αμμοχώστου. Αυτή η εκστρατεία αγκαλιάστηκε από όλα τα κόμματα και τα οργανωμένα σύνολα της Αμμοχώστου και είχε ως αποτέλεσμα τη συλλογή 30.000 υπογραφών.

Η επιτυχία του εγχειρήματος ήταν τέτοια που έδωσε το έναυσμα για μια μεγάλη εκστρατεία διαφώτισης τόσο στην Κύπρο, αλλά κύρια στο εξωτερικό, προτάσσοντας τα δίκαια όλου του προσφυγικού κόσμου της Κύπρου. Αντίγραφα των δύο τόμων με τις 30.000 υπογραφές των Αμμοχωστιανών παραδόθηκαν από τον Αλέξη Γαλανό στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, στα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας, στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και αλλού. Η εκστρατεία έτυχε υποστήριξης από δημόσια πρόσωπα όπως δεκάδες βουλευτές της Βουλής των Κοινοτήτων και του Κογκρέσου, ενώ ενεγράφηκε ως θέμα προς συζήτηση στην Βουλή των Κοινοτήτων και έτυχε αναφοράς στην Έκθεση της Επιτροπής Αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την Αμμόχωστο.

Μετά ακολούθησαν από το Δημοτικό Συμβούλιο, πάμπολλες δράσεις πάνω σε δύο βασικούς πυλώνες:

- Τις διεθνείς εκστρατείες και πρωτοβουλίες για προβολή και ανάδειξη του Κυπριακού μέσω του θέματος της Αμμοχώστου.
- Τις πολιτικές, πολιτιστικές και άλλες δραστηριότητες εντός Κύπρου με στόχο τη διατήρηση άσβεστης τη μνήμης και του πόθου της επιστροφής και τη θωράκιση του κοινωνικού ιστού της πόλης.

Σημαντικός σταθμός στη θητεία του ήταν όταν το 2013 ο Αλέξης Γαλανός υπέγραψε Κοινή Διακήρυξη με τον Τουρκοκύπριο δήμαρχο Αμμοχώστου Oktay Kayalp, με την οποία ζητείται η άμεση επιστροφή της Αμμοχώστου στη βάση των ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών.

Επιπλέον, ο Δήμαρχος στήριζε με ποικίλους τρόπους δικοινοτικές πρωτοβουλίες και εκδηλώσεις, που διοργανώνουν δικοινοτικές ομάδες της κοινωνίας των πολιτών. Επιστέγασμα αυτών των πρωτοβουλιών ήταν η επαναλειτουργία της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου του Εξωρινού που βρίσκεται στην εντός των τειχών κατεχόμενη πόλη της Αμμοχώστου. Σημαντική στιγμή για τον ίδιο τον Αλέξη Γαλανό ήταν διοργάνωση της Ακολουθίας του Επιταφίου την Παρασκευή 18 Απριλίου 2014, στην εν λόγω εκκλησιά η οποία τέθηκε υπό την αιγίδα του Δήμου Αμμοχώστου.

Ο Αλέξης Γαλανός ήταν πολύ καλός γνώστης του κυπριακού προβλήματος, και ως τέτοιος, αντιλαμβανόταν ότι η κλεψύδρα του χρόνου πλησιάζει στο τέλος της. Αντιλαμβανόταν με απόλυτα συνειδητό τρόπο ότι η σημερινή στασιμότητα μας οδηγεί ολοταχώς στο απεχθές της μονιμοποίησης της de facto διχοτόμησης. Αγωνιούσε πολύ για το μέλλον. Αγωνιούσε για τις μελλοντικές γενιές και ένοιωθε βάρος από το γεγονός ότι έβλεπε να κληροδοτείται στις νεότερες γενιές μια μοιρασμένη πατρίδα.

Θεωρούσε πως μια ενδεχόμενη κίνηση για την Αμμόχωστο πριν από την λύση, θα λειτουργούσε ως γέφυρα και καταλύτης προς την επίτευξη μιας συνολικής λύσης του Κυπριακού και την αποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ολόκληρου του κυπριακού λαού. Ως εκ τούτου θεωρούσε πως το ζήτημα της Αμμοχώστου, έχοντας υπόψη ότι κρατούσαμε στο χέρι την προτεραιότητα που απορρέει από τα ψηφίσματα 550 και 789 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, καθώς και από τη 2η Συμφωνία Κορυφής Κυπριανού – Ντενκτάς, έπρεπε να τύχουν διαφορετικού χειρισμού και αξιοποίησης.

Οι ιδέες και τα οράματα για μια Κύπρο ενωμένη, της ειρήνης, της συνεργασίας και της ευημερίας, θα γίνονταν φιλοσοφίες ακαδημαϊκές αν άνθρωποι σαν εσένα δεν πάσκιζαν να τα κάνουν πράξη. Και εσύ τα έκανες. Κατάφερες κάτι πολύ δύσκολο, να παλεύεις για τα μικρά και απλά της καθημερινότητας χωρίς να ξεστρατεί ο νους, από τα μεγάλα και τα πολύπλοκα. Τότε η ζωή μας έχει νόημα. Και εσύ έδωσες νόημα στη ζωή σου αλλά και στις ζωές των ανθρώπων σου, της συζύγου και των παιδιών σου.

Αγαπημένε μας Δήμαρχε μπορείς να φύγεις ήσυχος.

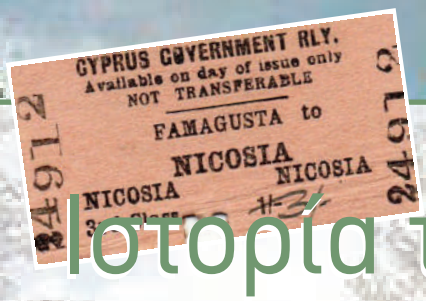
Ήσυχος γιατί εκπλήρωσες στο ακέραιο το καθήκον σου σε αυτό τον κόσμο. Ήσυχος γιατί όλοι εμείς θα συνεχίσουμε τον αγώνα σου για την Αμμόχωστο και για την Κύπρο.

Καλό σου ταξίδι Δήμαρχε, και να ξέρεις...

θα γυρίσουμε...

θα γυρίσουμε πιστοί στην άνοιξη της αγαπημένης μας πόλης... της Βασιλεύουσας Αμμόχωστος.

Χρύσανθος Ζαννέττου
Αντιδήμαρχος

Ιστορία του Σιδηρόδρομου

Την εποχή που το οδικό δίκτυο ήταν σχεδόν ανύπαρκτο και οι μεταφορές γίνονταν τις περισσότερες φορές με γαϊδούρια, η βρετανική αποικιοκρατία αποφασίζει να δημιουργήσει σιδηρόδρομο. Το 1903 ο Frederick Shelford, υπέβαλε μελέτη για την κατασκευή σιδηροδρομικής γραμμής. Θα ξεκινούσε από την Αμμόχωστο και θα κατέληγε στο Καραβοστάσι. Η γραμμή εμπλουτίστηκε με τρία τμήματα: Τμήμα 1: Αμμόχωστος – Λευκωσία, Τμήμα 2: Λευκωσία – Μόρφου, Τμήμα 3: Μόρφου – Ευρύχου.

Η κατασκευή του κυπριακού σιδηρόδρομου υλοποιήθηκε το 1905 και ήταν μια ανάσα πολιτισμού για ολόκληρο τον πληθυσμό. Αφενός, αποτελούσε ένα από τα βασικότερα μέσα μεταφοράς το οποίο συνέδεε την ύπαιθρο με την πόλη. Αφετέρου συνείσφερε στην αύξηση του εμπορίου, καθώς και στην απασχόληση περίπου 200 ανθρώπων. Το πρώτο τμήμα του Κυπριακού Σιδηροδρόμου, το οποίο συνέδεε την Αμμόχωστο με τη Λευκωσία, συμπληρώθηκε τον Οκτώβριο 1905, και στις 21 του ιδίου μήνα έγιναν τα επίσημα εγκαίνιά του, παρουσία του Άγγλου Αρμοστή. Σύμφωνα με τη Διευθύντρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων, κατά μήκος της γραμμής, μήκους 122 χλμ., υπήρχαν 10 σταθμοί και 27 στάσεις. Ξεκινούσε από την Αμμόχωστο, διέσχιζε τη Μεσαορία και έφτανε στη Λευκωσία. Από εκεί κατευθυνόταν προς Μόρφου, με πολλούς ενδιάμεσους σταθμούς. Το τελευταίο τμήμα ήταν η γραμμή Μόρφου – Ευρύχου, που εγκαινιάστηκε το 1915.

Η λειτουργία του σιδηροδρόμου έδωσε σημαντικά πλεονεκτήματα στην Αμμόχωστο σαν εμπορικός και λιμενικός κόμβος, και μαζί με την εμβάθυνση και καθαρισμό του λιμανιού έδωσε το προβάδισμα στην πόλη που αρκετά γρήγορα υπερσκέλισε την Λάρνακα που ήταν το εμπορικό κέντρο της Κύπρου στο τέλος του 19ου αιώνα. Οφείλουμε να σημειώσουμε, όμως, ότι μέρος των Κυπρίων ήταν πολύ σκεπτικοί έναντι της νέας τεχνολογίας. Ίσως λόγω κόστους ή συντηρητισμού/καχυποψίας επέμεναν να χρησιμοποιούν τα παραδοσιακά μέσα (γαϊδάρους, κάρα ή πεζοί). Στην αρχή λειτουργούσε ως «δημόσια ατραξιόν». Οι κάτοικοι της Αμμοχώστου, αλλά και ο λαός της Κύπρου γενικότερα, για πρώτη φορά έβλεπε κάτι τόσο εντυπωσιακό. Αν και το τρένο ήταν αρκετά αργό, ήταν εντυπωσιακό. Έτσι χιλιάδες πολίτες για ώρες χάζευαν, είτε τα δρομολόγια, είτε το ίδιο το μηχανοκίνητο «πράμα».

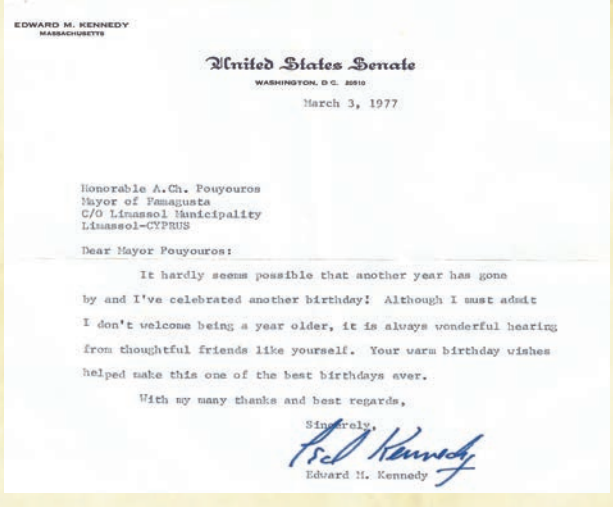

Ο Πολύδωρος Χατζηπολυδώρου (δεξιά καθήμενος, κάτοικος Αγίας Ζώνης) μαζί με την οικογένεια του. Ο πρώτος επιστάτης στο σταθμό του τρένου στην Αμμόχωστο.

Στα βαγόνια του το 1907 ταξίδεψε και ο Winston Churchill, τότε ως υφυπουργός των Αποικιών της Μεγάλης Βρετανίας. Το 1931, μετά τις ταραχές των Οκτωβριανών, οι πολίτες ξήλωσαν κάποιες ράγες καθώς ο σιδηρόδρομος εκπροσωπούσε την αποικιοκρατία. Άλλωστε έγινε κυρίως για να εξυπηρετήσει τα εμπορικά συμφέροντα των Άγγλων. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, λειτούργησε ως «μεταφορέας» εφοδίων και πυρομαχικών από το λιμάνι της Αμμοχώστου, στο αεροδρόμιο της Βασιλικής Αεροπορίας στη Λευκωσία. Σημαντικά υπήρξαν και τα έκτακτα δρομολόγια που εξυπηρετούσαν τον λαό και ειδικά στις καλοκαιρινές Κυριακές που έφταναν μέχρι τη θάλασσα. Επίσης, κάποιοι τον χρησιμοποιούσαν για να φτάσουν στη γιορτή του Πορτοκαλιού ή και στον Ιππόδρομο. Στις 31 Δεκεμβρίου του 1951 στις 14:55, ο κυβερνητικός κυπριακός σιδηρόδρομος πραγματοποίησε το τελευταίο του δρομολόγιο. Ξεκινώντας από τη Λευκωσία κατέληξε στην Αμμόχωστο στις 16:38 και εκεί έριξε αυλαία. Η ανάπτυξη του οδικού δικτύου καθώς και η έλλειψη κέρδους τον κατέστησαν οικονομικά ασύμφορο για την αποικιοκρατική Κυβέρνηση, η οποία έθεσε τέλος στη λειτουργία του. Η Ατμομηχανή 1 διατηρήθηκε ως ενθύμιο έξω από το Σταθμό της Αμμοχώστου.

[Πληροφορίες Κυπριακός Κυβερνητικός Σιδηρόδρομος (1905-1951)]

Ιστορικό Αρχείο μ. Επίτιμου Δημάρχου Ανδρέα Πούγιουρου

EDWARD M. KENNEDY
MASSACHUSETTS

United States Senate
WASHINGTON, D.C. 20510

March 3, 1977

Honorable A.Ch. Pouyouros
Mayor of Famagusta
C/O Limassol Municipality
Limassol-CYPRUS

Dear Mayor Pouyouros:

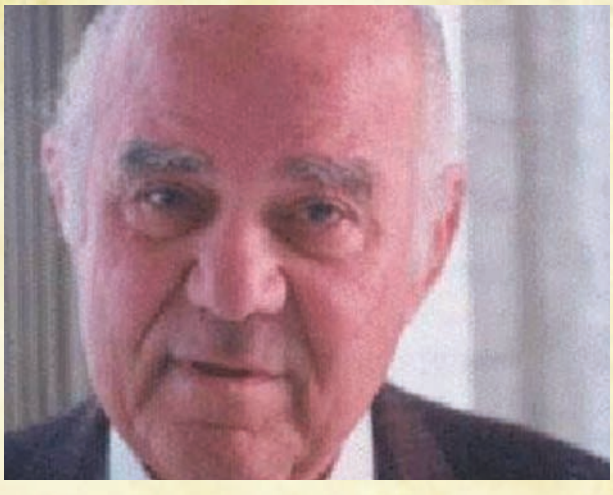
It hardly seems possible that another year has gone by and I've celebrated another birthday! Although I must admit I don't welcome being a year older, it is always wonderful hearing from thoughtful friends like yourself. Your warm birthday wishes helped make this one of the best birthdays ever.

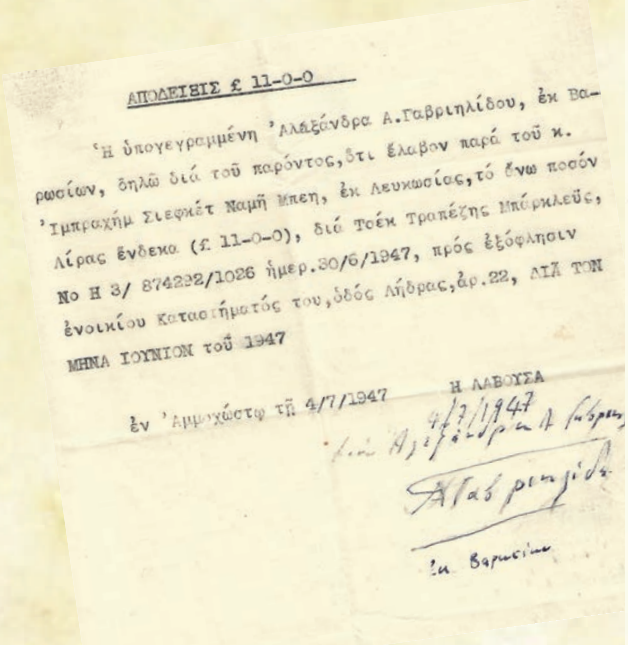
With my many thanks and best regards,

Sincerely,

Ted Kennedy

Edward M. Kennedy

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ £ 11-0-0

Ἡ ὑπογεγραμμένη Ἀλεξάνδρα Α.Γαβριηλίδου, ἐκ Βα-
ρωσίων, δηλῶ διά τοῦ παρόντος, ὅτι ἔλαβον παρά τοῦ κ.
Ἰμπραχήμ Σιεφκέτ Ναμή Μπεη, ἐκ Λευκωσίας, τό ἔνω ποσόν
Λίρας ἑνδεκα (£ 11-0-0), διά τοέκ Τραπέζης Μπάρκλεϋς,
Νο Η 3/ 874232/1026 ἡμερ.30/6/1947, πρός ἐξόφλησιν
ἐνοικίου καταστήματός του, ὁδός Λήδρας, ἀρ.22, ΔΙΑ ΤΟΝ
ΜΗΝΑ ΙΟΥΝΙΟΝ τοῦ 1947

Ἐν Ἀμμοχώστῳ τῇ 4/7/1947 Η ΛΑΒΟΥΣΑ

4/7/1947

Λεμεσός 14.11.1974 (Τοῦ Ἀνταποκριτοῦ μας).

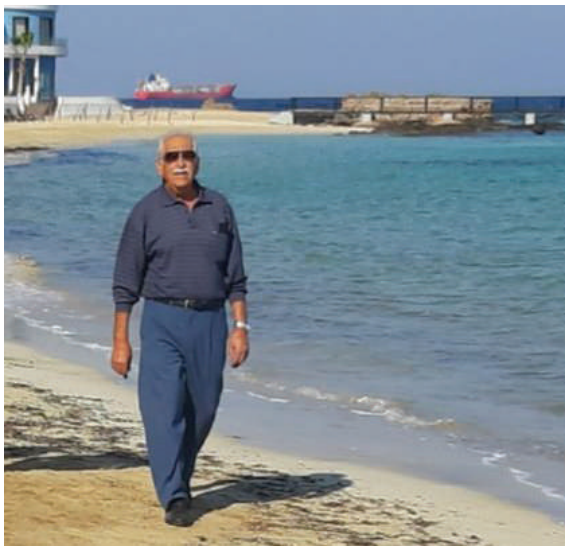
Ὁ Δήμαρχος Ἀμμοχώστου κ.Α.Χ.Πούγιουρος συνεχίζων τήν διαφωτιστικήν ἐκστρατείαν ἐπί τοῦ Κυπριακοῦ ἀπέστειλε κατά τήν τρέχουσαν ἑβδομάδα μακροσκελῆ ἐπιστολήν πρός Δημάρχους καί προσωπικότητες ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καθώς καί τῆς Ἀμερικῆς, Αὐστραλίας, Ἰνδιῶν, Κίνας καί Μέσης Ἀνατολῆς καί ἄλλων Χωρῶν διά τῆς ὁποίας ἐκθέτει τά γεγονότα, ὡς ἔχουν ἐξελιχθῆ κατά τό τελευταῖον τετράμηνον εἰς Κύπρον καί ζητεῖ τήν βοήθειαν καί τήν συμπαράστασιν των.

Ὁ κ. Πούγιουρος ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ Τουρκική Εἰσβολή ἀποτελεῖ κατάφωρον παραβίασιν τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου καί τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πλήν δέ τῆς καταλύσεως τοῦ ἀνεξαρτήτου Κυπριακοῦ Κράτους ἐδημιούργησε χάος καί ὁλοκληρωτικήν καταστροφήν τῆς οἰκονομίας τῆς Νήσου.

Ὁ κ. Δήμαρχος τονίζει μετ' ἰδιαιτέρας ἐμφάσεως ὅτι τά Τουρκικά στρατεύματα ὑπερχρέωσαν 230 χιλιάδας ἀνθρώπων συμπεριλαμβανομένων καί 60,000 χιλιάδων δημοτῶν τῆς Ἀμμοχώστου, νά ἐγκαταλείψουν τά σπίτια, τάς ἐπιχειρήσεις καί ὅλην τήν περιουσίαν των καί νά ζοῦν ὡς πρόσφυγες κάτω ἀπό δένδρα ἤ ἀκατάλληλα ἀντίσκηνα καί νά στεροῦνται καί τῶν πλέον στοιχειωδῶν πραγμάτων.

Ὁ κ. Πούγιουρος ἐκφράζει, ἐν κατακλεῖδι, τήν πεποίθησιν ὅτι οἱ Δήμαρχοι θά πράξουν πᾶν ὅ,τι δύνανται διά νά ὑποχρεωθοῦν τά Τουρκικά στρατεύματα νά ἐγκαταλείψουν τήν Κύπρον, ὡς προνοῆ ἡ σχετική ἀπόφασις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν διά νά καταστῆ τοιουτοτρόπως δυνατόν νά ἐπιστρέψουν εἰς τά σπίτια καί τάς περιουσίας των οἱ πρόσφυγες καί διά νά ἐξευρεθῆ λύσις τοῦ Κυπριακοῦ μεταξύ τῶν Ἑλλήνων καί Τούρκων τῆς Κύπρου δι' ἕνα ἑνιαῖον, ἀνεξάρτητον, ἐδαφικῶς ἀκέραιον καί κυριαρχον κράτος.

Κόκος Ανδρονίκου
Ένας ακούραστος, ωραίος άνθρωπος

Ο Κόκος Ανδρονίκου γεννήθηκε στα Λιμνιά της επαρχίας Αμμοχώστου. Η πραγματική ημερομηνία γέννησης του ήταν 16 Ιουνίου 1939, αλλά λόγω ενός τσακωμού του πατέρα του με τον κοινοτάρχη του χωριού για πολιτικούς λόγους, η εγγραφή του νεογέννητου παιδιού στα βιβλία του χωριού γίνεται έξι μήνες αργότερα, και έτσι το πιστοποιητικό γέννησης του Κόκου αναγράφει ημερομηνία γέννησης τις 2 Ιανουαρίου 1940.

Γονείς του ήταν ο Ανδρόνικος Γεωργίου και η Ρεβέκκα Ανδρονίκου, οι οποίοι απέκτησαν δύο παιδιά, τη Νίκη και τον κατά δύο χρόνια νεότερο Κόκο. Οικογένεια αγροτική που πάλευε, μέσα στις σκληρές τότε συνθήκες της κυπριακής υπαίθρου, να βγάλει τα προς το ζην. Ο πατέρας του Ανδρόνικος, ζούσε την οικογένειά του πουλώντας αλεσμένο καφέ στα καφενεία, τον οποίο άλεθε ο ίδιος. Ταυτόχρονα, έκτρεφε κουνέλια τα οποία πωλούσε στα χωριά της περιοχής. Ο Κόκος και η αδελφή του Νίκη, μεγάλωναν μέσα σε μια φτωχή, εργατική οικογένεια η οποία όμως ήταν ταξικά συνειδητοποιημένη. Ο πατέρας δραστήριο μέλος του Κ.Κ.Κ., ιδεολογικά και πολιτικά καταρτισμένος και συνειδητοποιημένος, μεταλαμπαδεύει στα παιδιά του τις αρχές και τα ιδανικά της Αριστεράς.

Πριν ο Κόκος τελειώσει το Δημοτικό Σχολείο η οικογένεια μετακινείται από τα Λιμνιά στην Αμμόχωστο και συγκεκριμένα στο Κάτω Βαρώσι, στην προσπάθεια για βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της δημιουργίας προϋποθέσεων για ένα καλύτερο μέλλον για τα παιδιά. Στην Αμμόχωστο ο Κόκος αποφοιτά από το Εμπορικό Λύκειο Αμμοχώστου και στη συνέχεια κατατάσσεται στο στρατό, ως η πρώτη σειρά κατάταξης στην Εθνική Φρουρά. Υπηρετεί για έξι μήνες και στη συνέχεια μετά την απόλυσή του από το στρατό, εργάζεται στο Δήμο Αμμοχώστου στο τμήμα είσπραξης των δημοτικών φόρων. Στο Δήμο Αμμοχώστου εργάστηκε μέχρι και την εισβολή και τον ξεριζωμό του 1974. Μετά την προσφυγιά αποσπάστηκε όπως και οι περισσότεροι υπάλληλοι του Δήμου Αμμοχώστου σε άλλες υπηρεσίες. Ο Κόκος υπηρέτησε ως υπάλληλος της Υπηρεσίας Μέριμνας και Αποκατάστασης προσφύγων στη Λεμεσό, προσφέροντας και με αυτό τον τρόπο την ανακούφιση των προσφύγων.

Τον Ιούνιο του 1962, ο Κόκος Ανδρονίκου παντρεύεται με την Βέρα Παντελή, επίσης με καταγωγή από τα Λιμνιά Αμμοχώστου. Δύο νέοι που, όπως χιλιάδες άλλοι, ζουν, ονειρεύονται και κτίζουν το μέλλον τους. Φτιάχνουν τη δική τους οικογένεια αποκτώντας δύο παιδιά. Τον Παντελή και τη Ρέα. Και τη στιγμή που ο Κόκος και η Βέρα είχαν ανοιχτά τα φτερά τους, ζώντας και δημιουργώντας σε μια πόλη που μεσουρανούσε σε όλους τους τομείς, γίνεται το έγκλημα, έρχεται ο ξεριζωμός και τα φτερά τους κόβονται απότομα.

Τα αποτελέσματα της τουρκικής εισβολής του 1974, αναγκάζουν τον Κόκο και τη Βέρα, μαζί με χιλιάδες άλλους συμπατριώτες μας, να διανύσουν το σκληρό δρόμο της προσφυγιάς. Φεύγουν με το τότε ολοκαίνουριο Fiat 124 special με αριθμούς εγγραφής JM515, το οποίο ο Κόκος μόλις είχε αγοράσει. Αρχικά για ένα μικρό χρονικό διάστημα στη Δεκέλεια και στη συνέχεια σε ένα συγγενικό σπίτι στις Βρυσούλες. Μετά και αφού μεσολαβεί η παραίνεση από ένα εξάδελφο του, ο Κόκος μαζί με την οικογένεια του, τους γονείς και τα πεθερικά του, με τις οικογένειες τους, μετακομίζουν στη Λεμεσό αρχικά σε ένα μικρό σπίτι όλοι μαζί και στη συνέχεια σε ένα άλλο μόνο με τα πεθερικά του μέχρι το 1980, που η προσωρινότητα της προσφυγιάς γίνεται λίγο πιο μόνιμη στην Αγία Φύλα. Ο Κόκος και η Βέρα, αφού καταστάλαξαν εδώ μετά τη μεγάλη περιπλάνηση, μεγάλωσαν τα παιδιά τους, τα οποία τους χάρισαν και τέσσερα εγγόνια. Μια οικογένεια που τον γέμιζε με περηφάνια και τον πλημύριζε με αγάπη. Ο Κόκος Ανδρονίκου έζησε στο πετσί του από παιδί την φτώχια και την εξαθλίωση της αγροτικής κυπριακής κοινωνίας. Έζησε από παιδί τους αγώνες της αριστεράς για να έρθουν καλύτερες μέρες για τους ανθρώπους του νησιού μας, για την εξάλειψη της φτώχειας, για να απεγ-

κλωβιστούν οι εργαζόμενοι από την εκμετάλλευση, για να έχουν οι γυναίκες την θέση που τους αρμόζει στην κοινωνία, για την πολιτική, οικονομική και πολιτιστική ανύψωση του επιπέδου των απλών ανθρώπων. Οι ιδέες και τα ιδανικά της αριστεράς για απελευθέρωση, για δημοκρατία, για ισότητα, για μια ζωή με δικαιώματα και μια δίκαιη κοινωνία, έγιναν κτήμα του, έγιναν οι αρχές και οι αξίες, που τον συντρόφευαν μέχρι και το θάνατο του.

Το 1958 εγγράφεται ως μέλος του ΑΚΕΛ και ξεκινά τη σημαντική προσφορά του προς τον συνάνθρωπο, σε οργανωμένο πλέον επίπεδο. Δεν παρέμεινε ποτέ του απλός θεατής των γεγονότων. Δραστήριο μέλος της ΕΔΟΝ Αμμοχώστου τόσο ο ίδιος όσο και η σύζυγος του, διετέλεσαν μαζί μέλη της Επαρχιακής Γραμματείας της ΕΔΟΝ Αμμοχώστου, με σημαντική και πολυεπίπεδη δράση για αρκετά χρόνια. Υπήρξε ένας εκ των ιδρυτικών μελών του Σωματείου Μαραθώνας Κάτω Βαρωσίων, του οποίου διετέλεσε Πρόεδρος αλλά και ένας εκ των πρωτεργατών για την δημιουργία ποδοσφαιρικής και πετοσφαιρικής ομάδας. Ομάδα στην οποία και ο ίδιος συμμετείχε ως πετοσφαιριστής.

Μετά την προσφυγοποίηση του 1974 και την κατάληξη του στη Λεμεσό, ο Κόκος (όπως και όλα τα μέλη και τα στελέχη του Κόμματος και του Λαϊκού Κινήματος), εντάσσονται οργανωτικά στο Κόμμα και το Λαϊκό Κίνημα της Λεμεσού. Και εδώ ο Κόκος Ανδρονίκου, έχοντας πάντα δίπλα του τη σύντροφό του στη ζωή αλλά και στους αγώνες, Βέρα, στάθηκε όρθιος και πρωτοστάτησε στην οργάνωση των προσφύγων και την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους. Πρωτοστατεί το 1975 στην ίδρυση του Συλλόγου Αναγέννηση Προσφύγων Αγίου Αντωνίου Λεμεσού. Σύλλογος τον οποίο ο Κόκος υπηρετούσε αδιάκοπα από την ίδρυση του, μέχρι και την τελευταία του πνοή. Την οποία άφησε τόσο απροσδόκητα, μέσα στο γήπεδο, παρακολουθώντας την ποδοσφαιρική ομάδα της Αναγέννησης. Όλα αυτά τα 45 χρόνια ζωής της Αναγέννησης Προσφύγων Αγ. Αντωνίου, ο Κόκος υπήρξε μέλος του Συμβουλίου, τα πλείστα εξ αυτών Πρόεδρος του Σωματείου.

Ταυτόχρονα, υπήρξε ένας εκ των ηγετικών μορφών των προσφύγων της Λεμεσού. Για πολλά χρόνια Γραμματέας της Συμπλεγματικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ στην Αναγέννηση Προσφύγων αλλά και μέλος της Επιτροπής Πόλης και της Επαρχιακής Επιτροπής του ΑΚΕΛ Λεμεσού. Υπήρξε, επίσης, στέλεχος του γραφείου προσφύγων που λειτούργησε για ένα διάστημα η Ε.Ε. του ΑΚΕΛ Λεμεσού.

Ο Κόκος Ανδρονίκου ήταν πάντα ένας ασυμβίβαστος Βαρωσιώτης. Πέραν από την επαγγελματική του σχέση αλλά και την συμμετοχή του στη φιλαρμονική του Δήμου Αμμοχώστου πριν το 1974. Ο Κόκος στην προσφυγιά, δε σταμάτησε ούτε στιγμή να αγωνιά και να παλεύει για την ειρηνική επίλυση του πολιτικού μας προβλήματος, για την επανένωση της πατρίδας και του λαού μας και για την επιστροφή στην αγαπημένη μας Αμμόχωστο. Αυτή του αγωνία και η δράση, είχαν ως αποτέλεσμα την εκλογή του το 2001 στο Δημοτικό Συμβούλιο της αγαπημένης του πόλης, την οποία υπηρέτησε για δέκα χρόνια από το αξίωμα του Δημοτικού Συμβούλου. Ο Κόκος Ανδρονίκου, ήταν ένας μαχόμενος Αμμοχωστιανός από την μέρα που έφυγε από την Αμμόχωστο, μέχρι και τη μέρα που έφυγε από τη ζωή. Πάντα στην πρώτη τη γραμμή και στους εύκολους και στους δύσκολους καιρούς. Πάντα παρών σε όλες τις εκδηλώσεις του Δήμου, σε όλες τις αντικατοχικές εκδηλώσεις και πορείες. Πάντα παρών σε όλους τους αγώνες για την Αμμόχωστο. Η αγάπη του για την Αμμόχωστο ήταν πραγματική, ακλόνητη και βαθιά.

Μεγάλο κεφάλαιο στη ζωή του ήταν η Νέα Σαλαμίνα. Ειδικότερα το πετοσφαιρικό Τμήμα το οποίο ουσιαστικά ιδρύθηκε στην προσφυγιά. Υπήρξε μαζί με τον Νική Γεωργίου και τον Παναγιώτη Καλογήρου, η τριανδρία που σήκωσε το βάρος της δημιουργίας του πετοσφαιρικού τμήματος το οποίο υπηρέτησε από διάφορα πόστα για πάρα πολλά χρόνια. Το εάν σήμερα η Νέα Σαλαμίνα αποτελεί μια από της σημαντικότερες ομάδες του Κυπριακού Βόλεϊ, οφείλεται σε σημαντικό βαθμό και στην τεράστια προσφορά του Κόκου Ανδρονίκου.

Ο Κόκος Ανδρονίκου ήταν ένας άνθρωπος πράος και ήσυχος, αλλά ταυτόχρονα μαχητικός, αποφασιστικός και δουλευτής, μα πάνω απ' όλα δίκαιος και δημοκράτης. Η βαθιά του πίστη στην ιδεολογία μας που έχει στο επίκεντρο της τον άνθρωπο, τη βελτίωση της ζωής του και την ταξική του συνειδητοποίηση, τον έκανε ακόμη πιο απλό και ανθρώπινο. Είχε ένα μοναδικό τρόπο, που μετέτρεπε την όποια συζήτηση μαζί του όχι μόνο ευχάριστη, αλλά «ανάγκαζε» τον όποιο συνομιλητή του να τρέφει για τον Κόκο σεβασμό και εκτίμηση. Αυτά τα χαρακτηρίστηκα τα είχε σε όλους τους τομείς της ζωής του: με τη σύζυγο και τα παιδιά του, με τους συντρόφους του, με τους φίλους του, με τους συνεργάτες του, με όποιον συναναστρεφόταν.

Αιωνία να είναι η μνήμη σου, και ελαφρύ ας είναι το χώμα της προσφυγιάς που σε λίγο θα σε σκεπάσει.

Άντης Κωνσταντίνου
Περήφανος Ανορθωσιάτης

Γεννήθηκε στην Αμμόχωστο το 1938 όπου το ταλέντο του στο ποδόσφαιρο φάνηκε ήδη από το δημοτικό. Η καριέρα του στην Ανόρθωση άρχισε το 1950. Στο γυμνάσιο είχε καθηγητή και ίνδαλμα του τον Αντώνη Παπαδόπουλο ο οποίος τον εντόπισε και τον πήρε στην Ανόρθωση. Το 1955 σε ηλικία 17 χρονών πέρασε στην πρώτη ομάδα όπου καθιερώθηκε στην πρώτη ενδεκάδα. Ευτύχησε να βιώσει όλες τις μεγάλες επιτυχίες της ομάδας ως αριστερός μέσος. Θαυμάστηκε για το δυνατό αριστερό του πόδι αλλά και τις άψογες τροφοδοτήσεις του προς τους επιθετικούς παίχτες της ομάδας.

Διέθετε πολύ δυνατό σουτ χρησιμοποιούσε πολύ τα φάλτσα και ήταν εξειδικευμένος στις απευθείας εκτελέσεις φάουλ εκτός περιοχής σημειώνοντας αρκετά γκολ στην καριέρα του με εντυπωσιακά χτυπήματα της μπάλας σε στημένες φάσεις. Στα γήπεδα δεν εγκωμιάστηκε μόνο για τα ποδοσφαιρικά του προσόντα. Συνεσταλμένος, αθόρυβος χαμηλών τόνων κέρδισε την εκτίμηση του κόσμου για το χρηστό του ήθος, τον άμεμπτο χαρακτήρα και την πρότυπη συμπεριφορά του. Κρέμασε τα ποδοσφαιρικά του παπούτσια το 1965 σε ηλικία 27 ετών έχοντας κερδίσει 5 πρωταθλήματα 3 κύπελλα και 2 ασπίδες.

Ο Άντης Κωνσταντίνου και από ένα άλλο πόστο εκείνο του γενικού αρχηγού του πετοσφαιρικού τμήματος με μεγάλες επιτυχίες και 4 συνεχόμενα νταμπλ 1985-1989.

Ένα περιστατικό που δεν θα ξεχάσει ποτέ ήταν ο τελικός κυπέλλου Κύπρου 1961-1962 Ολυμπιακός-Ανόρθωση. Όταν προηγείτο ο Ολυμπιακός με 1-0 η Ανόρθωση κερδίζει πέναλτι. Εκτελεστής του πέναλτι ήταν ο ποδοσφαιριστής Κώστας Πιερή γνωστός για τα εύστοχα του πέναλτι ο οποίος χτυπά την μπάλα και την βγάζει έξω. Ξαφνικά πάγωσαν όλοι για μερικά δευτερόλεπτα. Τότε ο Άντης προσεγγίζει τον Κώστα τον χτυπά ελαφριά στον ώμο για να του πει: «Μην στεναχωριέσαι ρε φίλε θα κερδίσουμε φάουλ έξω από την επανορθωτική και θα το βάλω». Δεν πέρασαν 2-3 λεπτά η Ανόρθωση κερδίζει φάουλ και ο Άντης ισοφαρίζει τον αγώνα. Τελικό σκορ Ανόρθωση-Ολυμπιακός 5-2.

Απεβίωσε με τον καημό της επιστροφής.

Αποχαιρετισμός στον Νίκο Πιτσιάουλο…

Έφυγε στις 20 του περασμένου Μάρτη από τη ζωή, ο Νίκος Σταύρου, άλλως Πιτσιάουλος, σε ηλικία 85 χρόνων. Ένας μεγάλος ποδοσφαιρικός θρύλος της Νέας Σαλαμίνας. Η κηδεία του έγινε στη Λευκωσία σε πολύ στενό οικογενειακό κύκλο, λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού, όμως στο τελευταίο του ταξίδι, συνόδευσαν τον Πιτσιάουλο νοερά οι απανταχού της Κύπρου χιλιάδες Σαλαμιναίοι. Το σωματείο που τόσο αγάπησε και υπηρέτησε με πάθος για δυο δεκαετίες, απηύθυνε ένα ξεχωριστό επικήδειο εκ μέρους της οικογένειας της Νέας Σαλαμίνας προς τον εκλεκτό αποβιώσαντα.

Πάμπος Στυλιανού

«Με αισθήματα θλίψης και οδύνης, η οικογένεια της Νέας Σαλαμίνας Αμμοχώστου αποχαιρετά σήμερα για το στερνό του ταξίδι τον πολυαγαπημένο μας Νίκο Πιτσιάουλο. Τα λόγια, όσο στολισμένα και να γίνουν, δεν μπορούν να εκφράσουν τον πόνο που έφερε μαζί του ο χαμός του Πιτσιάουλου. Ένα αβάσταχτο πόνο για όλα τα αγαπημένα του πρόσωπα, τους οικείους και τους φίλους του. Ας είναι το γλυκό χαμόγελο του Νίκου και οι ευχάριστες αναμνήσεις που άφησε, το βάλσαμο για το χαμό του. Εμείς, η νέα γενιά Σαλαμιναίων και Αμμοχωστιανών αποχαιρετούμε και αποτίουμε φόρο τιμής σε ένα άνθρωπο που υπηρέτησε με υποδειγματικό ήθος, συνέπεια και ανιδιοτέλεια ως ποδοσφαιριστής και βασικό στέλεχος της αγαπημένη του ομάδας, της Νέας Σαλαμίνας».

Ο Νίκος Πιτσιάουλος ήταν και θα παραμείνει για πάντα ένας από τους ζωντανούς θρύλους της Νέας Σαλαμίνας. Έγραψε το όνομα του με χρυσά γράμματα στην ποδοσφαιρική ιστορία του σωματείου της Αμμοχώστου, δίνοντας και την τελευταία ικμάδα των δυνάμεων του μέσα στα γήπεδα, τιμώντας την ερυθρόλευκη φανέλα.

Ο Νίκος γεννήθηκε και μεγάλωσε στη συνοικία του Αγίου Λουκά στην Αμμόχωστο το 1935. Βγαλμένος μέσα από τις γραμμές της φτωχολογιάς του Βαρωσιού, ρίχτηκε στη βιοπάλη από την ηλικία των 12 χρόνων δουλεύοντας πρώτα σε συσκευαστήριο των πορτοκαλιών και στη συνέχεια στο λιμάνι της πόλης, στη φόρτωση και εκφόρτωση των πλοίων. Όταν το 1948 ιδρύθηκε η Νέα Σαλαμίνα ολόκληρη η οικογένεια εντάχθηκε στις γραμμές της, με πρώτο τον μεγάλο αδελφό Μιχάλη, που ήταν από τους πρώτους τερματοφύλακες της ομάδας. Μαζί με τον Νίκο, στη Σαλαμίνα πήγε και ο μικρός αδελφός, Σάββας Σταύρου, που αγωνίστηκε πολλά χρόνια στη θέση του τερματοφύλακα, παίρνοντας τη θέση του Μπλάκκη. Ο Νίκος μπήκε στην ομάδα όταν η Σαλαμίνα αγωνιζόταν ακόμα στην ΚΕΠΟ και έδειξε τα πλούσια του χαρίσματα από τους πρώτους αγώνες. Ταχύς, διεμβολιστής, ενθουσιώδης, με δυνατό και ευθύβολο σουτ, δεινός γκολτζής και ένας παθιασμένος μαχητής μέσα στο γήπεδο. Οι προπονητές των χρησιμοποιούσαν είτε ως δεξιό εξτρέμ είτε ως προωθημένο κυνηγό. Έγινε βασικός στέλεχος της ομάδας από το τέλος της δεκαετίας του 1950 και μέχρι το 1968 όταν αποχώρησε από την ενεργό δράση.

Υπήρξε μέλος της μεγάλης ομάδας του 1965-66, όταν διεκδίκησαν και έχασαν και τους δυο τίτλους, πρωτάθλημα και κύπελλο. Έπαιξε στην ίδια ομάδα με παίκτες όπως ο Βάσος Αριστοτέλους, Ανδρέας Φώκκης, Μπλάκκης, Ορφανίδης, Κότροφος, Κοντεάτης, Βαρνάβας, Κουρέας κ.ά.

Πραγματοποίησε 134 επίσημες εμφανίσεις στα πρωταθλήματα της ΚΟΠ και χωρίς να υπολογίζονται οι εμφανίσεις στην ΚΕΠΟ. Πέτυχε 45 γκολ αφού ήταν βασικό στέλεχος της επιθετικής γραμμής. Ήταν σε όλη σου τη ζωή σταθερά προσανατολισμένος στις προοδευτικές αξίες και τις υπηρέτησε με σεμνότητα και συνέπεια.

Ο Πιτσιάουλος, ήταν ο αυθεντικός Βαρωσιώτης, που μέσα από τη βιοπάλη κατάφερε να εκτιμηθεί και να αγαπηθεί από το σύνολο των συμπολιτών μας Αμμοχωστιανών. Αγάπησε την πόλη μας και το σωματείο μας. Αγαπήθηκε από όλους μας, από Βαρωσιώτες και όχι μόνο, γιατί υπήρξε πάντοτε ευθύς και αληθινός.

Από τον Άη Λουκά, όπου γεννήθηκε, τώρα αναπαύεται στο κοιμητήριο της Έγκωμης στη Λευκωσία, τελευταία του κατοικία... Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει.

Ιουλία Τουμαζή

Ένας ζωντανός Μύθος της Αμμοχώστου

Η Ιουλία Τουμαζή είναι ένας ζωντανός μύθος της Αμμοχώστου, μια δεξαμενή γιομάτη μνήμες μυθικές και ιστορικές που κρύβει μέσα της, στα βάθη του χρόνου, τις σελίδες της ιστορίας και της τραγωδίας της Αμμοχώστου.

Η Ιουλία κρύβει μέσα της βαθιά δυο κόσμους:

Τον κόσμο της ανέμελης χαράς της ζωής, της ειρηνικής πριν το 74 Αμμοχώστου, που ήσαν όλα ευχάριστα και έσφυζε από ζωή... με παρελάσεις χρωμάτων και ανθέων, με ανθεστήρια, γιορτές της πορτοκαλιάς, πανηγύρια χαράς με γιορτινά παιχνίδια, με σχήματα χορού δεξιώσεις διασκεδάσεις και εκθέσεις...

Και τον τραγικό κόσμο της καταστροφής της Κύπρου και της κατάληψης της Αμμοχώστου όπου ο πόλεμος πήρε μαζί του τη χαρά και άφησε μόνο τη μνήμη με θλίψη και μελαγχολία... η αθωότητα και η ευτυχία πέρασαν, το ανέμελο πλήθος χάθηκε στο χρόνο, τα χαμόγελα των παιδιών έμειναν στις φωτογραφίες...

Αυτοί οι 2 κόσμοι έμειναν μέσα στην Ιουλία και αυτούς τους κόσμους εξέφρασε με τον χρωστήρα της και με σπάνια ευαισθησία και ήθος που την διακατέχει...

Η Ιουλία βρήκε το κουράγιο να συνεχίσει αλλού μεταφέροντας τις μνήμες και τα βιώματα της σε αυθεντικές εικόνες με γνήσια οράματα και εμπνεύσεις που παγώνουν τον χρόνο και μένουν στην αιωνιότητα...

Τα χρώματα της που είναι οι ωχρές, τα γκρίζα, τα μαύρα και τα λευκά εκφράζουν την δραματική αγωνία της για τη τραγωδία του τόπου... Μουντά χρώματα μελαγχολίας εκφράζουν σκηνές της προσφυγιά... σύμβολα της τα καμένα δένδρα με τα κλαδιά σαν χέρια να υψώνονται στους ουρανούς... οι αγκαθιές, τα σκόρπια σπασμένα αγάλματα...

Από τα έργα της αναδύονται οι μνήμες της Αμμοχώστου ανακατεμένες με μύθους και πράξεις της ιστορίας μαζί με τις ευωδιές και τα χρώματα της πόλης...

Ο Οθέλλος πλανιέται στη νεκρή πόλη ανάμεσα στα αγάλματα ψάχνοντας νεκρές ψυχές τραγικές...

Σε άλλα της έργα παρουσιάζει θλιμμένες γυναίκες, πορείες σε εκπληκτικές συστοιχίες λιτών μορφών που χάνονται στο άπειρο σαν ιερές μνήμες...

Η αυθεντικότητα του οράματος της Ιουλίας, η γνησιότητα της υλοποίησης, η ελευθερία του χρώματος και των εκφραστικών μέσων δημιουργούν ένα συγκλονιστικό έργο, απαράμιλλο με ρωμαλεότητα και συνάμα με βαθύ λυρισμό ήθος και συναισθηματισμό....!

Αντρέας Μακαρίου

...σε ερημικά τοπία θυμίζουν με τη δύναμη τους
τα μεταφυσικά τοπία του Τζιόρτζιο Ντε Κυρίκο
και του Καραβούζη

Αγγέλα Καϊμακλιώτη

Η Αγγέλα Καϊμακλιώτη γεννήθηκε στην Αμμόχωστο το 1967. Σπούδασε Παιδαγωγικά στην Παιδαγωγική Ακαδημία Κύπρου και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές σε θέματα διαχείρισης κρίσεων και διαμεσολάβησης. Είναι κάτοχος του μεταπτυχιακού τίτλου Master of Arts του ΑΠΚΥ στην Εκπαιδευτική Ηγεσία και Πολιτική. Είναι Διευθύντρια Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης και διετέλεσε Αντιπρόεδρος της Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου.

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

Ποίηση:

- Ξεκλειδώνοντας την Αλφαβήτα, 2011
- Στιγμές Αλκυονίδες, 2012
- Εκ του Σύνεγγυς, 2014 (Βραχεία λίστα για τα κρατικά βραβεία λογοτεχνίας Κύπρου. Το έργο μεταφράστηκε στα Σερβικά από το Κέντρο Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου.)
- Αειθαλής θάλασσα, 2017

Διηγήματα:

- Οι ψυχές βαδίζουν μόνες, 2011

Συμμετοχή στις δίγλωσσες ποιητικές ανθολογίες:

- «Poetic and visual routes on Aphrodite's island», Ακτίς, 2012
- «Pane e poesia», La Vita Felice, 2015
- «Anthologie de la poésie chypriote contemporaine «, Editions Variations, 2016

ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ

- Education Leaders Awards - Χρυσό Βραβείο στην κατηγορία «Βέλτιστη Μαθησιακή Εμπειρία», 2019

Λίγες σκέψεις:

Η Αμμόχωστος είναι το σημείο αναφοράς. Η ρίζα, η μήτρα-μητέρα. Μακριά της υπάρχουμε μόνο ως δέντρα άρριζα. Η ανάγκη μας για επιστροφή είναι ζωτικής σημασίας και δεν αφορά μόνο στο τόπο αλλά πρωτίστως στο χρόνο. Τον βιωμένο χρόνο, τον χαμένο χρόνο. Αμμόχωστα είναι τα όνειρά μας. Η μνήμη και ο έρωτας για την Αμμόχωστο είναι η κινητήριος δύναμη για κάθε δημιουργία αλλά και για κάθε αγώνα δικαίωσης.

ΑΜΜΟΧΩΣΤΑ ΟΝΕΙΡΑ

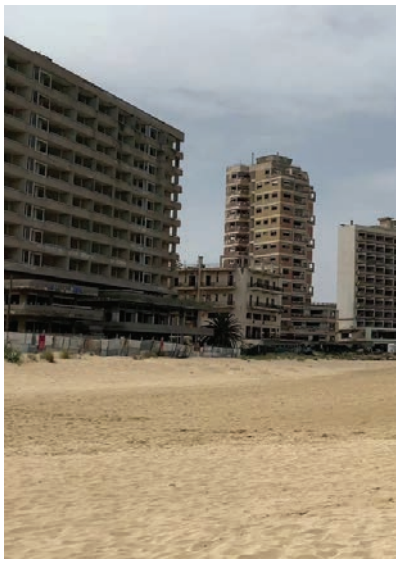
(απόσπασμα)

[...] Κουβαλώ αυτά τα μάτια από τότε που θυμάμαι. Δεν είναι πίνακες, ούτε καθρέφτες. Είναι πηγάδια. Πηγάδια δίχως πυθμένα. Άβυσσος η ματιά και κάπου ένα αντιφέγγισμα. Αυτά τα μάτια με οδηγούν ετούτο το πρωινό, ετούτο τ' ανοι-

ξιάτικο πρωινό τ' Απρίλη. Ω! Πόσα χρόνια τ' ονειρευόμουνα, πόσα βράδια το λαχταρούσα. Τα χέρια μου καρφωμένα στο τιμόνι. Η ψυχή μου καρφωμένη στη μνήμη. Το σώμα μου καρφωμένο στην ιστορία. Έχω μαζί μου συνεπιβάτες, συνοδοιπόρους τ' αδέλφια μου και τα παιδιά μου. Είναι μαζί μου και δεν είναι. Δεν είμαι η μάνα τους τώρα, είμαι απλώς ένα κορίτσι που πάει σπίτι του, που έχει να πει τόσα πολλά κι όμως δε λέει τίποτα. Στόμα κλειστό, ερμητικά κλειστό να μην πληγώσει τη σιωπή, να μην πει κάτι λάθος, επιτρέπονται μόνο μικρές κραυγές χαράς, αυθόρμητες, άναρχες, άλογες. Είμαστε πέντε μικρά παιδιά που γυρίζουμε στο σπίτι μας. Γιατί ετούτο το πρωινό γίνομαι πάλι εφτά χρονών. Και τρέχω και πετώ και γελώ και φωνάζω και σιωπώ. Είμαι εφτά χρονών και δεν λογαριάζω κανέναν. Και σιωπώντας ουρλιάζω την αλήθεια μου. Κάνω βουτιές στη μνήμη, μακροβούτια στο τότε, μακροβούτια στο πριν. Κατάδυση στο παραμύθι μου; Είμαι ήδη στην Αμμόχωστο. Όχι στα όνειρα πια, τα αμμόχωστα. Στην Αμμόχωστο [...]

Η ποίηση είναι ταυτότητα. Ταυτότητα που σχετίζεται πρωτίστως με τον τόπο και το χρόνο. Είναι πεδίο αγώνα, αρένα,

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ

(Από τη συλλογή «Εκ του σύνεγγυς», 2014)

Για να σε λησμονήσω
ξαπλώνω στην άμμο σου
και μαζεύω φωτόνια
Ύστερα τα αλείβω
με ευλάβεια στο δέρμα μου
Μικροσκοπικά αστέρια
φυτρώνουν εντός μου
και τότε ανατέλλω
μηδενικά φορτισμένη
πανδέκτης και πανοέλληνος αλλού
Μα δε σε λησμονώ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ

(Από τη συλλογή «Αειθαλής Θάλασσα», 2017)

Νερό και χώμα το ποίημα
να πάρει σώμα στον τροχό
τα χέρια να του δώσουν σχήμα
να γίνει πλάσμα ζωντανό

Γυρίζει ο δίσκος πήλινο θραύσμα
στην πεθαμένη Σαλαμίνα
βαθιά στο στόμα κρύβω το τραύμα
το εναποθέτω σε μια βιτρίνα

Στον κλίβανο το ποίημα εξαγνίζω
με αλοιφές που αντέχουν προδοσία
αγγείο βαθύ οξυπύθμενο σκαλίζω
περιρραντήριο για τη λατρεία

Έχω ένα ποίημα πήλινο
βαθύ και το λαξεύω
η σπείρα και ο μαίανδρος
κρατούν το αποτύπωμα

Κραδαίνω καπνιστήρι πήλινο
θυμίαμα το ποίημα
η μνήμη αιμορραγεί
με καθαιρεί και με καθαίρει

Είμαι διάτρητο αγγείο
φλοίσβος σε λήκυθο λευκή
πλάσμα και πλάστης
Είμαι η Κύπριδα- Δεν θα χαθώ

ΝΑ ΤΟ ΚΟΙΤΑΖΕΙΣ

(Από την ανέκδοτη ποιητική συλλογή «Οι πικροδάφνες θέλουν κούρεμα»)

Αν σε κοιτάξει
με τα μάτια της αλήθειας
Αν ευτυχήσεις
να τ΄ ακούσεις να γελά
Αν μοιραστεί
ένα άσπρο σύννεφο
μαζί σου
ακόμα κι όταν κλαίει
ή όταν πονά
Εσύ με προσοχή
να το κοιτάζεις
Κι αν το παιδί
νερό ζητήσει
μην παραλείψεις
η δίψα του έφτασε
στο συρματόπλεγμα
και θα το πνίξει
Κι αν για ψωμί
το χέρι του απλώσει
το παιδί
μην αρνηθείς
καρδιάς αντίδωρο
προσκέφαλο
να κοιμηθεί
Είναι καθρέφτης το παιδί
Να το κοιτάζεις

όπου ο ποιητής-άνθρωπος θα ορθώσει το ανάστημα του. Τα όπλα και τα εργαλεία του είναι οι λέξεις. Αυτές θα τον υπερασπίσουν από τη λήθη. Βιώνω την ποίηση ως μορφή δημιουργικής αντίστασης και πιστεύω στη δύναμή της. Η ποίηση άλλωστε είναι η παγκόσμια γλώσσα, μέσω της οποίας οι άνθρωποι ανεξάρτητα από τις διαφορές μας, προσεγγίζουμε την έννοια του θεϊκού στοιχείου στη ζωή. Είναι η συνεκτική ουσία της ταυτότητας των λαών αλλά παράλληλα και το όχημα με το οποίο συναντώνται οι πολιτισμοί.

Η προσωπική μου ιστορία είναι παρόμοια με πολλών άλλων παιδιών που βίωσαν την προσφυγιά. Είχα, ωστόσο, την τύχη να επιβιώσω, να μορφωθώ να ορθοποδήσω. Άλλα παιδιά δεν τα καταφέρνουν. Το προσφυγικό ζήτημα είναι δυστυχώς μια διαχρονική κατάρα, μια ανεπούλωτη πληγή. Έχω επισκεφθεί σύγχρονους προσφυγικούς καταυλισμούς. Στα μάτια των παιδιών εκεί, αντίκρυσα τον εαυτό μου.

ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ

(Από τη συλλογή, ΜΠΛΕ ΙΣΤΟΡΙΕΣ)

Ήμουν εφτά και ήταν έξι. Με περίμενε στο κάγκελο του σχολείου καθημερινά μόλις χτυπούσε το κουδούνι για το σχόλασμα, αμίλητη, αγέλαστη, ανέκφραστη. Την προσπερνούσα σκυφτή κι εκείνη με ακολουθούσε σαν πιστό σκυλί. Τα άλλα παιδιά άφηναν τη σχολική τσάντα στα χέρια μιας μάνας ή μιας γιαγιάς ή έστω κάποιας θείας. Εμάς δεν μας περίμενε κανένας στο κάγκελο του Καλογερά.

Περπατούσα μπροστά κι εκείνη ακολουθούσε πίσω νηστική, θυμωμένη, συνοφρυωμένη. Για να φτάσουμε σπίτι έπρεπε να περπατούμε πολλή ώρα. Μόλις φτάναμε στα μέσα της διαδρομής, στη στροφή του μεσαιωνικού κάστρου, εκεί στην αρχή της παραλιακής λεωφόρου Πιαλέ Πασιά, άφηνε κάτω την τσάντα, με προσπερνούσε τρέχοντας κι έφτανε πρώτη στο σπίτι.

Εγώ, η μεγάλη, φορτωνόμουν την τσάντα της στον ένα ώμο, είχα και τη δικιά μου στον άλλο και προχωρούσα αδιαμαρτύρητα. Η θάλασσα περπατούσε πλάι μου κι εγώ λαχταρούσα την ελευθερία και τη φουρτούνα της, ψιθυρίζοντας συνωμοτικά υποσχέσεις. Στις μικρές ξύλινες αποβάθρες χανόμουν ακροπατώντας ανάμεσα στη ζωή μου και την ψυχή μου. Κάποτε έφτανα.

Σπίτι μας, δεν το είπα ποτέ. Ήταν μια τουρκοκυπριακή

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ

(Από τη συλλογή «Εκ του σύνεγγυς», 2014)

Μετά από κείνη
την ειρηνική επέμβαση
καπνίσαμε οι περισσότεροι
το τελευταίο μας τσιγάρο
Έκτοτε κυκλοφορούμε φαντάσματα
στο θίασο του Καραγκιόζη
Τα βράδια μετά την παράσταση
κοιμόμαστε ανάλαφρα
στα όνειρα των παιδιών
κρατώντας σφικτά
παραμάσχαλα τις ενοχές μας

ΠΑΙΔΙ ΣΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΟΣΗΜΟ

(Από τη συλλογή «Εκ του σύνεγγυς», 2014)

Παιδί στο προσφυγόσημο
ξυπόλυτο σαράντα χρόνους
ρακένδυτο και δακρυσμένο
πλάι στο συρματόπλεγμα
θέλει ελεύθερο να περπατήσει
να ζήσει θέλει
να ξεκολλήσει επιτέλους
την παιδική ψυχή από το έρεβος
Εκατομμύρια γράμματα συνόδεψε
σε φάκελους σημαδεμένους
Δεν ωφελεί

ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΕΣ

(από την ανέκδοτη ποιητική συλλογή «Οι πικροδάφνες θέλουν κούρεμα»)

Πήγα στο σπίτι στο συνοικισμό
για να τον δω
Τον βρήκα στην αυλή ξυπόλητο
να κόβει φρούτα
Άκουσες τις ειδήσεις; Ρώτησα
Όχι. Απάντησε κοφτά
Για την πατρίδα λέω, άκουσες;
Όχι. Δεν ξέρω τίποτα
Και σβέλτα ανέβηκε
στην ανεμόσκαλα
έκοψε ασπρόσυκο
και μου το πρότεινε
Πάρε. Είναι αζιμούθιο
σπόρος και γάλα μητρικό
αν ξέρεις να διαβάζεις τα σημάδια
εντός βρισκόταν πάντα ο εχθρός
Είπε και πικρογέλασε

μονοκατοικία τρία μέτρα από τη θάλασσα. Εκεί, μαζί με άλλους πρόσφυγες, ζήσαμε τέσσερα χρόνια. Ίσως τα πιο εξαθλιωμένα μα σίγουρα τα πιο ελεύθερα χρόνια της ζωής μου. Ευτυχώς που δεν χρειάστηκε να διασχίσουμε τη Μεσόγειο, το 1974.

Θλίβομαι για την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα μας αλλά και ευρύτερα στον κόσμο όσον αφορά τους πρόσφυγες και την καταπάτηση κάθε μορφής δικαίου. Όμως προτιμώ να βλέπω τα πράγματα με αισιοδοξία και πιστεύω ότι το παρελθόν είναι φάρος, όχι λιμάνι. Φάρος που μας υπενθυμίζει το δρόμο και το σκοπό. Δεν μας βοηθά ούτε η μεμψιμοιρία, ούτε η επίρριψη ευθυνών, ούτε η δικόνοια. Το θέμα είναι να καταφέρουμε να βελτιώσουμε το παρόν μας και να δημιουργήσουμε ασφαλείς συνθήκες για το μέλλον μας.

Βρίσκομαι επαγγελματικά στο χώρο της εκπαίδευσης. Εκεί που καλλιεργείται η νέα γενιά, η ελπίδα μας, η μόνη σανίδα σωτηρίας. Η κυπριακή εκπαίδευση περνάει ίσως τη μεγαλύτερη κρίση στην ιστορία της. Όμως κάποτε χρειάζεται ένα χάος για να γεννηθεί ένας καινούριος κόσμος. Θέλουμε επειγόντως όραμα παιδείας και σκληρή δουλειά για να πάνε καλά τα πράγματα.

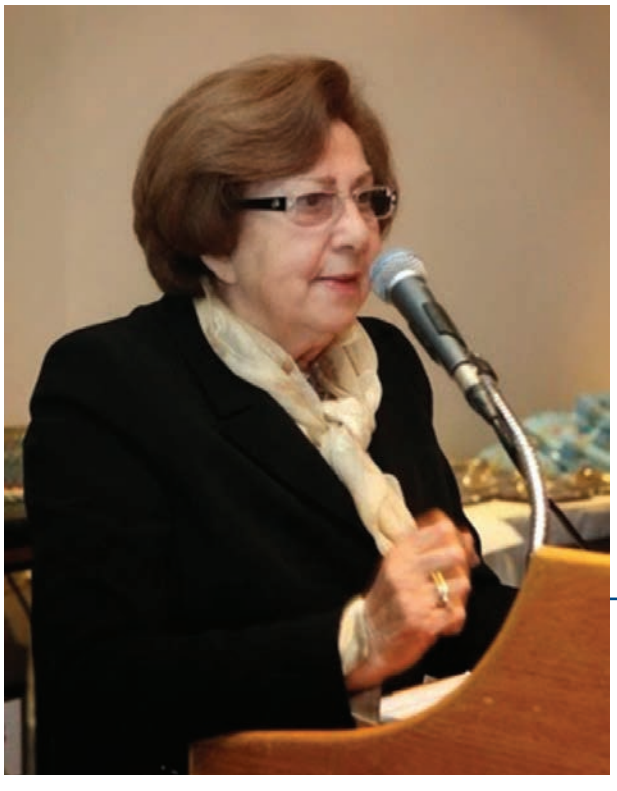
«Και τι χρειάζονται οι ποιητές σε ένα μικρόψυχο καιρό;» Συχνά υποβάλλω στον εαυτό μου τη ρητορική ερώτηση που είχε ήδη διατυπώσει από τις αρχές του 19ου αιώνα ο Χέλντερλιν. Δεν έχω απάντηση. Αφήνομαι όμως στην ποιητική καταγραφή του κόσμου και της ζωής νιώθοντας την ανάγκη να καταγράψω όλα αυτά που οι περισσότεροι προσπερνούν.

ΑΝΤΙΣΤΕΚΕΤΑΙ

(Από τη συλλογή Εκ του σύνεγγυς, 2014)

Πονάει. Κυρίως τις ώρες που ξαπλώνει. Είναι ένας πόνος συνεχής. Όχι και τόσο έντονος, ενοχλητικός εντούτοις. Ανησυχεί. Ξέρει πως τα έχει κουράσει πολύ, πως τα έχει ταλαιπωρήσει. Τα βάζει σε μια λεκάνη με νερό χλιαρό. Κοιτάζει τα πόδια της. Τα μακριά της δάκτυλα με τα στρογγυλά κεφαλάκια. Την κοιτάζουν κι αυτά. Μια δεκάδα θεατές. Αμίλητα παρακολουθούν τα επεισόδια της ζωής της. Βυθίζει τα χέρια στο νερό και τα χαϊδεύει. Τα πλένει με ευλάβεια. Σαν μικρή Μαγδαληνή τα υπηρετεί. Τα σκουπίζει με προσοχή. Τα αλείβει με λάδια και ενυδατικές. Έχουν βαδίσει πολύ. Έχουν τρέξει κυνηγημένα. Έχουν συρθεί. Έχουν διασχίσει τα σύνορα των ανθρώπων. Έχουν ανέβει μαζί της στα σύννεφα. Κι ύστερα κάτω, στην άβυσσο. Κοιτάζει τα πόδια της. Η μικρή τους γεωγραφία. Οι κοιλάδες και οι κολπίσκοι τους. Οι πλαγιές. Τα υπόγεια ρεύματα. Τα ποτάμια τους. Και η μεγάλη τους ιστορία. Πικρή. Θέλει να τα διατάξει πάλι, να πατήσουν στη γη, να κινηθούν, να περπατήσουν, να χορέψουν, να τρέξουν. Όμως αυτά, ανυπάκουα πλέον ζωάκια, κωφεύουν. Σηκώνεται. Με δυσκολία, αλλά τα καταφέρνει. Αρνείται να καθηλωθεί. Στηρίζεται όρθια στο αναπηρικό αμαξίδιο, και σπρώχνοντάς το ελαφρά, αυτό κυλάει υπάκουα. Κι εκείνη προχωράει. Αντιστέκεται.

Η Κλαίρη της Αμμοχώστου

Το να προσπαθήσει κάποιος να αποτυπώσει μέσα σε λίγες γραμμές την προσωπικότητα, την ποιότητα, την προσφορά και το έργο της συμπολίτιδας μας Κλαίρης Αγγελίδου είναι ένα πολύ δύσκολο εγχείρημα. Και αυτό γιατί η Κλαίρη Αγγελίδου είναι ένας πολίτης κόσμημα για το κοινωνικό σύνολο της πατρίδας μας, σύμβολο για τον απανταχού ελληνισμό αλλά και φωτεινός φάρος για την ιδιαίτερη πατρίδα της την Αμμόχωστο.

Ανδρέας Μορφίτης

Για εμάς τους Αμμοχωστιανούς η Κλαίρη Αγγελίδου, μαζί με τον επίσης μεγάλο ποιητή Κυριάκο Χαραλαμπίδη ιχνηλάτησαν και κατέγραψαν τον πόνο της προσφυγιάς και τον ασίγαστο πόθο της επιστροφής μας στην γενέτειρα μας που μας συνοδεύουν σε κάθε μας βήμα από το τραγικό εκείνο Αύγουστο μέχρι και σήμερα.

Η Κλαίρη Αγγελίδου διακρίθηκε από όποια έπαλξη κλήθηκε να υπηρετήσει την ιδιαίτερη πατρίδα μας την Κύπρο αλλά και τον ευρύτερο οικουμενικό ελληνισμό. Αγωνίστρια της ΕΟΚΑ 1955-59 μαζί με τον αείμνηστο σύζυγο της Νίκο, ηγετική μορφή σε κοινωνικά σωματεία και οργανώσεις, Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού με αφοσίωση και ανεκτίμητη προσφορά, λογοτέχνιδα με πλούσιο έργο και περγαμηνές, σημάδεψε με την έντονη παρουσία της και την πολύτιμη κληρονομιά που μας αφήνει ως ιερή παρακαταθήκη. Η τραγική απώλεια της αγαπημένης της πόλης, της Αμμοχώστου συνοδεύει από τον μαύρο εκείνο Αύγουστο του 1974 τις σκέψεις και τα συναισθήματα της σε όλη της τη ζωή και διαχέεται σε όλο το ποιητικό και λογοτεχνικό της έργο.

Μεταφέρω χαρακτηριστικά και μόνο λίγες γραμμές από τον πρόλογο της β' έκδοσης του υπέροχου συγγράμματος της «Συνομιλία με την αδελφή μου Αμμόχωστο. Βίοι Παράλληλοι»: «Λειτουργώ με τη ψυχή μου, κι η ψυχή μου αντιστέκεται στην εξορία από το όραμα. Μετεωρίζεται στα αντιφατικά μηνύματα. Αναζητά την ευθεία από την δικαιοσύνη. Ψάχνω την λέξη που ξυπνάει την αλήθεια. Μα δεν μπορώ να την βρω...».

Η λατρεία, ο πόνος και η νοσταλγία για τη σκλαβωμένη μας Αμμόχωστο αποτυπώνονται αυτούσια και ανάγλυφα στον πρόλογο του βιβλίου της «ο Δρόμος» που ακολουθεί «Είμαι μια μονάδα...γιατί η πόλη είναι δική μας».

Συνάντησα την Κλαίρη Αγγελίδου στο σπίτι της στην οδό Κίμωνος στην Λευκωσία της προσφυγιάς μας. Ήρεμη όπως πάντα, αξιοπρεπής όπως την ξέρουμε, πνευματώδης όπως την ζήσαμε ιδεαλίστρια όπως την βιώσαμε, ξεχωριστή όπως την αγαπήσαμε. Μέσα σ' αυτό το σύντομο αφιέρωμα στέλλει μέσω του περιοδικού του Δήμου Αμμοχώστου «Διά χειρός Αμμοχωστιανών» το μήνυμα του αγώνα για επιστροφή στην πόλη των Ονείρων και της Οδύνης. Τίποτα λιγότερο και τίποτα περισσότερο από την αξιοπρέπεια και την ηθική, όπως άλλωστε κοσμήθηκε όλη η ζωή, η προσφορά και το έργο της αγαπημένης «Αμμοχωστιανής Κυράς».

Βιογραφικό Σημείωμα

Η Κλαίρη Ξενίδου γεννήθηκε το 1932 στην Αμμόχωστο. Φοίτησε στο Ελληνικό Γυμνάσιο Αμμοχώστου. Σπούδασε στην Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Παντρεύτηκε τον αείμνηστο Νίκο Αγγελίδη, δικηγόρο, μέλος της Βουλής και αγωνιστή της ΕΟΚΑ όπου και η ίδια ήταν ενεργό μέλος. Απέκτησαν 3 παιδιά: τον Άγγελο, τον Χρίστο και τον Τεύκρο και 4 εγγόνια.

Το 1974 με την εισβολή του Αττίλα την βρίσκει στη Λεμεσό ως Διευθύντρια και 10 χρόνια Λυκειάρχη στο Λανίτειο Λύκειο. Με δική της πρωτοβουλία επαναδραστηριοποίησε το Λύκειο Ελληνίδων Αμμοχώστου στην Λεμεσό. Δημιουργήθηκαν 3 Παραρτήματα: Λευκωσίας, Λάρνακας και Ελεύθερης Αμμοχώστου. Επαναλειτουργεί ξανά η Παιδική Εξοχή ΛΕΑ στην Αγία Νάπα 1979. Το 1991 εκλέγεται μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Το 1993 διορίζεται από τον Πρόεδρο Γλαύκο Κληρίδη Υπουργός Παιδείας. Με δικές της ενέργειες το Υπουργείο μετονομάζεται Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Συνήψε πολιτιστικές συμφωνίες με διάφορες χώρες όπως Ελλάδα, Συρία, Ρωσία, Ισραήλ Λουξεμβούργο, Σλοβακία, Κούβα, Παναμά και Πολωνία. Ίδρυσε έδρες Ιστορίας και Ελληνικού Πολιτισμού στην Αυστραλία, Βοστόνη και Πανεπιστήμιο Munster στην Γερμανία 1995. Με δικές της ενέργειες απαλλοτριώνεται γη για την Πανεπιστημιούπολη. Το 1996 αγοράζεται το κτήριο για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και ίδρυσε το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Περνούν τα πρώτα νομοσχέδια για την λειτουργία του Πανεπιστημίου Κύπρου και ιδρύεται η Φιλοσοφική Σχολή.

Διακήρυξε την ελληνοκεντρική παιδεία και καθιέρωσε την ελληνική γλώσσα στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Ίδρυσε το Ενιαίο Λύκειο. Το 1994 εγκαινίασε «Τα Κύπρια» (Πολιτιστική Εκδήλωση Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού).

Συνεργάστηκε με το «Σχέδιο Λαόνα» παραχωρώντας σχολεία που δεν λειτουργούσαν για να μετατραπούν σε αγροτικά μουσεία και λαογραφικά κέντρα. Εργάστηκε για την δημιουργία Συμφωνικής Ορχήστρας του Υπουργείου.

Συγγραφικό Έργο

Σε ηλικία 16 χρονών έγραψε το ποίημα «Η Σκέψη» που δημοσιεύτηκε στα Κυπριακά Γράμματα.

Από το 1967-2004 έχει εκδώσει πάνω από 10 ποιηματικά έργα και έχει βραβευτεί 3 φορές.

Από το 1997-2003 έγραψε 4 αφηγήματα. Έγραψε πάμπολλα άρθρα πολιτιστικού και εκπαιδευτικού περιεχομένου σε εφημερίδες και περιοδικά Κύπρου και Ελλάδος που μεταφράστηκαν σε πολλές γλώσσες.

Το 1996 μελοποιήθηκε το έργο της «Λεμονανθούσα Κυρά Αμμόχωστος» και παρουσιάστηκε: στο Αμφιθέατρο στης Σχολής Τυφλών, στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, στο Παττίχειο Θέατρο Λάρνακας και στο Ηρώδειο στην Αθήνα με συμμετοχή της Ορχήστρας της ΕΡΤ. Εξεδόθη σε CD με απαγγελία Άννας Συνοδινού.

Το έργο της «Πενταδάκτυλος ο γιός μου» μελοποιήθηκε από τον Κρητικό Μουσικοσυνθέτη Πραματευτάκη και παρουσιάστηκε στο Ηράκλειο τον Αύγουστο 2002.

Επίσης από το βιβλίο της «Πότνια Αλς» μελοποιήθηκαν ποιήματα από τον μουσικοσυνθέτη Κώστα Κακογιάννη και κυκλοφόρησαν σε CD. Το έργο παρουσιάστηκε στο Ελληνικό Κέντρο στο Λονδίνο.

Υπηρέτησε ως Πρόεδρος

Του Λυκείου Ελληνίδων Αμμοχώστου και της Εθνικής Επιτροπής για την Οικογένεια.

Ως Αντιπρόεδρος

Του Διεθνούς Κέντρου Πολιτιστικών Ανταλλαγών και του Διεθνούς Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών.

Κοινωνική Δράση

Συμμετοχή σε Σωματεία και Οργανώσεις

1960 – Ιδρυτικό μέλος Επιστημονικού Φιλολογικού Συλλόγου Αμμοχώστου

1974 – Ιδρυτικό μέλος της Γραμματείας της Συντονιστικής Επιτροπής Γυναικείων Σωματείων Αμμοχώστου. Πρόεδρος της ίδιας Επιτροπής στην Λεμεσό το 1975.

1975-1976 – Ιδρυτική Πρόεδρος της Λέσχης Λαϊονές Αμμοχώστου.

1988 – Ιδρυτική Πρόεδρος Κυπριακού Οργανισμού Γυναικών Επαγγελματιών Επιχειρηματιών (ΚΟΓΕΕ).

1990-1991 – Ιδρυτική Πρόεδρος της Λέσχης Λάϊονς Αρσινόη Αμμοχώστου.

1999 – Ιδρυτική Πρόεδρος της Κίνησης Εκτοπισμένων Γυναικών Κύπρου.

Μέλος

Έχει βραβευθεί με 17 βραβεία από διάφορα Σωματεία και Οργανώσεις. Επίσης με χρυσό μετάλλιο από την Ακαδημία Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού Γερμανίας τον Οκτώβριο 2000.

Τιμητικές Διακρίσεις

Πήρε 24 τιμητικές διακρίσεις από το 1988-2004.

Εθνική Δράση

Υπήρξε ενεργό μέλος στον απελευθερωτικό αγώνα μαζί με τον αείμνηστο σύζυγο της Νίκο Αγγελίδη. Παίρνει μέρος σε επικίνδυνες αποστολές, αναλαμβάνει την φιλοξενία του Αρχηγού της ΕΟΚΑ και ομάδας ανταρτών για 3 μήνες, μεταφέρει μηνύματα από τον Διγενή στον Μακάριο.

Το 1959 ανέλαβε την διδασκαλία σε πολλούς νέους μέλη της ΕΟΚΑ για να πάρουν απολυτήριο Γυμνασίου.

Το 1993 με δική της πρωτοβουλία και απόφαση του υπουργικού συμβουλίου ίδρυσε το Συμβούλιο Ιστορικής Μνήμης Αγώνα ΕΟΚΑ για την διατήρηση της μνήμης του Αγώνα 1955-59.

Επίσης με δική της πρωτοβουλία ανακαινίστηκαν το Μουσείο Αγώνος, τα Φυλακισμένα Μνήματα και το Μνημείο του Αχυρώνα στο Λιοπέτρι.

Το 1987 διοργάνωσε την 20ήμερη κινητοποίηση γυναικών που ήταν η απαρχή των κινητοποιήσεων των γυναικών της Κύπρου εναντίον της κατοχής.

Εκείνα τα καράβια

Εκείνα τα καράβια
δεν ξέρουν άλλο λιμάνι.
Ψάχνουν μέσα στο σκοτάδι
να βρούν το δρόμο του γυρισμού.
Ο πολιτικός αστέρας κρύφτηκε
πίσω από μαύρα σύννεφα.
Τις πυξίδες σπάσαν τ'αγριοκαίρια.
Μά ό φάρος είναι αναμμένος.
Λένε κάποιοι, πώς έχει στοιχειώσει.
Τα καράβια, θα βρούνε τή ρότα,
όπως πρώτα.

Στέφανος Ζυμπουλάκης
Το βιολί της Αμμοχώστου

Ο Στέφανος Ζυμπουλάκης γεννήθηκε το 1941 στην Αμμόχωστο και απεβίωσε το 2019 (8 Αυγούστου). Αποφοίτησε από την Ανώτερη Εμπορική Σχολή της Αμμοχώστου και στην συνέχεια σπουδάζει μουσική (θεωρητικά, Κιθάρα και βιολί) στο Ελληνικό Ωδείο Αθηνών. Ολοκληρώνει τις σπουδές του στην Αγγλία και πιο συγκεκριμένα στο σχέδιο στο Bennet College του Selfield. Η πρώτη του εμφάνιση εντοπίζεται την 18η Μαρτίου 1954, σε εκδήλωση της 2ης Συναυλίας του Καλλιτεχνικού Ομίλου Εργαζομένων Αμμοχώστου. 11 χρόνια αργότερα, την 9η Απριλίου 1965, συμμετέχει στο Κουαρτέτο Εγχόρδων Αμμοχώστου και ερμηνεύει τους «Επτά λόγους του Χριστού» από το Σταυρό του Haydn. Μαζί με τον Ανδρέα Χαραλάμπους ιδρύει την Ορχήστρα Εγχόρδων Αμμοχώστου όπου παίζει ως 1ο βιολί. Δάσκαλος για περισσότερα από 12 χρόνια στο Λύκειο Ελληνίδων Αμμοχώστου, ενώ δραστηριοποιείται συμμετέχοντας στην Ορχήστρα εγχόρδων του ΡΙΚ και της Λυρικής Σκηνής Κύπρου. Εργάζεται στη Δημοτική Βιβλιοθήκη της Πόλης. Το 1974, η Τουρκική Εισβολή, τον αναγκάζει ως πρόσφυγας πλέον να ζήσει και να εργαστεί στην πόλη της Λάρνακας.

Ιδρύει μαζί με τον Ανδρέα Ευρυβιάδη το Σύνδεσμο Φίλων Κλασικής Μουσικής Λάρνακας - Αμμοχώστου και το Τρίο Κουαρτέτο Σαλίνες αποτελούμενο από:

- τον ίδιο το Στέφανο Ζυμπουλάκη 1ο βιολί
- Ανδρέα Ευρυβιάδη 2ο βιολί
- Patrick Pinches 3ο βιολί/βιόλα
- Εύη Ζυμπουλάκη πιάνο

Η συμμετοχή του στη καλλιτεχνική κίνηση της πόλης δίνει τεράστια ώθηση στα πολιτιστικά δρώμενα της Λάρνακας. Παράλληλα διδάσκει βιολί και κιθάρα και ορισμένοι από τους μαθητές του διαπρέπουν ως τις μέρες μας.

Το 2000 ιδρύει και διευθύνει με επιτυχία την Παιδική Ορχήστρα Εγχόρδων Λάρνακας - Αμμοχώστου η οποία αργότερα μετονομάστηκε σε Ορχήστρα Εγχόρδων Νέων Ίδρυμα Χριστίνας Αποστόλου. Η Ορχήστρα αυτή προσφέρει σημαντικό καλλιτεχνικό έργο.

Η Μουσική όμως δεν είναι η μοναδική αγάπη και πάθος του Στέφανου Ζυμπουλάκη. Γράφει ποίηση, συνεργάζεται με τα περιοδικά Κύκλος και Μόρφωσις και τα ποιήματά του, έχουν έντονο το στοιχείο της αγάπης του για την Αμμόχωστο και την ζωή.

Ο Στέφανος Ζυμπουλάκης απεβίωσε στις 8 Αυγούστου 2019, σε ηλικία 78 χρόνων.

Έργα του Στέφανου Ζυμπουλάκη:

1. Αναζητήματα (Ποιήματα), 1965
2. Λευκές Αϋπνίες, 1967
3. Μεταβολισμοί, 1970
4. Παύλος Μεράνος (Μελέτη), 1971
5. Ποιήματα, 1975
6. Ανθολόγιο Λογοτεχνικής Κριτικής (Κριτική), 1980, 81, 84, 87
7. Ιστόρημα (Ποιήματα), 1993
8. Χειρ Κυρίου, 1994
9. Ερωτικά της Εύης, 1996
10. Λούλα Γιάγκου Ρώσσου, 1997
11. Της Πίκρας Μου Βιολί, 2000

ΝΙΚΟΣ ΦΛΟΥΡΕΝΤΖΟΣ

Πολιτική και Αθλητισμός… Αθλητισμός και Πολιτική

Αγαπητέ Αλέξη, Δήμαρχε Αμμοχώστου, Αγαπητέ Χρύσανθε Αντιδήμαρχε, φίλες και φίλοι, λοιπά μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου Αμμοχώστου,

Ευχαριστώ θερμά τον Δήμαρχο, τους φίλους Κίκη (Καζαμία) και Πάμπο (Στυλιανού) για τα καλά τους λόγια αλλά πρωτίστως ευχαριστώ το Δημοτικό Συμβούλιο για την απόφασή του να με τιμήσει σαν πολίτη της Αμμοχώστου για την προσφορά μου στα κοινά και τον αθλητισμό.

Με κάθε ειλικρίνεια σας βεβαιώ πως όταν μου ανακοινώθηκε η πρόθεση σας, προβληματίστηκα. Διερωτήθηκα αν η προσφορά μου στα κοινά άξιζε τέτοιας τιμής και αν σαν θέμα αρχής είναι σωστό κάποιος πολίτης που προσφέρει στην κοινωνία κάτι παραπάνω από τους άλλους, να τον τιμούμε. Μακριά από πρόθεση να παραστήσω τον ψευτοπαλληκαρά της ταπεινοφροσύνης του Charles Dickens, σας ομολογώ ειλικρινά πως η γνώμη μου είναι πως κάθε πολίτης έχει υποχρέωση και καθήκον να προσφέρει στα κοινά αφιλοκερδώς.

Με αυτές τις αντιλήψεις έζησα κάποια από τα νεανικά μου χρόνια στο χωριό μου και σε ηλικία 21 χρόνων έγινα μόνιμος κάτοικος του Βαρωσιού. Το Βαρώσι το γνώρισα το 1928 σε ηλικία 5 χρονών, όταν ο πατέρας μου με πήρε μαζί του σε μια από τις τακτικές επισκέψεις του για να προμηθευτεί εμπορεύματα για το κατάστημά του. Ο δρόμος τότε ήταν χωματόδρομος από το Βαρώσι μέχρι τον Απόστολο Αντρέα και τα αυτοκίνητα ήσαν τετραθέσια. Δεν υπήρχαν λεωφορεία ούτε φορτηγά.

Το 1934 σε ηλικία 11 ετών εγγράφομαι στο Γυμνάσιο Βαρωσίων. Τότε με την Παλμεροκρατία δεν επιτρεπόταν η χρήση της λέξης Ελληνικό.

Το Βαρώσι τότε ήταν μια μικρή πόλη όπου θα έλεγα ότι η οικονομία της βασιζόταν στην αγροτική παραγωγή. Η δεκαετία του 30-40 ήταν μια δεκαετία έντονης δραστηριότητας στην καλλιέργεια εσπεριδοειδών, στο πακετάρισμα των φρούτων σε ξύλινες κάσιες και στην εξαγωγή των, κυρίως στο Ηνωμένο Βασίλειο. Την εποχή της εξαγωγής κατέβαιναν από την ύπαιθρο εκατοντάδες εργάτριες που ασχολούνταν με την συλλογή πρώτα και μετά με το πακετάρισμα των φρούτων. Τα νυχτέρια ήσαν απαραίτητα γιατί έπρεπε να προλάβουν οι έμποροι τη φόρτωση στο λιμάνι. Έτσι, επειδή οι αποθήκες πακεταρίσματος ήσαν διασκορπισμένες στην πόλη, όταν έπεφτε η νύχτα και όλα ησύχαζαν απλωνόταν σε όλη την πόλη ο ήχος/μουσική του σκεπαρνιού και της καρφοβελόνας που κάρφωναν οι εργάτες τες κάσιες.

Για να αντιληφθείτε οι νεότεροι πόσο σημαντική οικονομική δραστηριότητα ήταν η καλλιέργεια και εμπορία των εσπεριδοειδών, οι πρώτοι νέοι που απέκτησαν ιδιωτικά αυτοκίνητα την δεκαετία του 30 ήσαν παιδιά των κηπουρών.

Αυτή όμως η δραστηριότητα διεκόπη με το ξέσπασμα του παγκοσμίου πολέμου του 1940. Οι θαλάσσιοι δρόμοι αποκλείσθηκαν και οι εξαγωγές εσπεριδοειδών σταμάτησαν. Μία πτυχή που θέλω να αναφέρω είναι η σχέση των βαρωσιωτών με την εποχή της άνοιξης. Όταν όλα εκείνα τα περιβόλια των εσπεριδοειδών στον Άγιο Μέμνωνα, το Κάτω Βαρώσι, τον Άγιο Λουκά άρχιζαν την ανθοφορία

Ο Νίκος Φλουρέντζος τιμήθηκε στις 23 Απριλίου 2018 από τον Δήμο Αμμοχώστου, σε σεμνή τελετή στο Δημαρχείο Λεμεσού, για την ανιδιοτελή προσφορά του στον κυπριακό αθλητισμό και στην πολιτική ζωή της Κύπρου.

τους. Τότε ένα μεγάλο μέρος της πόλης ήταν λουσμένο στις μυρωδιές των ανθών των εσπεριδοειδών. Πολλοί από μας πηγαίναμε τα βράδια βόλτα σε εκείνα τα προάστια για να γεμίσουμε τα πνευμόνια μας με τον μυρωμένο αέρα που έντονα κάλυπτε τις περιοχές των πορτοκαλεώνων.

Περιττό να πω πως αυτή η ωραία ευκαιρία για μας περιοριζόταν χρόνο με τον χρόνο. Τα όμορφα περιβόλια έδιναν την θέση τους – κυρίως στον Άγιο Μέμνωνα – σε οικόπεδα στα οποία φύτρωναν οι τσιμεντένιοι γίγαντες των ξενοδοχείων και των πολυκατοικιών.

Με την είσοδο μας στην εποχή του πολέμου οι Αποικιοκράτες Άγγλοι έδωσαν στον κυπριακό λαό την πρώτη δημοκρατική ελευθερία. Από τα οκτωβριανά του 1931 μέχρι το 1943 ο Δήμαρχος και τα μέλη των δημοτικών συμβουλίων διορίζονταν από την αποικιακή κυβέρνηση. Έτσι το ίδιο έτος προκηρύχθηκαν εκλογές σε όλες τις δημαρχούμενες πόλεις. Στη πόλη μας εκλέγηκε κορδόνι ο συνδυασμός του ΑΚΕΛ-Αριστερά με δήμαρχο τον φιλόλογο Αδάμ Αδάμαντος και αντιδήμαρχο τον φαρμακοποιό Κώστα Ιωακείμ αμφότεροι γέννημα της διπλανής Δερύνειας.

Θέλω να σας βεβαιώσω πως ανεξάρτητα από ιδεολογικές πεποιθήσεις ή οιεσδήποτε άλλες ιδιότητες του ανδρός η Αμμόχωστος ήταν τυχερή που έκαμε τα πρώτα νέα βήματα της μέσα σε εντελώς νέες συνθήκες με επικεφαλής της Δημοτικής Αρχής τον Αδάμ Αδάμαντος, ένα σοβαρό πολιτικό, ενθουσιώδη αγωνιστή, με πρακτικό μυαλό, οραματιστή, δεινό ρήτορα. Δίκαια άφησε εποχή σαν το απδόνι της Αμμοχώστου.

Τον γνώρισα στα μαθητικά μου χρόνια, σαν καθηγητή μου των ελληνικών στο Γυμνάσιο Βαρωσίων. Η τύχη έμελλε να μας βρει συνεργάτες το 1949 όταν για πρώτη φορά απετέλεσα μέλος του συνδυασμού του ΑΚΕΛ-Αριστερά στις τότε δημοτικές εκλογές. Και τότε όπως και στις προηγούμενες ο συνδυασμός της αριστεράς εξελέγη κορδόνι.

Επιτρέψτε μου να σας δώσω συνοπτικά την εικόνα της τότε ταυτότητας και δράσης μας στο Δημοτικό Συμβούλιο. Ο Δήμαρχος εισέπραττε μια αντιμισθία εφ' όσον ασχολείτο πλήρως με τα δημοτικά πράγματα. Οι δημοτικοί σύμβουλοι πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους χωρίς καμία αμοιβή. Συνεδριάζαμε τακτικά κάθε Πέμπτη βράδυ γιατί ήμασταν όλοι άνθρωποι της δουλειάς.

Οι συνεδρίες μας καμιά φορά κρατούσαν μέχρι και μετά τα μεσάνυκτα. Προσωπικά αποτελούσα μέλος της Επιτροπής Οικοδομών που μελετούσε και αποφάσιζε την έγκριση των αιτήσεων για ανέγερση οικοδομών και συνεδριάζαμε κάθε Τρίτη απόγευμα. Εδώ αναγκαστικά άφηνα την προσωπική μου δουλειά για να λάβω μέρος στη συνεδρία. Επίσης προήδρευα της Επιτροπής Δημοτικών Αγορών: Χονδρικής και Λιανικής.

Τα μέλη του Συμβουλίου ήσαν 9. 7 Ελληνοκύπριοι 2 Τουρκοκύπριοι. Ήμασταν ένας προοδευτικός Δήμος αφού πρώτοι εμείς:

- Από την δεκαετία του 50, καλέσαμε τον σερ Patrick Abercroby άγγλο πολεοδόμο για την μελέτη και ετοιμασία πολεοδομικού σχεδίου της πόλης.

- Πρώτοι εμείς στον διαχωρισμό οικοπέδων απαιτούσαμε την παραχώρηση στο δημόσιο, χώρων πρασίνου έκτασης ανάλογα με τον αριθμό των οικοπέδων.

- Πρώτοι εμείς εισάξαμε την έγκριση σχεδίων για διπλοκατοικίες, έτσι που να βολεύονται 2 οικογένειες σε ένα οικόπεδο.

- Πρώτοι εμείς κτίσαμε και λειτουργήσαμε Δημοτικά Λουτρά για χρήση της φτωχολογιάς που ζούσε στους λούκκους του Χαλουβατζή στις τσίγκενες παράγκες. Οι χρήστες πλήρωναν τότε για ένα λουτρό μισό σελίνι.

- Πρώτη η Αμμόχωστος κατασκεύασε αποχετευτικό. Η πρώτη φάση ήταν έτοιμη να λειτουργήσει τον μήνα και χρόνο που εκτοπισθήκαμε.

Σ' αυτό το σημείο νομίζω πως πρέπει να αναφέρω δύο συγκυρίες που ήσαν θετικές στην εξέλιξη και πρόοδο της πόλης.

(α) Το Λιμάνι Αμμοχώστου που ήταν μια τακτική πηγή εσόδων για τον Δήμο. Το κονδύλι των ζυγιστικών που είσπραττε ο Δήμος από τις εξαγωγές ήταν μια ισχυρή και τακτική πηγή εισοδήματος. Είναι γνωστό πως 86% των εισαγωγών και 80% των εξαγωγών όλης της Κύπρου γινόταν από το λιμάνι της Αμμοχώστου.

(β) Το Βαρώσι ήταν τυχερό γιατί ένα μεγάλο μέρος της κεντρικής του περιοχής καλυπτόταν μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1950 από πορτοκαλεώνες. Ο χωρισμός όλων αυτών των κήπων σε οικόπεδα έγινε πλέον βασισμένος στις μοντέρνες αντιλήψεις περί πολεοδομίας.

Έγιναν άνετοι πλατιοί δρόμοι, πλατιά πεζοδρόμια και με παρέμβαση του Τεχνικού Γραφείου του Δήμου αποφεύγονταν όσο μπορούσε περισσότερο τα σταυροδρόμια, που είναι τόσο επικίνδυνα για την τροχαία. Γι' αυτό, το Βαρώσι φημιζόταν για τις πλατιές οδούς του και τα άνετα πεζοδρόμια στο κέντρο της πόλης.

Οι αρχές της δεκαετίας του 1950 βρίσκουν τον Αδάμαντος υποστηρικτή της αποδοχής της αυτοκυβερνήσεως

που προσφέρθηκε από τους Άγγλους και ανοικτά πλέον υπάρχει η γνωστή διάσταση μεταξύ στελεχών και της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ.

Αποτέλεσμα, στις εκλογές του 1953 ηγείται του συνδυασμού του ΑΚΕΛ ο προοδευτικός νεαρός τότε δικηγόρος Ανδρέας Πούγιουρος. Και πάλιν η Αριστερά κέρδισε τις εκλογές.

Τα μέλη αυτού του Συμβουλίου ήσαν: Ανδρέας Πούγιουρος Δήμαρχος, Χρήστος Σαββίδης Αντιδήμαρχος, Αντώνης Ψαθάς, Νίκος Βραχίμης, Χαμπής Νικόλα, Σάββας Γεωργίου και ο ομιλών. Οθωμανοί μέλη ήσαν ο γιατρός Niazi Maniera και ο Faiz Kaimak, που διέκοψαν την συμμετοχή τους στο Συμβούλιο από το 1954.

Λόγω της έκτακτης κατάστασης που κήρυξε η αποικιακή κυβέρνηση με αφορμή τον ένοπλο αγώνα της ΕΟΚΑ για ένωση με την Ελλάδα, δεν προκηρύχτηκαν νέες εκλογές. Στο μεταξύ μεσολαβεί η συμφωνία Ζυρίχης – Λονδίνου και τα εκλεγμένα Δημοτικά Συμβούλια του 1953 παύονται από τον τότε υπουργό εσωτερικών το 1964 και αντικαθιστώνται από Δημοτικές Επιτροπές που διόρισε ο ίδιος. Δεν επαύθη ο Δήμαρχος ο οποίος παρέμεινε στη θέση του. Και με Δήμαρχο τον Πούγιουρο το Βαρώσι από το 1953 και μετά γνώρισε μέρες γοργής ανάπτυξης και προόδου.

Κατέστη το σπουδαιότερο τουριστικό κέντρο του νησιού μας και οι ρυθμοί ανάπτυξης του συνεχώς επιταχύνονταν. Όταν εκτοπισθήκαμε το 1974 το Βαρώσι σύμφωνα με επίσημους αριθμούς του Υπουργείου Εμπορίου διέθετε 10000 κλίνες και βρίσκονταν υπό ανέγερση νέα ξενοδοχεία.

Όσο αφορά το κεφάλαιο παρουσία στην αθλητική κίνηση της πόλης μας, θα έλεγα πως με πολύ ενδιαφέρον λάμβανα μέρος στη δραστηριότητα του σωματείου Νέα Σαλαμίνα. Φέρνω στο μυαλό μου όλα εκείνα τα χρόνια της δραστηριότητας του σωματείου μας και γενικότερα την έντονη συμμετοχή μας στα αθλητικά δρώμενα της Αμμοχώστου και του νησιού μας και νιώθω περήφανος γιατί ήμουν μέρος αυτής της δράσης. Τόσο στο ποδόσφαιρο όσο και στο στίβο η συμμετοχή του σωματείου μας ήταν αποφασιστική. Σε όλους τους αθλητές στίβου και ποδοσφαιριστές που πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους με το έμβλημα της Νέας Σαλαμίνας χρωστούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ. Για μας που δώσαμε τότε το παρόν μας στη αθλητική δραστηριότητα, η όλη προσπάθεια αποτελεί μια ανεπανάληπτη ανάμνηση.

Λυπούμαι να πω πως η σημερινή κατάσταση με το χουλιγκανισμό και την εξαλλοσύνη στα γήπεδα δεν έχει καμία σχέση με την τότε ήρεμη και ευγενική συμπεριφορά αθλητών και φιλάθλων.

Τα χρόνια μετά το προδοτικό πραξικόπημα και την εισβολή των μεχμετζίκ είναι γνωστά και δεν νομίζω πως χρειάζεται να κάμω ειδική αναφορά. Μόνο η πόλη της Αμμοχώστου είχε την ατυχία να παραμείνει ακατοίκητη, τυλιγμένη στο σκοτάδι και φθίνουσα τα τελευταία 44 χρόνια, θύμα μιας βάρβαρης εισβολής.

Εμείς οι Βαρωσιώτες έχουμε υπέρτατο καθήκον να συνεχίσουμε τον αγώνα για την επιστροφή της πόλης μας στους κατοίκους της. Παράλληλα με μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του κυπριακού να εξασφαλίσει ο λαός μας ειρήνη και πρόοδο.

Και ας έχουμε υπόψη τα λόγια του γάλλου συγγραφέα Σιατωπριάν:

«Τελικά η δυναμική του χρόνου νομιμοποιεί ακόμη και την παρανομία».

Ευχαριστώ όλους σας θερμά για την τιμή που μου κάματε με την παρουσία σας στη αποψινή εκδήλωση. Τέλος ευχαριστώ τα μέλη της οικογένειας μου, που μου συμπαραστέκονται όλα αυτά τα δίσεκτα χρόνια των βαθιών γηρατειών μου.

Γιαννάκης Κωνσταντίνου

Ο Γιαννάκης Κωνσταντίνου γεννήθηκε στην Αμμόχωστο το 1932. Μαθητής, ακόμα, του Γυμνασίου Αρρένων Αμμοχώστου ασχολήθηκε με τον κλασσικό αθλητισμό και συγκεκριμένα με τον ακοντισμό έχοντας ως γυμναστή και προπονητή του, το γνωστό σε όλους, αείμνηστο Διάκο.

Το 1949 συμμετείχε στην μαθητική ομάδα στίβου που για πρώτη φορά θα έπαιρνε μέρος στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες Στίβου που θα διεξήγοντο στο Καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό Στάδιο. Στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες δεν τα πήγε και τόσο καλά, όμως οι επιδόσεις και οι επιτυχίες δεν άργησαν να έρθουν. Την επόμενη χρονιά, το 1950, κέρδισε για πρώτη φορά την πρώτη θέση στους Παγκύπριους Αγώνες. Από το 1950 μέχρι το 1968, που σταμάτησε να αγωνίζεται, κέρδισε δώδεκα πρώτες νίκες σε Παγκύπριους Αγώνες. Μάλιστα τα χρόνια που δεν κέρδισε ήταν γιατί απουσίαζε στην Αγγλία ή δεν έγιναν Παγκύπριοι Αγώνες, λόγω του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ.

Όταν ξεκίνησε να αγωνίζεται, το ρεκόρ ήταν 51.85 μ. και το παράδωσε, το 1960, στα 62.60 μ. Ήταν μάλιστα και ο πρώτος κύπριος αθλητής του ακοντισμού που ξεπέρασε τα 60 μ.

Μετά την προσφυγιά, παρακολουθούσε όλους τους αθλητές του κλασικού αθλητισμού, μα πιο πολύ τους αθλητές του ακοντισμού, τους καμάρωνε που με τις επιτυχίες τους τίμησαν και πρόβαλαν και στο εξωτερικό τη μικρή μας πατρίδα.

Διακαής του πόθος ήταν να γυρίσει στην Αμμόχωστο, να μπει στο ΓΣΕ και να περπατήσει στους χώρους που δοκίμασε για πρώτη φορά να ρίξει το ακόντιο, εκεί που προπονήθηκε, που αγωνίστηκε, που νίκησε, που τίμησε το σχολείο του, το Ελληνικό Γυμνάσιο Αμμοχώστου, τον Σύλλογο του, τον ΓΣΕ, αλλά και τη σκλαβωμένη, τότε, πατρίδα του.

Αιωνία του η μνήμη.

Γ.Σ.Ε.

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ Κ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

Ένας υπέροχος άνθρωπος, λάτρης του αθλητισμού και συνάμα ένας σπουδαίος αθλητής το διάστημα 1956-1962 όταν ασχολήθηκε και διέπρεψε με τα χρώματα του Α΄Γυμνασίου Αμμοχώστου, του ΓΣΕ και της Ανόρθωσης.

Γεννήθηκε στην Αμμόχωστο στις 10 Δεκεμβρίου 1943 και σε ηλικία 13 χρόνων, το 1956 άρχισε με το άλμα εις ύψος, αγώνισμα στο οποίο διακρίθηκε ιδιαίτερα. Στους σχολικούς αγώνες του 1956, έκανε άλμα 1.25μ. παίρνοντας την δεύτερη θέση. Το διορατικό μάτι του προπονητή του Ανδρέα Πανταζή έβλεπε μπροστά του ένα μελλοντικό πρωταθλητή. Πόσο δίκαιο είχε, φαίνεται από την ραγδαία εξέλιξη. Τον επόμενο χρόνο περνά το 1.65μ. και το 1958 ανέβασε το ρεκόρ του στο 1.75μ.

Ήταν άλτης του ύψους, αυτό ήταν το κύριο άθλημα του, στους αγώνες όμως λάμβανε μέρος και στα αγωνίσματα δρόμων 100 μέτρων, 110 μετ εμποδίων, στις σκυταλοδρομίες αλλά και στο άλμα εις μήκος.

Υπήρξε επίσης πετοσφαιριστής αλλά και καλαθοσφαιριστής με το Α΄ Γυμνάσιο Αμμοχώστου και της Ανόρθωσης. Επαιρνε, επίσης, μέρος μέρος και σε παναγροτικούς αγώνες στίβου ενισχύοντας και τον ΑΣΙΛ Λύσης, ένα σωματείο που έτρεφε ιδιαίτερη συμπάθεια.

Λάμβανε μέρος σε όλες τις αθλητικές εκδηλώσεις στην Κύπρο με ξεχωριστή επιτυχία και η τελική συγκομιδή του ήτανε 19 κύπελλα και αρκετά μετάλλια και διπλώματα Σώθηκαν μόνο δύο χρυσά μετάλλια τα οποία είχε μαζί του και θυμίζουν την μεγάλη του σταδιοδρομία ως αθλητής στίβου.

Υπήρξε Χρυσός νικητής στους πρώτους παγκύπριους αγώνες παίδων το 1960. Ήταν σπουδαίος στα αλτικά αθλήματα (άλμα εις ύψος και άλμα εις μήκος και πολύ καλός στους δρόμους (σπρίντερ) 100μ., 110μ. μετ' εμποδίων και σκυταλοδρομίες 800Χ400Χ200Χ100 όπου έτρεχε πάντα ως 100άρης. Ανδρέας Πανταζής, Αντώνης Παπαδόπουλος και Νικής Γεωργίου ήσαν οι τρείς προπονητές του σε όλα τα αθλήματα που λάμβανε μέρος και χαίρονταν ιδιαίτερα για τις σπουδαίες επιδόσεις του.

Ανάμεσα στις τόσες πολλές επιτυχίες του ξεχωρίζει αυτή τον Ιούνιο του 1961 όπου καταρρίπτει το ρεκόρ στο ύψος με 1.91μ. Ελαβε μέρος μέχρι το 1961 δύο φορές σε Πανελλήνιους αγώνες στίβου.

Με προτροπή του Αντώνη Παπαδόπουλου (όπως ο καλύτερος αθλητής να είναι και σημαιοφόρος τόσο του σχολείου και του ΓΣΕ κατά τους αγώνες στίβου αλλά και στις μαθητικές παρελάσεις), παίρνει την εντολή να κρατά περήφανα την ελληνική σημαία. Και έτσι για τρείς διαδοχικές χρονιές (1960, 1961 και 1962) ήταν ο σημαιοφόρος. Και η περηφάνια του πολύ μεγάλη.

Η σπουδαία ομάδα σκυταλοδρομίας του Α΄ Γυμνασίου Αμμοχώστου 800Χ800Χ200Χ100 το 1961 στο στάδιο ΓΣΕ μετά από νικηφόρο κούρσα της. Από αριστερά: Νίκος Κατράνης, Γεώργιος Σάββα, Χριστάκης Κουρρής, Μιχάλης Στεφανίδης

Διετέλεσε Γενικός Γραμματέας του Ναυτικού Ομίλου Αμμοχώστου για περίπου μια δεκαετία, Πρόεδρος της Κυπριακής Ομοσπονδίας Κωπηλασίας 1989-1994 και την περίοδοο 2000-01 Πρόεδρος του Ροταριανού Ομίλου Αμμοχώστου.

Επαγγελματικά υπηρέτησε την Τράπεζα Barclays από το 1963-1996 με αποκορύφωμα τη θέση του Επαρχιακού διευθυντή Αμμοχώστου.

Το 2011 τιμήθηκε από την ΚΟΕΑΣ για τις μεγάλες του επιδόσεις το 1961 σε μια συγκινητική βραδιά.

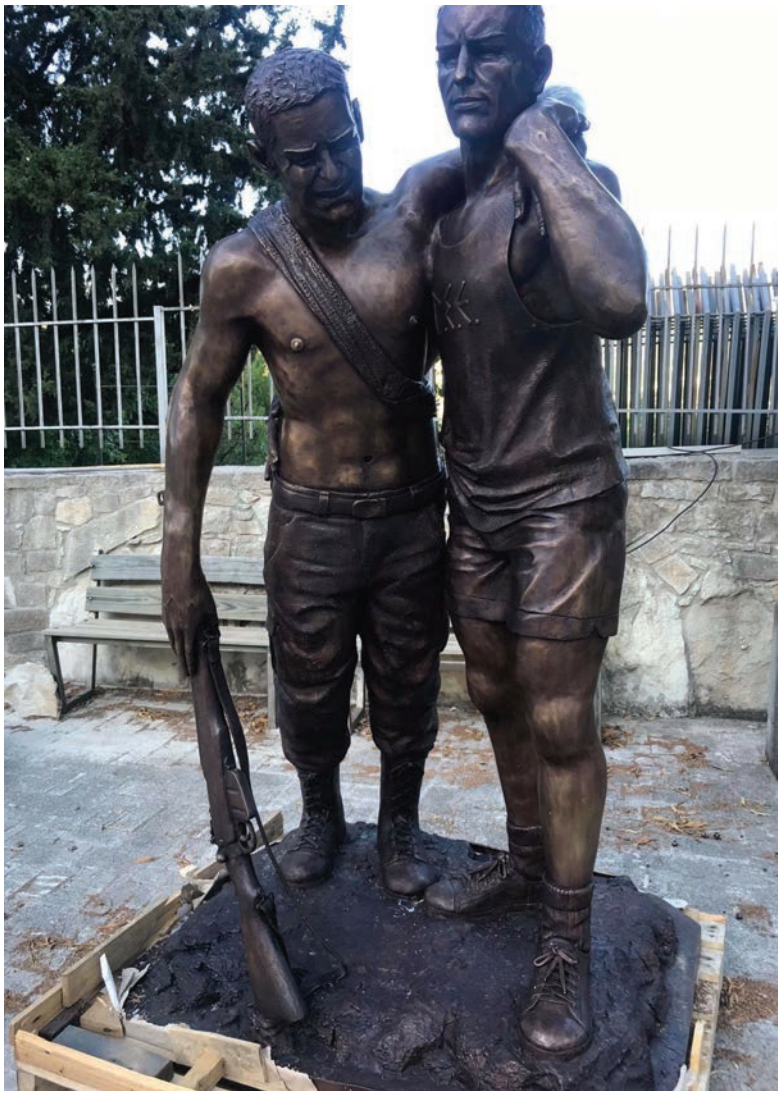
Τα τελευταία 15 χρόνια ζούσε και εργαζόταν στην Αίγυπτο και ήταν πολύ συνδεδεμένος με το μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου στο παλαιό Κάϊρο όπου ήταν πολύ αγαπητός στην ελληνική παρικοία. Τα Χριστούγεννα του 2015 του απονεμήθηκε ο χρυσούς Λέοντας του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας από τον νύν Πατριάρχη Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής, Θεόδωρο τον Β΄. Μια ύψιστη τιμή.

Τα αδέλφια του, Δημήτρης Στεφανίδης (πρωταθλητής δισκοβολίας και σφαιροβολίας υπήρξε και τερματοφύλακας στην ομάδα της Ανόρθωσης), Λευτέρης Στεφανίδης άλτης του ύψους και Πανίκος Στεφανίδης άλτης του μήκους αλλά και ποδοσφαιριστής στην ομάδα της Ανόρθωσης.

Παντρεύτηκε τον Οκτώβριου του 1965 την Ανδριανή Χατζηχαμπή με την οποία απέκτησε δύο παιδιά. Τον Γιώργο και την Άννα Μαρία. Ο εξαίρετος αθλητής του Α΄ Γυμνασίου Αμμοχώστου, του ΓΣΕ αλλά και της Ανόρθωσης έφυγε από την ζωή στις 16 Ιανουαρίου 2020 σε ηλικία 76 χρόνων.

Γιώργος Στεφανίδης

100 Χρόνια ΓΣΕ

Η διαχρονική Συμμετοχή Αθλητών του ΓΣΕ στον Αγώνα της Πατρίδος...

Η δημιουργία ενός μνημείου για τα 100 χρόνια του ΓΣΕ «ντύθηκε» στο πλαίσια του μαρασμού που έγινε. Η ιδέα για τη δημιουργία του έργου ανήκει στο Φίλιππο Γιαπάνη μετά από συνεννόηση με τον Δήμο Αμμοχώστου και τα Διοικητικά Συμβούλια του ΓΣΕ. Η χρηματοδοτήση του έργου έγινε από τον ΚΟΑ και τον ΟΠΑΠ. Με τη δημιουργία του γλυπτού το ΓΣΕ θα είναι μία ζωντανή παρουσία, της ύπαρξης και της ιστορίας, για αιώνες.

Το γλυπτό παρουσιάζει τον Αθλητή του ΓΣΕ να μεταφέρει ένα πληγωμένο στρατιώτη. Επειδή η πόλη και η επαρχία Αμμοχώστου είναι υπό κατοχή. Με την σύμφωνη γνώμη του Δήμου Αμμοχώστου και του ΓΣΕ θα τοποθετηθούν όλα τα ονόματα των στρατιωτών του 1974 Πεσόντων και Αγνοουμένων ως ελάχιστος φόρος τιμής. Ένα μνημείο για τους ανθρώπους που έδωσαν τη ζωή τους για να υπάρχουμε σήμερα εμείς.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΟ

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη και Πινακοθήκη Αμμοχώστου

Χειρόγραφο του Γ.Φ. Πιερίδη

Γ.Φ. ΠΙΕΡΙΔΗΣ
Τ.Κ. 1129
ΛΕΥΚΩΣΙΑ.

Λευκωσία, 26 Σεπτ. 1982

Αγαπητέ Πρόδρομε,

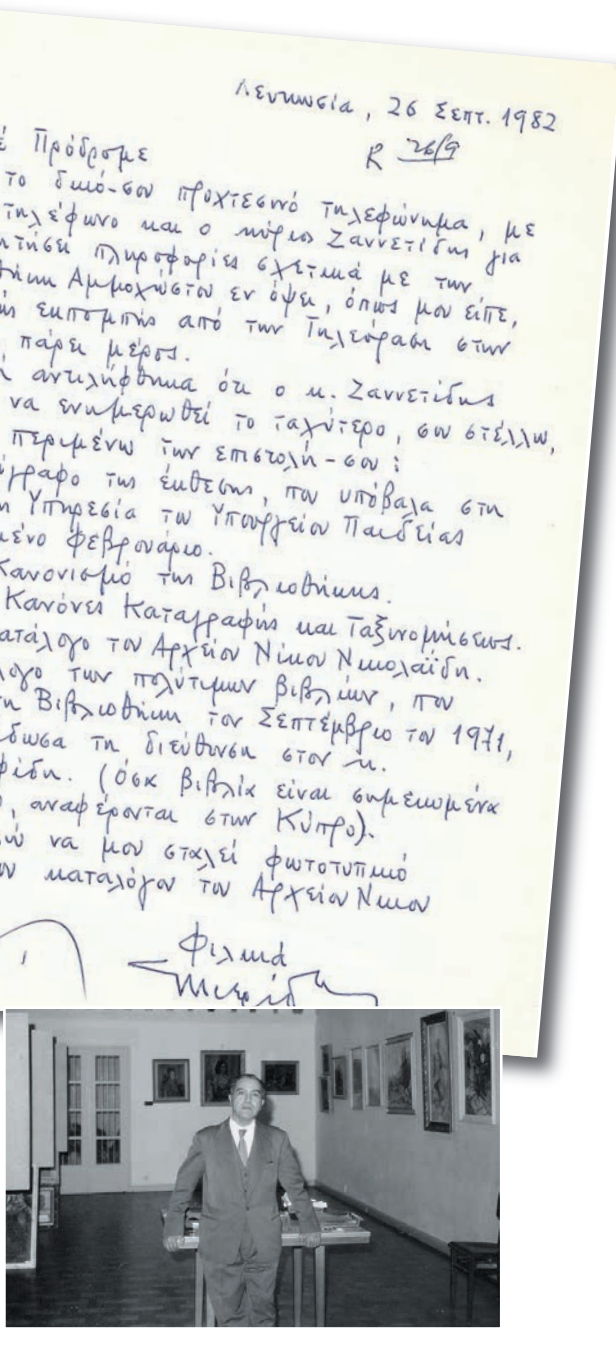
Μετά το δικό σου προχτεσινό τηλεφώνημα, με πήρε στο τηλέφωνο και ο κύριος Ζαννετίδης για να μου ζητήσει πληροφορίες σχετικά με την Δ. Βιβλιοθήκη Αμμοχώστου εν όψει, όπως μου είπε, της ειδικής εκπομπής από την Τηλεόραση στην οποία θα πάρει μέρος.

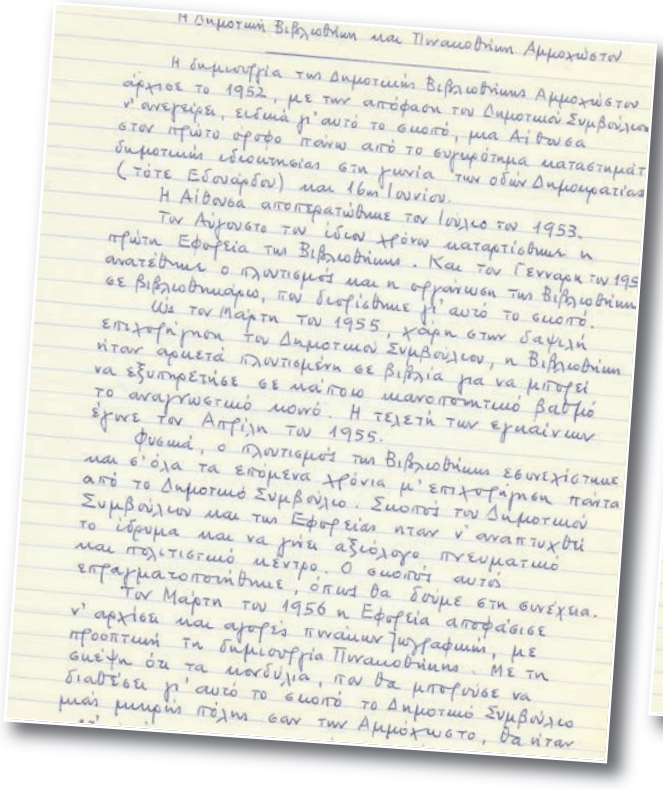
Επειδή αντιλήφθηκα ότι ο κ. Ζαννετίδης θα ήθελε να ενημερωθεί το ταχύτερο, σου στέλλω, χωρίς να περιμένω την επιστολή σου:

1. Αντίγραφο της έκθεσης, που υπόβαλα στη Μορφωτική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας τον περασμένο Φεβρουάριο.
2. Τον Κανονισμό της Βιβλιοθήκης.
3. Τους Κανόνες Καταγραφής και Ταξινομήσεως.
4. Τον κατάλογο του Αρχείου Νίκου Νικολαΐδη.
5. Κατάλογο των πολύτιμων βιβλίων, που υπήρχαν στη Βιβλιοθήκη τον Σεπτέμβριο του 1971, όταν παράδωσα τη διεύθυνση στον κ. Χρ. Χριστοφίδη. (όσα βιβλία είναι σημειωμένα με κόκκινο, αναφέρονται στην Κύπρο).

Παρακαλώ να μου σταλεί φωτοτυπικό αντίγραφο του καταλόγου του Αρχείου Νίκου Νικολαΐδη.

Φιλικά

Η δημιουργία της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Αμμοχώστου άρχισε το 1952, με την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου στον πρώτο όροφο πάνω από το συγκρότημα καταστημάτων δημοτικής ιδιοκτησίας στη γωνία των οδών Δημοκρατίας (τότε Εδουάρδου) και 16ης Ιουνίου.

Η αίθουσα αποπερατώθηκε τον Ιούλιο του 1953. Τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου καταρτίσθηκε η πρώτη Εφορεία της Βιβλιοθήκης. Τον Ιανουάριο του 1954 ανατέθηκε ο πλουτισμός και η οργάνωση της Βιβλιοθήκης σε βιβλιοθηκάριο, που διορίσθηκε γι' αυτό το σκοπό.

Ως τον Μάρτη του 1955, χάρη στην δαψιλή επιχορήγηση του Δημοτικού Συμβουλίου, η Βιβλιοθήκη ήταν αρκετά πλουτισμένη σε βιβλία για να μπορεί να εξυπηρετήσει σε κάποιο ικανοποιητικό βαθμό το αναγνωστικό κοινό. Η τελετή των εγκαινίων έγινε τον Απρίλη του 1955.

Φυσικά, ο πλουτισμός, της Βιβλιοθήκης συνεχίστηκε και σ' όλα τα επόμενα χρόνια με επιχορήγηση από το Δημοτικό Συμβούλιο. Σκοπός του Δημοτικού Συμβουλίου και της Εφορείας ήταν να αναπτυχθεί το ίδρυμα και να γίνει αξιόλογο πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο. Ο σκοπός αυτός πραγματοποιήθηκε όπως θα δούμε στη συνέχεια.

Τον Μάρτη του 1956 η Εφορεία αποφάσισε ν' αρχίσει και αγορές πινάκων ζωγραφικής, με προοπτική τη δημιουργία Πινακοθήκης. Με τη σκέψη ότι τα κονδύλια, που θα μπορούσε να διαθέσει γι' αυτό το σκοπό το Δημοτικό Συμβούλιο μιας μικρής πόλης σαν την Αμμόχωστο, θα ήταν κατ' ανάγκην περιορισμένα, η Εφορεία έθεσε σαν στόχο την κατάρτιση μιας συλλογής από έργα Κυπρίων Ζωγράφων, παλαιότερων και σύγχρονων. Επιδίωξη θα ήταν η δημιουργία μιας Πινακοθήκης Κυπρίων Ζωγράφων, χωρίς όμως ν' αποκλείεται και η απόκτηση, στο μέτρο του δυνατού, και έργων εκλεκτών ζωγράφων της Ελλάδος. Το Δημοτικό Συμβούλιο συμφώνησε με την εισήγηση αυτή της Εφορείας και αποφάσισε:

i. να αυξήσει την επιχορήγηση με τ' αναγκαία κονδύλια για τις αγορές των πινάκων, και

ii. να ανεγείρει στον δεύτερο όροφο του ιδίου κτιρίου μια Αίθουσα για να στεγάσει την Πινακοθήκη και να χρησιμοποιείται και ως Αίθουσα Διαλέξεων.

Σε διάστημα τριών χρόνων η νέα αίθουσα ήταν έτοιμη, και είχε σχηματισθεί μια αρκετά πλούσια συλλογή από πίνακες. Η Πινακοθήκη άνοιξε για το κοινό τον Μάη του 1959. Έτσι συμπληρωμένο το ίδρυμα πήρε την ονομασία Δημοτική Βιβλιοθήκη και Πινακοθήκη Αμμοχώστου.

Δεν είναι υπερβολή αν πούμε ότι με την πρωτοβουλία, τη συνέπεια και τον ενθουσιασμό τόσο του Δημοτικού Συμβουλίου όσο και της Εφορείας και του προσωπικού, δημιουργήθηκε σε διάστημα πέντε χρόνων, ένα αξιόλογο πνευματικό και Πολιτιστικό κέντρο, που συνέχισε σ' όλα τα χρόνια που ακολούθησαν να πλουτίζει τις συλλογές και να επεκτείνει την προσφορά υπηρεσιών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στην Εφορεία μετείχε, από το ξεκίνημα, και Τούρκος Δημοτικός Σύμβουλος. Και ότι στη Βιβλιοθήκη υπήρχε και Τουρκικό Τμήμα.

Η Βιβλιοθήκη είχε: Γενικό Τμήμα, Δανειστικό Τμήμα και Παιδικό Τμήμα.

Στην αίθουσα του δεύτερου ορόφου οργανώνονταν τακτικά: εκθέσεις ζωγραφικής, προβολές κινηματογραφικών

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΟ

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη και Πινακοθήκη Αμμοχώστου

ταινιών μορφωτικού περιεχομένου για τον μαθητικό κόσμο, διαλέξεις και άλλες περιστασιακές εκδηλώσεις. Οι διαλέξεις, οι περισσότερες οργανώνονταν από τον Επιστημονικό και Φιλολογικό Σύλλογο Αμμοχώστου με ομιλητές διαλεκτούς ανθρώπους των γραμμάτων και των επιστημών από την Κύπρο, την Ελλάδα και άλλες χώρες, γίνονταν τακτικά, σε προγραμματισμένους ετήσιους κύκλους.

Τον Δεκέμβριο του 1973 η Βιβλιοθήκη είχε 17 χιλιάδες τόμους βιβλία και:

i. Μια αρκετά πλούσια συλλογή από παλαιά συγγράμματα (αρχίζοντας από τον 16ο αιώνα) περί Κύπρου, ιδιαίτερα περιηγητών από ξένες χώρες που επισκέφθηκαν, κατά καιρούς, την Κύπρο.

ii. Μια μικρή συλλογή από παλαιούς χάρτες και χαλκογραφίες τη Κύπρου.

iii. Τμήμα Αρχείων, όπου φυλάγονταν: το Αρχείο του Νίκου Νικολαΐδη και τα αυτόγραφα Δελτία Κυπριακής Βιβλιογραφίας του Ιωάννη Συκουτρή.

iv. Μια συλλογή κυπριακών γραμματοσήμων, αρκετά πλούσια σε παλαιά γραμματόσημα και πλήρη στα νεώτερα.

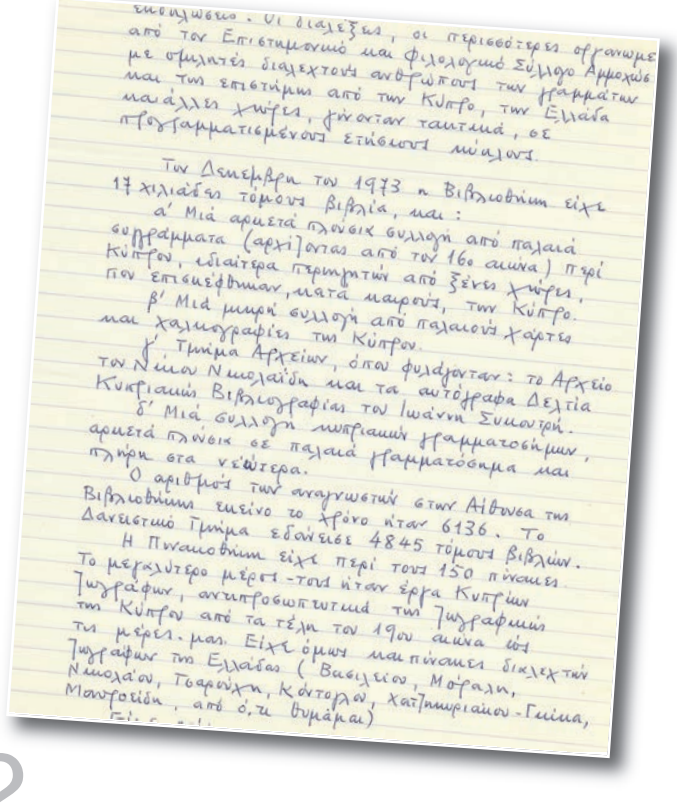
Ο αριθμός των αναγνωστών στην αίθουσα της Βιβλιοθήκης εκείνο το χρόνο ήταν 6936. Το Δανειστικό Τμήμα δάνεισε 4845 τόμους βιβλίων.

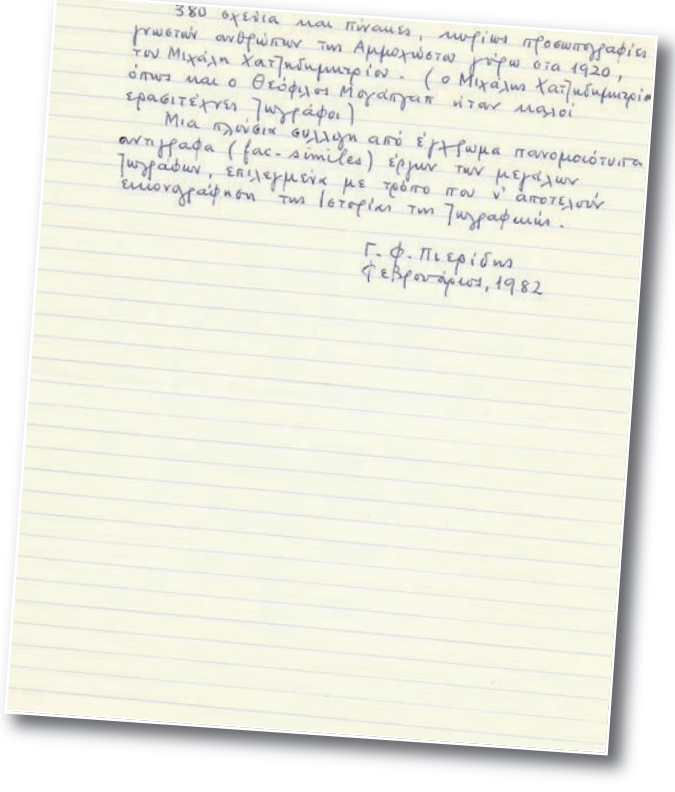
Η Πινακοθήκη είχε περί τους 150 πίνακες. Το μεγαλύτερο μέρος τους ήταν έργα Κυπρίων ζωγράφων, αντιπροσωπευτικά της ζωγραφικής της Κύπρου από τα τέλη του 19ου αιώνα ως τις μέρες μας. Είχε όμως και πίνακες διαλεκτών ζωγράφων της Ελλάδας (Βασιλείου, Μόραλη, Νικολάου, Τσαρούχη, Κόντογλου, Χατζηκυριάκου – Γκίκα, Μαυροΐδη, από ότι θυμάμαι)

Είχε επίσης (α) 35 ακουαρέλες της παλιάς Αμμοχώστου και της παλιάς Λευκωσίας του Θεόφιλου Μογάπγα και (β) 380 σχέδια και πίνακες, κυρίως προσωπογραφίες γνωστών προσώπων της Αμμοχώστου γύρω στα 1920, του Μιχάλη Χατζηδημητρίου. (Σημείωση: Ο Μιχάλης Χατζηδημητρίου όπως και ο Θεόφιλος Μογάπγας ήταν καλοί ερασιτέχνες ζωγράφοι).

Μια πλούσια συλλογή από έγχρωμα πανομοιότυπα αντίγραφα (face similes) έργων των μεγάλων ζωγράφων επιλεγμένα με τρόπο που ν' αποτελούν εικονογράφηση της Ιστορίας της Ζωγραφικής.

Γ. Φ. Πιερίδης
Φεβρουάριος 1982

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΟ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΟΚΟΜΙΚΟΣ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ 1955 – 1974

Ο Δημοτικός Παιδοκομικός Σταθμός Αμμοχώστου ιδρύθηκε το 1955. Μετά την όλη προεργασία για τον εξοπλισμό, ανακαίνιση του οικήματος κ.λπ. άρχισε τη λειτουργία του στις 17 Ιουλίου 55, με 15 παιδιά.

Στην αρχή στεγάστηκε σ' ένα ενοικιαζόμενο μεγάλο σπίτι, πλάι στο ΣΑΒΟΥ. Απασχολούσε 1 Διευθύντρια, 1 βοηθό, 1 μαγείρισσα και 2 εργάτριες. Ο αριθμός των παιδιών συνεχώς αυξάνονταν και γρήγορα έφθασε τα 100, οπότε προσελήφθη και 1 παιδοκόμος και άλλο εργατικό προσωπικό και αποφασίστηκε η ανέγερση ιδιόκτητου Οικήματος στη Λεωφόρο Ελευθερίας, παρά το «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ».

Το νέο κτίριο μεταφέρθηκε αρχές Ιουλίου 60 και τα εγκαίνια έγιναν στις 15 Ιουλίου από τον τότε Υπουργό Γεωργίας κ. Μπλουμέρ. Η δυναμικότητα του ήταν για 150 παιδιά, από ηλικία 3-6 ετών. Στη συνέχεια έγινε 2½ μέχρι τη φοίτηση στο Δημοτικό. Η επιτακτική ανάγκη της εξασφάλισης και παιδιών βρεφικής ηλικίας, ώθησε στην απόφαση να λειτουργήσει σ' ένα μικρό τμήμα του και βρεφοκομικός Σταθμός. 16 βρέφη από 3 μηνών - 2½ χρόνων και να επεκταθεί μελλοντικά για να δεχθεί μεγαλύτερο αριθμό.

Το ιδιόκτητο οίκημα που στέγασε τον Δημοτικό Παιδοκομικό και Βρεφοκομικό Σταθμό ήταν ένα καθόλα άρτιο οικοδόμημα, με όλες τις διευκολύνσεις, υγειονομικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό, τεράστια αυλή και κήπο και σ' ένα περιβάλλον ιδεώδες και φωτεινό.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΟΚΟΜΙΚΟΣ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ - 1955 - 1974.

Ο Δημοτικός Παιδοκομικός Σταθμός Αμμοχώστου ιδρύθηκε τό 1955. Μετά τήν όλη προεργασία γιά τόν έξοπλισμό, άνακαίνιση τοῦ οἰκήματος κλπ. ἄρχισε τή λειτουργία του στίς 17 Ἰουλίου 55, μέ 15 παιδιά.

Στήν ἀρχή στεγάστηκε σ'ἕνα ἀνοικιαζόμενο μεγάλο σπίτι, πλάι στό ΣΑΒΟΥ.

Ἀπασχολοῦσε, 1 Διευθύντρια, 1 βοηθό, 1 μαγείρισσα καί 2 ἐργάτριες.

Ὁ ἀριθμός τῶν παιδιῶν συνεχῶς αὐξάνονταν καί γρήγορα ἔφθασε τά 100, ὥστε προσελήφθη καί 1 παιδοκόμος καί ἄλλο ἐργατικό προσωπικό καί ἀποφασίστηκε ἡ ἀνέγερση ἰδιόκτητου οἰκήματος στή Λεωφόρο Ἐλευθερίας, παρά τό "ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ".

Τό νέο κτίριο μεταφέρθηκε ἀρχές Ἰουλίου 60 καί τά ἐγκαίνια ἔγιναν στίς 15 Ἰουλίου ἀπό τόν τότε Ὑπουργό Γεωργίας κ. Μπλουμέρ.

Ἡ δυναμικότητα του ἦταν γιά 150 παιδιά, ἀπό ἡλικία 3 - 6 ἐτῶν. Στή συνέχεια ἔγινε 2½ μέχρι τή φοίτηση στό Δημοτικό.

Ἡ ἐπιτακτική ἀνάγκη τῆς ἐξασφάλισης καί παιδιῶν βρεφικῆς ἡλικίας, ὥθησε στήν ἀπόφαση νά λειτουργήσει σ'ἕνα μικρό τμῆμα του καί βρεφοκομικός Σταθμός. 16 βρέφη ἀπό 3 μηνῶν - 2½ χρόνων, καί νά ἐπεκταθεῖ μελλοντικά γιά νά δεχθῆ μεγαλύτερο ἀριθμό.

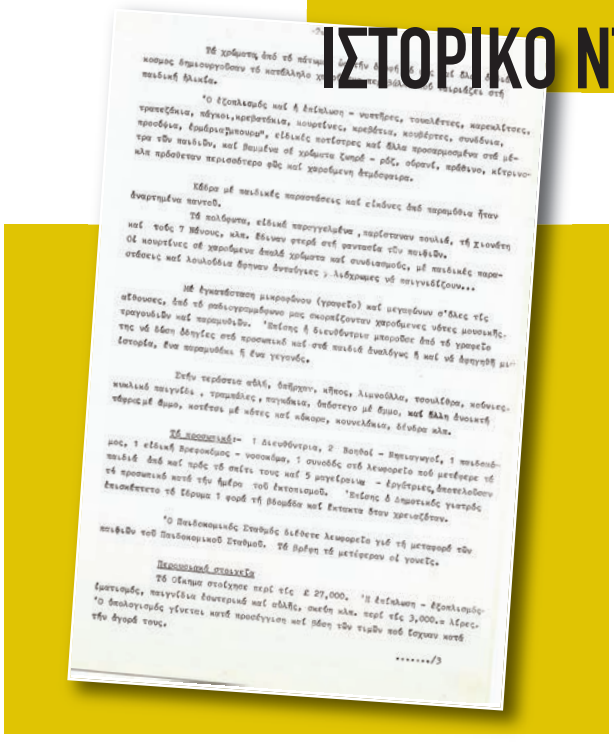
Τό ἰδιόκτητο οἴκημα πού στέγασε τόν Δημοτικό Παιδοκομικό καί Βρεφοκομικό Σταθμό ἦταν ἕνα καθόλα ἄρτιο οἰκοδόμημα, μέ ὅλες τίς διευκολύνσεις, ὑγειονομικές ἐγκαταστάσεις καί ἐξοπλισμό, τεράστια αὐλή καί κῆπο καί σ'ἕνα περιβάλλον ἰδεῶδες καί φωτεινό.

Ἀποτελεῖτο ἀπό 1 χολ μεγάλο, 1 ἰατρεῖο, 1 γραφεῖο, 2 μεγάλους κοιτῶνες, 2 αἴθουσες ἀπασχόλησης, 1 μεγάλη τραπεζαρία πού χρησιμοποιεῖτο καί γιά συγκεντρώσεις καί ἐκδηλώσεις, 3 μικρότερους κοιτῶνες γιά τά βρέφη καί 1 εἰδικό δωμάτιο γιά τή προετοιμασία τῆς τροφῆς τους καί γιά καθαριότητα, 1 μεγάλη κουζίνα, 1 ἀποθήκη - πλυντήριο, 1 ἀποθήκη τροφίμων, 8 ἀποχωρητήρια, θ ντούς, 2 ἰματιοθῆκες, 2 ἀποχωρητήρια γιά τό προσωπικό, μεγάλους διαδρόμους, τρίγωνα περάστρες.

Στίς αἴθουσες ἀπασχόλησης ὑπῆρχαν γωνιές παιγνιδιοῦ (ἰατρεῖο, κουζινούλα, μπαλάκια κλπ.) κουκλόσπιτο, πουπλίζα παιδαγωγικῶν καί ἐλεύθερων παιγνιδιῶν καί εἰδη ἀπασχόλησης καί διασκέδασης. Στήν αὐλουσα ἐξέδρα καί πάγκοι, γιά μουσική καλλιέργεια, τραγούδι, καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις κλπ.

...../2

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΟ

εκδηλώσεις, 3 μικρότερους κοιτώνες για τα βρέφη και 1 ειδικό δωμάτιο για την προετοιμασία της τροφής τους και για καθαριότητα, 1 μεγάλη κουζίνα, 1 αποθήκη – πλυσταριό, 1 αποθήκη τροφίμων, 8 αποχωρητήρια, 8 ντους, 2 ιματιοθήκες, 2 αποχωρητήρια για το προσωπικό, μεγάλους διαδρόμους, τριγύρω βεράντες.

Στις αίθουσες απασχόλησης υπήρχαν γωνιές παιγνιδιού (ιατρείο, κουκλόσπιτα, μπακάλικο κ.λπ.) κουκλοθέατρο, ποικιλία παιδαγωγικών και ελεύθερων παιγνιδιών και είδη απασχόλησης και διδασκαλίας. Στην αίθουσα εξέδρα και πιάνο, για μουσική καλλιέργεια, τραγούδι, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις κ.λπ.

Τα χρώματα, από το πάτωμα ως την οροφή, το φως και όλος ο διάκοσμος δημιουργούσαν το κατάλληλο χαρούμενο περιβάλλον που ταιριάζει στην παιδική ηλικία.

Ο εξοπλισμός και η επίπλωση – νιπτήρες, αποχωρητήρια, καρεκλίτσες, τραπεζάκια, πάγκοι, κρεβατάκια, κουρτίνες, κρεβάτια, κουβέρτες, σεντόνια, προσόψια, ερμάρια, «μπούρα», ειδικές ποτίστρες και άλλα προσαρμοσμένα στα μέτρα των παιδιών, και βαμμένα σε χρώματα ζωηρά – ροζ, ουρανί, πράσινο, κίτρινο κ.λπ. πρόσθεταν περισσότερο φως και χαρούμενη ατμόσφαιρα.

Κάδρα με παιδικές παραστάσεις και εικόνες από παραμύθια ήταν αναρτημένα παντού. Τα πολύφωτα, ειδικά παραγγελμένα, παρίσταναν πουλιά, τη Χιονάτη και τους 7 Νάνους, κ.λπ. έδιναν φτερά στη φαντασία των παιδιών. Οι κουρτίνες σε χαρούμενα απαλά χρώματα και συνδυασμούς, με παιδικές παραστάσεις και λουλούδια άφηναν ανταύγειες λιόχρωμες να παιγνιδίζουν...

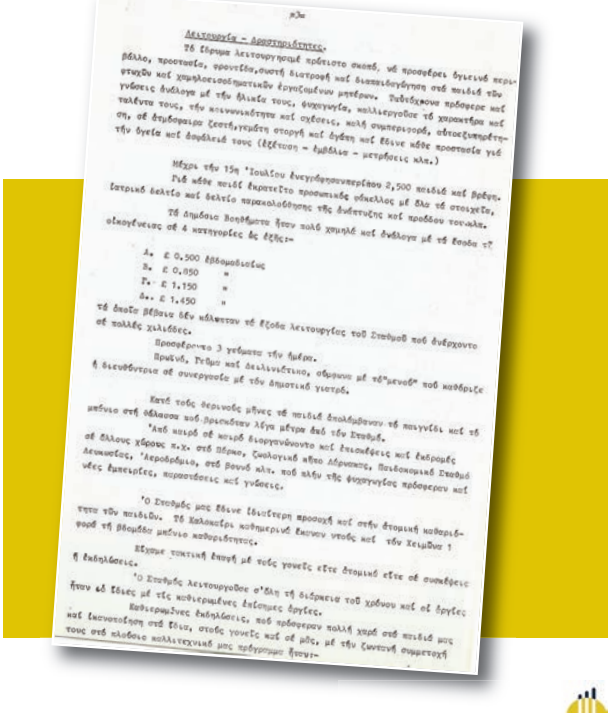
Με εγκατάσταση μικροφώνου (γραφείο) και μεγαφώνων σ' όλες τις αίθουσες, από το ραδιογραμμόφωνο μας σκορπίζουν χαρούμενες νότες μουσικής, τραγουδιών και παραμυθιών. Επίσης, η Διευθύντρια μπορούσε από το γραφείο της να δώσει οδηγίες στο προσωπικό και στα παιδιά αναλόγων ή και να αφηγηθεί μικρή ιστορία, ένα παραμυθάκι ή ένα γεγονός. Στην τεράστια αυλή, υπήρχαν κήπος, λιμνούλα, τσουλήθρα, κούνιες, κυκλικό παιγνίδι, τραμπάλες, παγκάκια, υπόστεγο με άμμο, κοτέτσι με κότες και κόκορα, κουνελάκια, δένδρα κ.λπ.

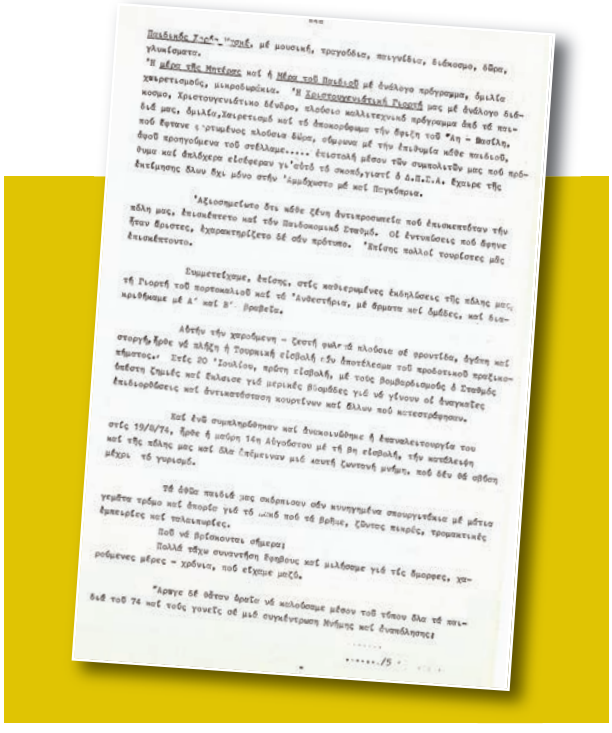
Ο Παιδοκομικός Σταθμός διέθετε λεωφορείο για τη μεταφορά των παιδιών. Τα βρέφη τα μετέφεραν οι γονείς.

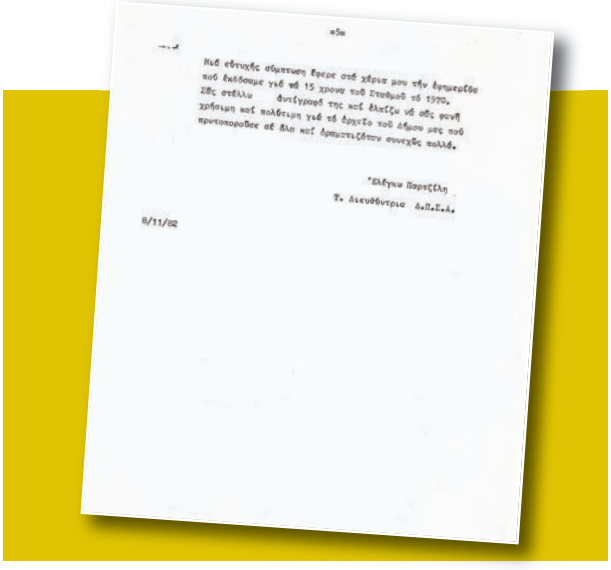
Λειτουργία – Δραστηριότητες

Το ίδρυμα λειτούργησε με πρώτιστο σκοπό να προσφέρει υγιεινό περιβάλλον, προστασία, φροντίδα, σωστή διατροφή και διαπαιδαγώγηση στα παιδιά των φτωχών και χαμηλοεισοδηματικών εργαζομένων μητέρων. Ταυτόχρονα πρόσφερε και γνώσεις ανάλογα με την ηλικία τους, ψυχαγωγία, καλλιεργούσε το χαρακτήρα και ταλέντα τους, την κοινωνικότητα και σχέσεις, καλή συμπεριφορά, αυτοεξυπηρέτηση, σε ατμόσφαιρα ζεστή, γεμάτη στοργή και αγάπη και έδινε κάθε προστασία για την υγεία και ασφάλεια τους (εξέταση – εμβόλια – μετρήσεις κ.λπ.).

Μέχρι την 15η Ιουλίου ενεγράφησαν περίπου 2,500 παιδιά και βρέφη. Για κάθε παιδί κρατούνταν προσωπικός φάκελος με όλα τα στοιχεία, ιατρικό δελτίο και δελτίο παρακολούθησης της ανάπτυξης και προόδου του κ.λπ.

Τα Δημόσια Βοηθήματα ήταν πολύ χαμηλά και ανάλογα με τα έσοδα της οικογένειας σε 4 κατηγορίες ως εξής:

i. £0.500 εβδομαδιαίως

ii. £0.850 εβδομαδιαίως

iii. £1.150 εβδομαδιαίως

iv. £1.450 εβδομαδιαίως

τα οποία βέβαια δεν κάλυπταν τα έξοδα λειτουργίας του Σταθμού που ανέρχονταν σε πολλές χιλιάδες. Προσφέρονταν 3 γεύματα την ημέρα (πρωινό, γεύμα, δειλινό).

Κατά τους θερινούς μήνες τα παιδιά απολάμβαναν το παιγνίδι και το μπάνιο στη θάλασσα που βρισκόταν λίγα μέτρα από τον Σταθμό. Από καιρό σε καιρό διοργανώνονταν και επισκέψεις και εκδρομές σε άλλους χώρους π.χ. στο πάρκο, ζωολογικό κήπο Λάρνακας, Παιδοκομικό Σταθμό Λευκωσίας, Αεροδρόμιο, βουνό κ.λπ. που εκτός από την ψυχαγωγίας προσέφεραν και νέες εμπειρίες, παραστάσεις και γνώσεις.

Ο Σταθμός μας έδινε ιδιαίτερη προσοχή και στην ατομική καθαριότητα των παιδιών. Το καλοκαίρι καθημερινά έκαναν ντους και τον χειμώνα 1 φορά τη βδομάδα μπάνιο καθαριότητας.

Καθιερωμένες εκδηλώσεις, οι οποίες πρόσφεραν πολλή χαρά στα παιδιά μας και ικανοποίηση στα ίδια, στους γονείς και σε μάς, με τη ζωντανή συμμετοχή τους στο πλούσιο καλλιτεχνικό μας πρόγραμμα ήταν:

i. Παιδικός Χορός Μασκέ με μουσική, τραγούδια, παιχνίδια, διάκοσμο, δώρα, γλυκίσματα.

ii. Η μέρα της Μητέρας και η Μέρα του Παιδιού με ανάλογο πρόγραμμα, ομιλία χαιρετισμούς, μικροδωράκια.

iii. Η Χριστουγενιάτικη Γιορτή μας με ανάλογο διάκοσμο, Χριστουγενιάτικο δένδρο, πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα από τα παιδιά μας, ομιλία, χαιρετισμό και το αποκορύφωμα την άφιξη του Άη – Βασίλη, που έφτανε φορτωμένος πλούσια δώρα, σύμφωνα με την επιθυμία κάθε παιδιού.

Αξιοσημείωτο είναι ότι κάθε ξένη αντιπροσωπεία που επισκεπτόταν την πόλη μας, επισκέπτετο και τον Παιδοκομικό Σταθμό. Οι εντυπώσεις που άφηνε ήταν άριστες, χαρακτηρίζονταν δε σαν πρότυπο. Ταυτόχρονα, πολλοί τουρίστες μας επισκέπτονταν.

Συμμετείχαμε, επίσης, στις καθιερωμένες εκδηλώσεις της πόλης μας τη Γιορτή του πορτοκαλιού και τα Ανθεστήρια, με άρματα και ομάδες, και διακριθήκαμε με Α΄ και Β΄ βραβεία.

Αυτήν την χαρούμενη-ζεστή φωλιά πλούσια σε φροντίδα, αγάπη και στοργή, ήρθε να πλήξει η Τούρκικη εισβολή σαν αποτέλεσμα του προδοτικού πραξικοπήματος. Στις 20 Ιουλίου, πρώτη εισβολή, με τους βομβαρδισμούς ο Σταθμός υπέστη ζημιές και έκλεισε για μερικές βδομάδες για να γίνουν οι αναγκαίες επιδιορθώσεις.

Και ενώ συμπληρώθηκαν και ανακοινώθηκε η επαναλειτουργία του στις 19/8/74, ήρθε η μαύρη 14η Αυγούστου με τη β' εισβολή και η πόλη εγκαταλείφθηκε.

Τα αθώα παιδιά μας σκόρπισαν σαν κυνηγημένα σπουργιτάκια με μάτια γεμάτα τρόμο και απορία για το κακό που τα βρήκε, ζώντας πικρές, τρομακτικές εμπειρίες και ταλαιπωρίες.

Που να βρίσκονται σήμερα;

Πολλά τα 'χω συναντήσει εφήβους και μιλήσαμε για τις όμορφες, χαρούμενες μέρες – χρόνια, που είχαμε μαζί.

Άραγε δε θα 'ταν ωραία να καλούσαμε μέσω του τύπου όλα τα παιδιά του '74 και τους γονείς σε μια συγκέντρωση αναπόλησης;

Ελέγκω Παρτζίλη
Τ. Διευθύντρια Δ.Π.Σ.Α 8/11/82

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΔΗΜΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
2019-2020

14.03.2019
Εκστρατεία Δήμου Αμμοχώστου

Σκοπός μας η συνένωση όλων των δημοτών μας ανεξαρτήτως πολιτικών πεποιθήσεων για δυναμική αντίδραση προς την πολιτεία αναφορικά με την κοινωνικό-οικονομική αδικία αλλά και τον εμπαιγμό που υφίστανται από τον Αύγουστο του 1974 και εντεύθεν.

Ο Δήμος Αμμοχώστου, ως η μεγαλύτερη και πλέον προοδευτική και ιστορική κατεχόμενη τοπική αρχή, ομόφωνα συμφώνησε στην απαίτηση των δικαιωμάτων των δημοτών του σε ένα αριθμό συμφωνημένων ενεργειών μακριά από κομματικές παρεμβολές.

Σε αυτή την κίνηση ο Δήμος Αμμοχώστου απηύθυνε προσκλητήριο σε όλους τους κατεχόμενους δήμους και κοινότητες όπως αυτοί/ές συμπαραταχθούν μαζί του για ευόδωση των στρατηγικών του στόχων και δικαίωση μετά από την 45ετή οδύσσεια.

Στόχοι της εν λόγω καμπάνιας ήταν:

1. Υπογράμμιση 45 ετών χαμένων ευκαιριών για επίλυση του Κυπριακού με αποτέλεσμα η καθυστέρηση να δημιουργεί τετελεσμένα τα οποία ζημιώνουν μόνο τους παθόντες,

2. απαίτηση δημοσιοποίησης του Μητρώου Περιουσιών,

3. απαίτηση διαφάνειας και των αδικιών αναφορικά με τον διαμοιρασμό των ΤΚ περιουσιών ως επίσης και χαλίτικων,

4. απαίτηση απώλειας χρήσης των κατεχομένων περιουσιακών στοιχείων στους ιδιοκτήτες τους υπογραμμίζοντας εμμέσως πλην σαφώς το κόστος της μη λύσης,

5. αναγωγή του προσφυγικού προβλήματος ως πρώτη προτεραιότητα.

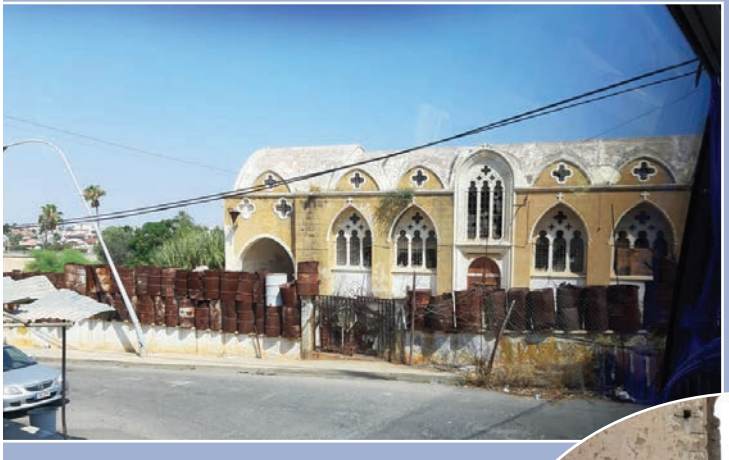
Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με δημότες και οργανωμένα σύνολα σε όλες τις πόλεις με αποκορύφωμα την εκδήλωση διαμαρτυρίας στο Προεδρικό στις 28 Ιουνίου 2019

30.06.2019

Ας γνωρίσουμε καλύτερα το σπίτι μας...

Για νέους/νέες 18-30 ετών...

21.08.2019

ΔΗΜΟΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
FAMAGUSTA MUNICIPALITY
Εκτοπισμένος από την Τουρκική εισβολή του 1974
Ώρα για... ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ!
στο χώρο κατασκηνώσεων του Λυκείου Ελληνίδων στην Αγία Νάπα
21-25 Αυγούστου 2019
για παιδιά Δ'-Ε'-Στ' τάξης
Θέλουμε να ΠΑΙΞΟΥΜΕ, να ΓΕΛΑΣΟΥΜΕ, να ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΟΥΜΕ, να ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΜΕ, να ΜΑΘΟΥΜΕ, να ΠΕΡΠΑΤΗΣΟΥΜΕ, να ΠΑΜΕ ΕΚΔΡΟΜΕΣ, να ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΝΕΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ!
Κόστος €30/παιδί | Δηλώσεις συμμετοχής μέχρι 14/6/2019
Περισσότερες πληροφορίες

05.12.2019

Δεν υπάρχει η πόλης. Δεν υπάρχει η εκκλησία. Υπάρχουμε, όμως, εμείς. Επιστρέφουμε στον πυρήνα μας, το εμπορικό κέντρο της πόλης μας γύρω από την εκκλησία Αγίου Νικολάου. Μετά από σαράντα πέντε χρόνια χωρίς πόλη, χωρίς εκκλησία, χωρίς φωνή, με μεγάλες απαιτήσεις και προσδοκίες για τις κρίσιμες ώρες που έπονται. Μαζευτήκαμε στις 5 Δεκεμβρίου 2019, στις 16:30, στην εκκλησία του Αγίου Στυλιανού, στον προσφυγικό οικισμό της Λινόπετρας στη Λεμεσό. Αναβιώσαμε τον θεσμό του Εσπερινού του Αγίου Νικολάου με τα μόνα μέσα που διαθέτουμε και δεν μπορούν να μας αφαιρέσουν. Σεβασμό, αξιοπρέπεια και σεμνές τιμές, όπως παραδοσιακά τελείτο στο Βαρώσι προ του 1974. Όπως τότε και τώρα ο θεσμός αγγελιάζεται με θέρμη από Εμπορικό Επιμελητήριο Αμμοχώστου, το Ναυτιλιακό Επιμελητήριο, τους Ναυτιλιακούς Παράγοντες και Οργανισμούς τον Σύνδεσμο Εμποροπλοιάρχων και όλη την Ναυτιλιακή Κοινότητα.

Παρά τω πλευρώ μας στην αναβίωση του θεσμού, η Ιερά Μητρόπολης Κωνσταντίας και Αμμοχώστου. Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κος κος Βασίλειος. Το Ναυτικό Σώμα Κύπρου συνέδραμε στέλνοντας μας τιμητικό Άγημα. Οι Ναυτοδηγοί Αμμοχώστου που θεσμικά προ 1974 τηρούσαν την τάξη στον Εσπερινό του Πολιούχου Αγίου της Πόλης της Αμμοχώστου, Προστάτη του Ναυτικού και Ναυτικών παρούσες. Οι κάτοικοι της ενορίας Αγίου Νικολάου Βαρωσίων και όλη η πόλη μαζί ενωμένοι εκπέμπουμε ευχαριστίες στον Άγιο Νικόλαο, «Αναμένοντας επιστροφήν μας εις Αμμόχωστο», όπως ιδιόχειρα καταχώρησε ο πάτερ Μιλτιάδης στις 8 Αυγούστου 1975, σε έντυπο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου.

30.06.2019

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΣΤΡΟΥ - ΛΕΜΕΣΟΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

14.09.2019

ΑΝΤΙΚΑΤΟΧΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ-ΔΕΡΥΝΕΙΑ

11.09.2019

Σύσκεψη Δήμου Αμμοχώστου με σωματεία και οργανώσεις της πόλης

11 Σεπτεμβρίου 2019 | Ξενοδοχείο Ναβάρια | Λεμεσός

11.12.2019

Συντονιστική Δήμου Αμμοχώστου με τη συμμετοχή σωματεία και οργανώσεις της πόλης

11 Σεπτεμβρίου 2019 | Ξενοδοχείο LORDOS BEACH | Λάρνακα

19.12.2019

Βραβεύσεις Αρίστων Μαθητών Αμμοχώστου 2018-2019

19 Δεκεμβρίου 2019 Δημοτικό Θέατρο Αγίου Αθανασίου

Ο Δήμος Αμμοχώστου και η Σχολική Εφορεία Αμμοχώστου βραβεύουν κάθε χρόνο τους άριστους απόφοιτους των Λυκείων, Εξατάξιων Γυμνασίων, Τεχνικών Σχολών και Ιδιωτικών σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης της Κύπρου, που κατάγονται μόνο από την πόλη της Αμμοχώστου (εντός δημοτικών ορίων), είτε από πατέρα είτε από μητέρα (ένας τουλάχιστον από τους γονείς να γεννήθηκε στην Αμμόχωστο ή να είχε ως μόνιμη διαμονή του/της την πόλη της Αμμοχώστου το 1974) με γενικό βαθμό 19/20 και άνω.

19.06.2019

Βραβεύσεις Αρίστων Αθλητών και Αθλητριών της πόλης μας

Ο Δήμος Αμμοχώστου τίμησε την Τετάρτη 19 Ιουνίου 2019 τους Άριστους Αθλητές και Αθλήτριες της Αμμοχώστου για τις επιδόσεις τους για το 2018 καθώς και Αθλητικά Σωματεία της πόλης της Αμμοχώστου.

Η «Μικρή Σαλαμίνα» του Φίλιππου Γιαπάνη, στη Φασούλα, ο υπέροχος αυτός χώρος που ευωδιάζει Αμμόχωστο ήταν ο ιδανικότερος χώρος για να τιμηθούν, με ειδική βράβευση, όσοι παλαιότεροι προσέφεραν τόσο στον αθλητισμό της Αμμοχώστου όσο και πέραν των συνόρων του νησιού μας.

Στην εκδήλωση τιμήθηκαν οι αθλητές που κατέκτησαν το 2018 μια από τις πρώτες έξι θέσεις σε ολυμπιακούς, παγκόσμιους, πανευρωπαϊκούς, κοινοπολιτειακούς και μεσογειακούς αγώνες, καθώς και παγκόσμιους φοιτητικούς αγώνες. Αθλητές που κατέκτησαν το 2018, πρώτη θέση στους Α.Μ.Κ.Ε. και στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ομάδων. Ο άριστος σε επίδοση αθλητής και η άριστη σε επίδοση αθλήτρια του 2018, μετά από υπόδειξη κάθε σωματείου της Αμμοχώστου.

Τιμήθηκαν, επίσης, οι μη εν ενεργεία ποδοσφαιριστές Άντης Κωνσταντίνου (Ανόρθωση) και Χριστάκης Χριστοφή (Νέα Σαλαμίνα), οι πετοσφαιριστές Άρης Κεφάλας (Ανόρθωση) και Μάριος Μάντζιαλος (Νέα Σαλαμίνα), οι πετοσφαιρίστριες Λίτσα Μάμα Μαυρίδου (Ανόρθωση) και Θόη Φωτίου Ασβεστά (Νέα Σαλαμίνα), οι Θεόδωρος Κολοκούδιας και Τερέζα Πική Κομίτη του ΓΣΕ.

Παράλληλα τιμήθηκαν:

- Το Σωματείο ΑΕΚ Αμμοχώστου για την όλη του προσφορά στον αθλητισμό της Κύπρου.
- Η πρωταθλήτριες ομάδες Πετόσφαιρας για το 2018-2019 στις κατηγορίες U14 (Παίδες) U16 (Παγκορασίδες), U18 (Νεανίδες), και οι Γυναίκες της Ανόρθωσης.
- Η πρωταθλήτριες ομάδες για το 2018-2019 στις κατηγορίες U14 (Παγκορασίδες), U18 (Εφηβοι) της Νέας Σαλαμίνας.
- Οι ακαδημίες ποδοσφαίρου της Ανόρθωσης (Κλιμάκιο Ελεύθερης Περιοχής Αμμοχώστου) και Νέας Σαλαμίνας (Κλιμάκιο Λάρνακας)

Και πολλοί άλλοι.

Χαιρετισμούς απηύθυναν:

- Ο Πρόεδρος της επιτροπής Νεολαίας και Αθλητισμού, κ. Αντρέας Καζαμίας.
- Ο Ταμίας της ΚΟΕ κ. Δαμιανός Χατζηδαμιανού εκ μέρους του Προέδρου της ΚΟΕ κ. Ντίνου Μιχαηλίδη.
- Ο κ. Ανδρέας Μιχαηλίδης Πρόεδρος του ΚΟΑ
- Η κα. Ζωή Πολυδώρου, εκπρόσωπος του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού
- και ο Δήμαρχος Αμμοχώστου κ. Αλέξης Γαλανός.

Χορηγοί της εκδήλωσης ήταν ο ΚΟΑ και η εταιρεία ΟΠΑΠ Κύπρου ΛΤΔ, τους οποίους ο Δήμος Αμμοχώστου ευχαριστεί θερμά για την αρωγή τους.

20.12.2019

Αντιπροσωπεία του Δήμου Αμμοχώστου με επικεφαλής τον Δήμαρχο Δρ. Σίμο Ιωάννου, πραγματοποίησε στις 20 Δεκεμβρίου 2019, τις καθιερωμένες επισκέψεις με την ευκαιρία των Εορτών στο ακριτικό φυλάκιο Δερύνειας, στον Πυροσβεστικό Σταθμό της περιοχής, στην Αστυνομική Διεύθυνση Αμμοχώστου και στην Μητρόπολη Κωνσταντίας. Ο Μητροπολίτης Κωνσταντίας - Αμμοχώστου παρέθεσε γεύμα προς τιμή όλων των μελών της αντιπροσωπείας του Δημοτικού Συμβουλίου. Ο Δήμος πρόσφερε σε όλους συμβολικά δώρα.

04.02.2020

Remember Famagusta.

ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ, ΜΙΑ ΚΡΑΥΓΗ, ΕΝΑ ΧΡΕΟΣ.

Πραγματοποιήθηκε στις 4 Φεβρουαρίου 2020 συνάντηση με τους Πρέσβεις και Επιτετραμένους των Χώρων μελών της Ε.Ε. και των Η.Ε. στην Κύπρο. Η συνάντηση είχε απώτερο σκοπό να ενημερωθούν για την Αμμόχωστο και να μεταφέρουν στις κυβερνήσεις των χωρών τους τον πόθο για επιστροφή στην αγαπημένη μας πόλη. Η εκδήλωση ήταν μια πρωτοβουλία του Υπουργού Εξωτερικών κ. Νίκου Χριστοδουλίδη. Χαιρετισμό απηύθυνε ο Δήμαρχος Αμμοχώστου Δρ. Σίμος Ιωάννου ο οποίος καλωσόρισε τους προσκεκλημένους και τους ανέπτυξε τις πολιτικές θέσεις του Δήμου αναφορικά με την Αμμόχωστο η όποια είναι βασισμένη πάντα στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών.

Την ιστορική αναδρομή και διαχρονική σημασία της Αμμοχώστου ανέλαβε να παρουσιάσει η Άννα Μαραγκού με την καλλιτεχνική επιμέλεια του Πέτρου Φιάκκα. Στη συνέχεια τον λόγο πήραν οι τρεις γενιές της οικογένειας Παπαθωμά (πατέρας, γιος και εγγονός) οι οποίοι μέσα από προσωπικές εμπειρίες κατάφεραν να μεταφέρουν στους παρευρισκόμενους ηχηρά μηνύματα ενότητας και πόθου για επιστροφή.

Τέλος την εκδήλωση χαιρέτησε ο Υπουργός Εξωτερικών κ. Νίκος Χριστοδουλίδης.

Remember Famagusta.
ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ, ΜΙΑ ΚΡΑΥΓΗ, ΕΝΑ ΧΡΕΟΣ.

ΕΝΟΡΙΕΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Το Κάτω Βαρώσι της θαλασσοφίλητης πόλης

Το Κάτω Βαρώσι είναι μια από τις βασικές ενορίες της πόλης μας που μαζί με τις ενορίες Αγίου Νικολάου, Αγίας Ζώνης, Τιμίου Σταυρού, Αγίου Ιωάννη, Αγίας Τριάδας, Αγίου Μέμνωνα, Αγίου Λουκά και Αγίου Γεωργίου Σαλαμίνας αποτελούν την πόλη της Αμμοχώστου. Το Κάτω Βαρώσι άρχιζε από τις παρυφές της περιφραγμένης πόλης που είναι η Αγία Ζώνη και Αγία Παρασκευή στα ανατολικά, έφθανε στο 2 ½ μίλι που άρχιζαν οι Βρετανικές Βάσεις Αγίου Νικολάου στα δυτικά στα βόρεια μέχρι το Παρνασό και το Λάξη και στα νότια μέχρι το Φάραγγα τα πέντε πιθάρια και τη Κάτω Δερύνεια.

Από τις 45 περίπου χιλιάδες των κατοίκων της Αμμοχώστου το 1974, το Κάτω Βαρώσι αριθμούσε πέραν των 15,000.

Αναφορά για το Βαρώσι και ειδικά για το Κάτω Βαρώσι γίνεται από αρκετούς συγγραφείς, μελετητές, περιηγητές όπως το Λεόντιο Μαχαιρά, τον Ιταλό Μοναχό Jacobus de Verona που επισκέφθηκε την Κύπρο το 1335 όπου διηγείται το προσκύνημα του στην υπόγεια εκκλησία της Παναγίας της Χρυσοσπηλιώτισσας που βρίσκεται στο Κάτω Βαρώσι. Αναφέρει ότι «πήγαμε στην εκκλησία της Santa Maria de la Cava (Παναγία της Σπηλιάς) η οποία βρίσκεται σε μικρή απόσταση έξω από την πόλη και με ευλαβικό τρόπο τελέσαμε τη θεία λειτουργία, προσφέραμε διπλή λαμπάδα για να εκπληρώσουμε το τάμα προς την παρθένο που μας γλύτωσε από πολλούς κινδύνους στη θάλασσα». Αναφέρει, επίσης, ότι «η εκκλησία είναι μέσα σε σπήλαιο και κατεβαίνεις σ' αυτή με 36 σκαλοπάτια, είναι διακοσμημένη με εικονογραφίες, έχει τρεις ιερείς που λειτουργούν καθημερινώς».

Από τις αναφορές αυτές καθώς και άλλες συμπεραίνεται ότι ο εκτός των τειχών συνοικισμός επεκτεινόταν πέρα από το κυρίως Βαρώσι προς τα δυτικά και περιελάμβανε και το σημερινό Κάτω Βαρώσι.

Από τα παλιά χρόνια η Κύπρος κατείχε μια ιδιαίτερα στρατηγική θέση, ενώ ειδικά το Λιμάνι της Αμμοχώστου αποτελούσε το επίκεντρο της εμπορικής κίνησης στην Ανατολική Μεσόγειο. Η απόκτηση του ελέγχου αυτού του σημαντικού στρατηγικού κόμβου αποτελούσε την επιδίωξη όλων των ξένων κατακτητών. Το 1570 ο Σουλτάνος της Τουρκίας εκστρατεύει στην Κύπρο και ζητά από τη Βενετία που κατείχε την Κύπρο να του παραδώσει το νησί.

Την άρνηση της Βενετίας ακολούθησε η Οθωμανική εισβολή, με επικεφαλής τον Lala Mustafa Pasa. Ύστερα από έντεκα μήνες ηρωικής αντίστασης οι πολιορκημένοι υπερασπιστές της Αμμοχώστου έφθασαν στα όρια της αντοχής, χωρίς πολεμοφόδια και τρόφιμα. Μπροστά στις υπέρτερες εχθρικές δυνάμεις συνθηκολογούν και παραδίδονται τον Αύγουστο 1571. Οι Οθωμανοί επιδίδονται σε καταστροφές, λεηλασίες και σφαγιασμούς, χωρίς να τηρήσουν τη συμφωνία παράδοσης.

Ο επικεφαλής των υπερασπιστών της Αμμοχώστου Marcantonio Bragadino θανατώνεται ύστερα από φρικτά βασανιστήρια. Οι εναπομείναντες κάτοικοι υποχρεώνονται να εργαστούν προς όφελος των νέων κατακτητών. Στο τέλος τους έδιωξαν από την παλιά πόλη.

Με βάση στοιχεία και αναφορές, το 1571 οι κάτοικοι στην εντός των τειχών πόλη αριθμούσαν 9000, ενώ έξω από τα τείχη ο αριθμός έφθανε τις 2000.

Τα Βαρώσια και οι διάφορες ενορίες της πόλης όπως τις γνωρίζουμε σήμερα, άρχισαν να κτίζονται και να αναπτύσσονται από τον πληθυσμό που εκδιώχθηκε από τον Οθωμανικό στρατό μετά το 1573.

Η μεγαλύτερη εκκλησία στην ενορία του Κάτω Βαρωσίου είναι της Παναγίας Χρυσοσπηλιώτισσας και κτίστηκε στα τέλη 1950-1960, δίπλα και πάνω από την υπόγεια εκκλησία της Παναγίας της Σπηλιάς. Η εκκλησία αυτή βεβηλώθηκε, λεηλατήθηκε και από το 1975 μετατράπηκε σε τζαμί. Οι Κάτω Βαρωσιώτες και οι Αμμοχωστιανοί θυμούνται τη μεγάλη πανήγυρη που διαρκούσε μια βδομάδα και γίνονταν στις 7 του Σεπτέμβρη κάθε χρόνο για την γιορτή του Γενέθλιου της Θεοτόκου. Τα τελευταία χρόνια με πρωτοβουλία της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Χρυσοσπηλιώτισσας αναβιώνει η γιορτή με την πραγματοποίηση του Εσπερινού στον Ιερό Ναό Αγίου Στυλιανού Λινόπετρας στη Λεμεσό.

Λειτουργούσε, επίσης, ο ναός της Αγίας Παρασκευής που είναι κτισμένος τον 16ο αιώνα με μεταγενέστερες αλλαγές και προσθήκες. Κατά την εορτή της Αγίας Παρασκευής στις 26 Ιουλίου διεξαγόταν πανηγύρι. Δίπλα στο ναό υπήρχε υπόγειο σπήλαιο και κατακόμβη. Σήμερα ο ναός βρίσκεται σε πολύ άσχημη κατάσταση, η στέγη έχει καταρρεύσει και στους 4 τοίχους υπάρχουν μεγάλες ρωγμές.

Στη περιοχή του Φάραγγα στο Κ. Βαρώσι υπάρχει μισοερειπωμένος ο ναός του Αγίου Γεωργίου Φαράγγου. Χρονολογείται από τον 12ο αιώνα με αλλαγές και επεκτάσεις του 14ου αιώνα. Οι τοιχογραφίες έχουν καταστραφεί, κάποια σε-

Κτίρια στην περίκλειστη περιοχή κοντά στο Αλάσια

μεία του ναού έχουν καταρρεύσει. Οι επιπτώσεις από το πέρασμα του χρόνου, η απουσία συντήρησης και προστασίας οδηγούν το ναό σε καταστροφή.

Το Κάτω Βαρώσι ήταν ένας απέραντος κήπος εσπεριδοειδών. Ήταν η πόλη των περβολιών, του πορτοκαλιού και της λεμονιάς. Τα σπίτια των κατοίκων του Κάτω Βαρωσιού ήταν μέσα και δίπλα από τα περβόλια. Τον καιρό της ανθοφορίας οι ευωδίες των λεμονανθών ήταν κάτι που δύσκολα μπορεί να περιγραφεί. Από όπου περνούσες οι μυρωδιές των λεμονανθών μοσχοβολούσαν από την ευχάριστη αυτή ευωδία.

Τα παλιά χρόνια η άντληση του νερού για το πότισμα των πορτοκαλεώνων γινόταν με αλακάτια που περιστρέφονταν με γαϊδούρια και μουλάρια. Μετά το 1910-1920 άρχισε η εισαγωγή των ανεμόμυλων για άντληση των νερών χρησιμοποιώντας αιολική ενέργεια. Αποτελούσαν ένα εντυπωσιακό θέαμα μέχρι τη δεκαετία του 1950. Ο ηλεκτρισμός κάνει την εμφάνιση του γύρω στο 1922 και σταδιακά μέχρι τη δεκαετία του 1950 αξιοποιείται ευρύτερα.

Τα εσπεριδοειδή αποτελούν το πρώτο σε εξαγωγές προϊόν. Η αναβάθμιση και επέκταση του λιμανιού της Αμμοχώστου που ήταν το κύριο λιμάνι της Κύπρου τη δεκαετία 1960, επέφερε σημαντική ανάπτυξη στην οικονομική δραστηριότητα και στο εμπόριο αφού τα 2/3 των εξαγωγών και εισαγωγών της Κύπρου γίνονταν μέσω του λιμανιού. Δημιουργούνται αρκετές παρεμφερείς υπηρεσίες, εξαγωγικοί οίκοι, συσκευαστήρια γεωργικών προϊόντων που βοηθούσαν στην εξαγωγή. Μέχρι το 1960 η Αμμόχωστος, μαζί και το Κάτω Βαρώσι, παράγουν πέραν του 50% των εσπεριδοειδών και εξάγουν από το λιμάνι σχεδόν τα 2/3 της παραγωγής. Η οργανωμένη και εκσυγχρονισμένη παραγωγή, συσκευασία και εξαγωγή βελτιώνεται σταθερά και συνεχίζεται μέχρι το 1974. Ταυτόχρονα αρχίζουν να εμφανίζονται προβλήματα από την υπεράντληση και το αλμύρισμα των υπόγειων νερών από τη θάλασσα.

Μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου στην Αμμόχωστο και στο Κάτω Βαρώσι αρχίζει μια αστική ανάπτυξη. Στη θέση των περβολιών και άλλων τεμαχίων αγροτικής γης διαχωρίζονται οικόπεδα που προσφέρονται τόσο στους κατοίκους της πόλης όσο και στους εργαζόμενους που κατεβαίνουν για εργασία από τα χωριά για να κτίσουν το δικό τους σπίτι. Η έλλειψη συγκοινωνιών, η φτώχεια που υπήρχε παντού, η ανάγκη για εργασία, ενθαρρύνουν αρκετό κόσμο να αγοράσει ένα οικόπεδο, να κτίσει και να μετοικήσει στη πόλη. Η πόλη επεκτείνεται, οι ενορίες ενώνονται η μια με την άλλη, όμως, αυτή η επέκταση γίνεται σε βάρος των περβολιών. Αρκετοί εργαζόμενοι στη γεωργία, στα περβόλια γίνονται κτίστες και εργάζονται πλέον σε διάφορα επαγγέλματα.

Στη δεκαετία 1950 οι Αμμοχωστιανοί γενικά, «ανακαλύπτουν» τη θάλασσα και το τουρισμό. Πριν την ανεξαρτησία της Κύπρου το 1960 ο τουρισμός ήταν σχεδόν άγνωστος, υπήρχαν μερικά πανδοχεία, γνωστά ως χάνια όπου διανυκτέρευαν οι επισκέπτες , ταξιδιώτες και άλλοι με τα ζώα τους.

Στα τέλη της δεκαετίας του ’50 αρχίζουν να κτίζονται τα πρώτα ξενοδοχεία, τα οποία ξεφυτρώνουν παντού και αυξάνονται μετά το 1960. Από το 1960 μέχρι το 1974 το όνομα της Αμμοχώστου γίνεται συνώνυμο με το τουρισμό όπου αναπτύσσεται με ταχύτερους ρυθμούς.

Η θάλασσα με τα καταγάλανα νερά και τη χρυσή αμμουδιά αποκτά νέα αξία στη ζωή των κατοίκων της πόλης. Ενώ το 1961 η πόλη διέθετε το 10,6% του συνόλου των τουριστικών κλινών το 1974 ξεπέρασε το 56,6% του συνόλου της

Κύπρου. Με την αστική ανάπτυξη και τον οικοδομικό οργασμό που είχε η πόλη της Αμ/στου μετά το 1960, το Κάτω Βαρώσι από συνοικία παραγκόβιων που θεωρείτο μέχρι και το 1950, άρχισε να παίρνει και το δικό της μερτικό στην ανάπτυξη.

Σημαντικός παράγοντας που βοήθησε στην δημιουργία των συνθηκών για ανάπτυξη ήταν και η δημιουργία του Συνεργατικού Ταμιευτηρίου Κάτω Βαρωσίων. Το 1937 είχε προηγηθεί η ίδρυση της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας. Σε συνέχεια το 1938 μια ομάδα πρωτοπόρων φιλοπρόοδων εργατοαγροτών του Κάτω Βαρωσιού θέτουν τις βάσεις για την ίδρυση του. Ιδρύθηκε αρχικά για να στηρίξει τους εσπεριδοκαλλιεργητές. Έδινε δάνεια, διευκολύνσεις σε κηπουρούς για αγορά λιπασμάτων φαρμάκων, για ψεκάσματα, αγορά μηχανημάτων και άλλων χρειωδών για τις δουλειές του περβολιού. Από το 1945 και μετά το Ταμιευτήριο έδωσε δυνατότητα και σε άλλους εργαζόμενους διαφόρων επαγγελμάτων να τυγχάνουν της βοήθειας και εξυπηρέτησης σε δάνεια για οικιστικούς σκοπούς. Αξίζει να σημειώσουμε μερικά ονόματα απ' αυτούς που πρωτοστάτησαν στην ίδρυση και λειτουργία του μέχρι το 1974.

Ο Δάσκαλος του Κάτω Βαρωσίου Πετράκης Παπαδόπουλος που λόγω της πείρας και της μόρφωσης του βοήθησε στη δημιουργία του. Ο Γεώργιος Χ΄΄ Βασίλης, ο Σάββας Γεωργίου, Λούκας Μαραγγός, Ανδρέας Χ΄΄ Πιερής, Νίκος Μ. Ζήσιμος, Χρ. Γιώρκαλλος , Μιχαλάκης Σ. Γεωργίου, Ανδρέας Ζήσιμος Ίκκος και πολλοί άλλοι.

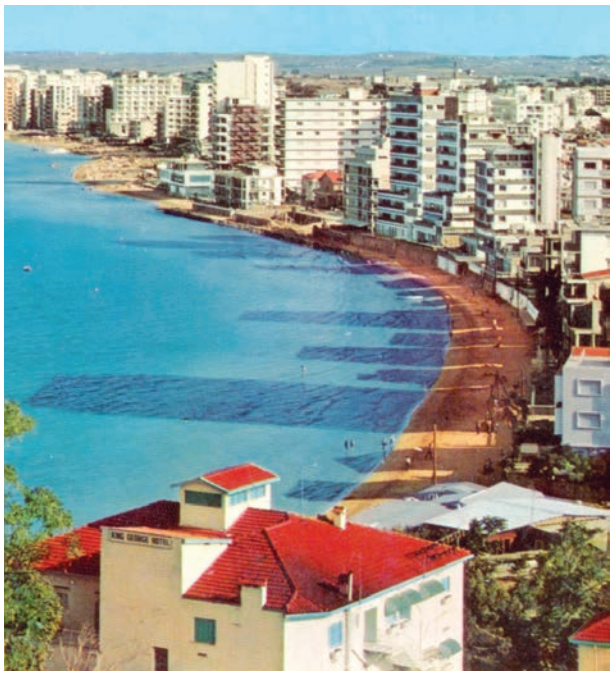
Στο Κάτω Βαρώσι λειτουργούσε πολυδιδάσκαλο Δημοτικό Σχολείο. Το 1963 μεταφέρεται από την Αμμόχωστο στο Κάτω Βαρώσι σε νέο κτίριο που κτίστηκε εκεί, το Γυμνάσιο Θηλέων Αμμοχώστου όπου λειτούργησε μέχρι το 1974.

Στην πλατεία και το κέντρο του Κάτω Βαρωσιού λειτουργούσαν, επίσης, αθλητικά και άλλα σωματεία που είχαν σημαντική συμβολή στη πολιτιστική ζωή της ενορίας.

Ήταν ο Μορφωτικός Σύλλογος Αδελφότης Κάτω Βαρωσίων που ιδρύθει το 1939. Στη θέση του συνέχισε από το 1956 και μετά ο Αθλητικός Σύλλογος ΜΑΡΑΘΩΝ Κάτω Βαρωσίων ο οποίος λειτουργούσε ποδοσφαιρική και πετοσφαιρική ομάδα, θεατρικό και χορευτικό όμιλο, οργάνωνε διάφορες εκδηλώσεις και χοροεσπερίδες. Λειτουργούσε επίσης το ΘΟΪ Κάτω Βαρωσίων που, επίσης, απασχολούσε τους νέους με τον αθλητισμό και άλλες εκδηλώσεις.

Τα σωματεία της ενορίας προσέφεραν στους νέους των Κάτω Βαρωσίων συνθήκες για υγιή απασχόληση και ψυχαγωγία. Η λειτουργία του θερινού και καλοκαιρινού κινηματοθεάτρου «ΕΡΕΧΘΕΙΟΝ» συμπλήρωνε την πολιτιστική ζωή της ενορίας μας.

Στη πλατεία του Κάτω Βαρωσίου ήταν επίσης το άγαλμα του ήρωα της ΕΟΚΑ Παναγιώτη Τουμάζου που έπεσε μαχόμενος κατά των Άγγλων αποικιοκρατών. Στο Κάτω Βαρώσι

είχαν επίσης τη συνήθη διαμονή τους σημαντικοί παράγοντες της πολιτικής, πνευματικής και κοινωνικής ζωής της πόλης της Αμμοχώστου.

Το Κάτω Βαρώσι ήταν μια κατεξοχήν εργατική συνοικία με φιλοπρόοδους κατοίκους που εργάζονταν για το καλό, την πρόοδο και την ανάπτυξη της ενορίας.

Το προδοτικό πραξικόπημα, η βάρβαρη τουρκική εισβολή, η αμαχητή, παράδοση της Αμμοχώστου από αυτούς που είχαν την ευθύνη της υπεράσπισης της το 1974, οδήγησαν τον κόσμο του Κάτω Βαρωσιού, της Αμμοχώστου και των άλλων κατεχόμενων περιοχών στην προσφυγιά.

Στα σπίτια και τις περιουσίες των Κάτω Βαρωσιωτών διαμένουν σήμερα εκτοπισθέντες Τουρκοκύπριοι και έποικοι.

Μετά το 1974 η άλλοτε καταπράσινη γη του Κάτω Βαρωσιού με τους πορτοκαλεώνες και τα περβόλια που έχουν ξεριζωθεί, μετατράπηκαν σε μια έρημη γη. Στις θέσεις των πορτοκαλεώνων, σήμερα αντικρίζουμε χέρσες εκτάσεις γης, χωρίς το πράσινο χωρίς τις ευωδίες των λεμονανθών.

Τα 46 χρόνια που έχουν περάσει δεν έχουν ξεθωριάσει από τη μνήμη μας τόπους αγαπημένους. Παρά τις δυσκολίες, τα προβλήματα που συσσωρεύονται με το πέρασμα των χρόνων προσβλέπουμε στην επιστροφή, στη δικαίωση του αγώνα μας στην επανένωση τη Κύπρου και του λαού μας σε ένα καλύτερο ειρηνικό και ευτυχισμένο μέλλον για όλους μας.

Χριστάκης Κουμπάρος
Πρώην Δημοτικός Σύμβουλος

Μίκης Μανώλης
Κοινοτάρχης Κάτω Βαρωσίων

Ενορία Αγίας Ζώνης

Μέχρι το 1940 τα Βαρώσια (Νέα Αμμόχωστος) ήταν μια μικρή πόλη με την Αγία Ζώνη και τον Άγιο Νικόλαο ως οι δυο κύριες συνοικίες. Μετά το 1940, που η Αμμόχωστος αναπτύχθηκε και έγινε μεγάλη πόλη και μέχρι την τουρκική εισβολή οι συνοικίες της αυξήθηκαν σε εννέα. Η Αγία Ζώνη και τότε εξακολούθησε να είναι μια από τις μεγαλύτερες και σημαντικότερες ενορίες του Δήμου Αμμοχώστου.

Η Αγία Ζώνη στα νοτιοανατολικά συνορεύει με τη Χρυσή Ακτή, στα νότια με το Σταυρό, στα νοτιοδυτικά με την Ακρόπολη, στα βορειοδυτικά με τη Χρυσοπολίτισσα και στα βόρεια και βορειοανατολικά με τον Άγιο Νικόλαο.

Μετά το 1974 το μεγαλύτερο και πυκνοκατοικημένο μέρος της ενορίας είναι περίκλειστο, ακατοίκητο και ελέγχεται από τον τουρκικό στρατό. Η περιοχή αυτή βρίσκεται ανατολικά του μεγαλύτερου δρόμου της ενορίας, της οδού Δερύνειας, η οποία αρχίζει από την εκκλησία και καταλήγει ευθεία στην Κάτω Δερύνεια. Δυτικά της οδού Δερύνειας και στο υπόλοιπο τμήμα που δεν είναι περίκλειστο κατοικούν Τουρκοκύπριοι.

Ο ναός της ενορίας είναι αφιερωμένος στην Αγία Ζώνη και υπολογίζεται ότι κτίστηκε το 1908. Αρχικά ήταν μονόχωρος σταυροθολιακός ναός ο οποίος επεκτάθηκε σε δύκλιτο στα μέσα του 20ου αιώνος. Στο ναό υπήρχαν και εικόνες του 15ου και 16ου αιώνα. Από τα λατρευτικά αντικείμενα του ναού μερικά είχαν ιδιαίτερη και ανεκτίμητη αξία, όπως ήταν η εικόνα της Παναγίας της Οδηγήτριας και η θαυματουργή Ζώνη της Παναγίας. Η εικόνα αυτή όπως και πολλές άλλες κλάπηκαν από τις εκκλησίες μας από τον Τούρκο Αρχαιοκάπηλο Ayden Dikmen και βρέθηκαν στη Γερμανία. Τα τελευταία χρόνια οι περισσότερες επαναπατρίστηκαν στην Κύπρο. Δεκαέξι από αυτές ανήκαν στην Αγία Ζώνη. Σήμερα η Παναγία η Οδηγήτρια βρίσκεται στο Βυζαντινό Μουσείο του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄. Κάποια από τα λατρευτικά αντικείμενα του ναού πιθανολογείται ότι μεταφέρθηκαν από τον ναό της Αγίας Ζώνης που βρίσκεται στη μεσαιωνική πόλη της Αμμοχώστου (παλιά Αμμόχωστος) και περικλείεται από τείχη. Ο κόσμος της ενορίας ήταν βαθιά θρησκευόμενος και έτρεφε μεγάλη πίστη, αγάπη και σεβασμό στην εκκλησία και στους πατέρες που την υπηρετούσαν. Ενδεικτικό παράδειγμα ήταν η αθρόα συμμετοχή του κόσμου στις λειτουργίες της εκκλησίας, αλλά και η επισκεψιμότητα σ' αυτή για ευχή, τάμα και παράκληση στην Παναγία. Ιδιαίτερα οι άτεκνες γυναίκες της Αμμοχώστου αλλά και άλλων περιοχών, επισκέπτονταν την εκκλησία για να προσευχηθούν και να ζωστούν τη θαυματουργή ζώνη της Παναγίας για να τις βοηθήσει να τεκνοποιήσουν. Φημισμένη και αξιοθαύμαστη ήταν η μεγάλη πανήγυρις που γινόταν κάθε χρόνο στις 31 Αυγούστου, ημέρα

της γιορτής της Παναγίας και συγκέντρωνε πλήθος κόσμου απ' όλη την πόλη της Αμμοχώστου και όχι μόνο.

Περί το 1850 πλησίον της εκκλησίας της Αγίας Ζώνης λειτούργησε το πρώτο Δημοτικό Σχολείο της μικρής τότε πόλης των Βαρωσίων με τριάντα μαθητές και στεγαζόταν σ' ένα δωμάτιο. Ονομαζόταν «Αλληλοδιδακτικό Σχολείο» και σ' αυτό οι μεγαλύτεροι μαθητές δίδασκαν τους μικρότερους με την επίβλεψη του Δασκάλου. Το 1878 το μοναδικό Ελληνικό Δημοτικό Σχολείο των Βαρωσίων χωρίστηκε στο Δημοτικό (Αλληλοδιδακτικό – Αστική Σχολή) και στο Σχολαρχείο το οποίο το 1923 έγινε Ημιγυμνάσιο και στεγαζόταν κυρίως στα κελιά (μικρά δωμάτια) στο πίσω μέρος της Αγίας Ζώνης. Το 1923 η Αστική Σχολή χωρίστηκε στη Α΄ Αστική ή Αστική Αγίου Νικολάου και στη Β΄ Αστική Σχολή ή Δημοτικό Αγίας Ζώνης ή Μαντζούρειο και στεγαζόταν πλησίον της εκκλησίας της Αγίας Ζώνης.

Το 1974 το Δημοτικό Αγίας Ζώνης συνέχισε να στεγάζεται πλησίον της εκκλησίας της Αγίας Ζώνης, μέσα σ' ένα τεράστιο χώρο που περιλάμβανε ένα μεγάλο και επιβλητικό κεντρικό κτήριο, βοηθητικές αίθουσες, μεγάλη αυλή με κήπους, πεύκα και ευκαλύπτους και χώρους για αθλοπαιδιές. Τα απογεύματα και τα Σαββατοκύριακα η αυλή του Σχολείου έσφυζε από ζωή με πάρα πολλά παιδιά της ενορίας και όχι μόνο να συγκεντρώνονται σ' αυτή και να ασχολούνται με το παιχνίδι, και τον αθλητισμό.

Πέρα από αυτά μπορούμε να πούμε ότι η συνοικία ήταν καθαρή, νοικοκυρεμένη, με καλούς δρόμους, καλά σπίτια, αρκετά περβόλια με εσπεριδοειδή και λαχανόκηπους, μικρά μαγαζιά και καφενεδάκια και το εστιατόριο και μουσικοχορευτική ταβέρνα τα «Πέντε Πυθάρια» που είχε πελάτες από όλη την Αμμόχωστο. Οι άνθρωποι ήταν φιλικοί, γνώριμοι, προοδευτικοί, φιλοπάτριδες, και είχαν συνεισφορά τόσο στους εθνικούς αγώνες όσο και τους άλλους τομείς της ανάπτυξης της Αμμοχώστου.

Αντρέας Χατζηγιάννης
Κοινοτάρχης Αγίας Ζώνης

Άγιος Λουκάς

Η ενορία του Αγίου Λουκά είναι το βόρειο προάστιο της Αμμοχώστου, είναι μια ενορία με φιλοπρόοδους κατοίκους. Ήταν περιτριγυρισμένη από πορτοκαλεώνες που ευωδίαζαν της περίοδο της Ανθοφορίας. Υπήρχαν αρκετά περιβόλια με εσπεριδοειδή, αλλά και χωράφια με διάφορα εποχιακά. Οι κάτοικοι του Αγίου Λουκά ως επί το πλείστον είχαν την καταγωγή τους από άλλα χωριά της επαρχίας Αμμοχώστου, που έρχονταν για δουλειά στο Βαρώσι, είτε στο λιμάνι είτε στις οικοδομές, είτε στις αποθήκες συσκευασίας εσπεριδοειδών πατατών, είτε στο εμπόριο.

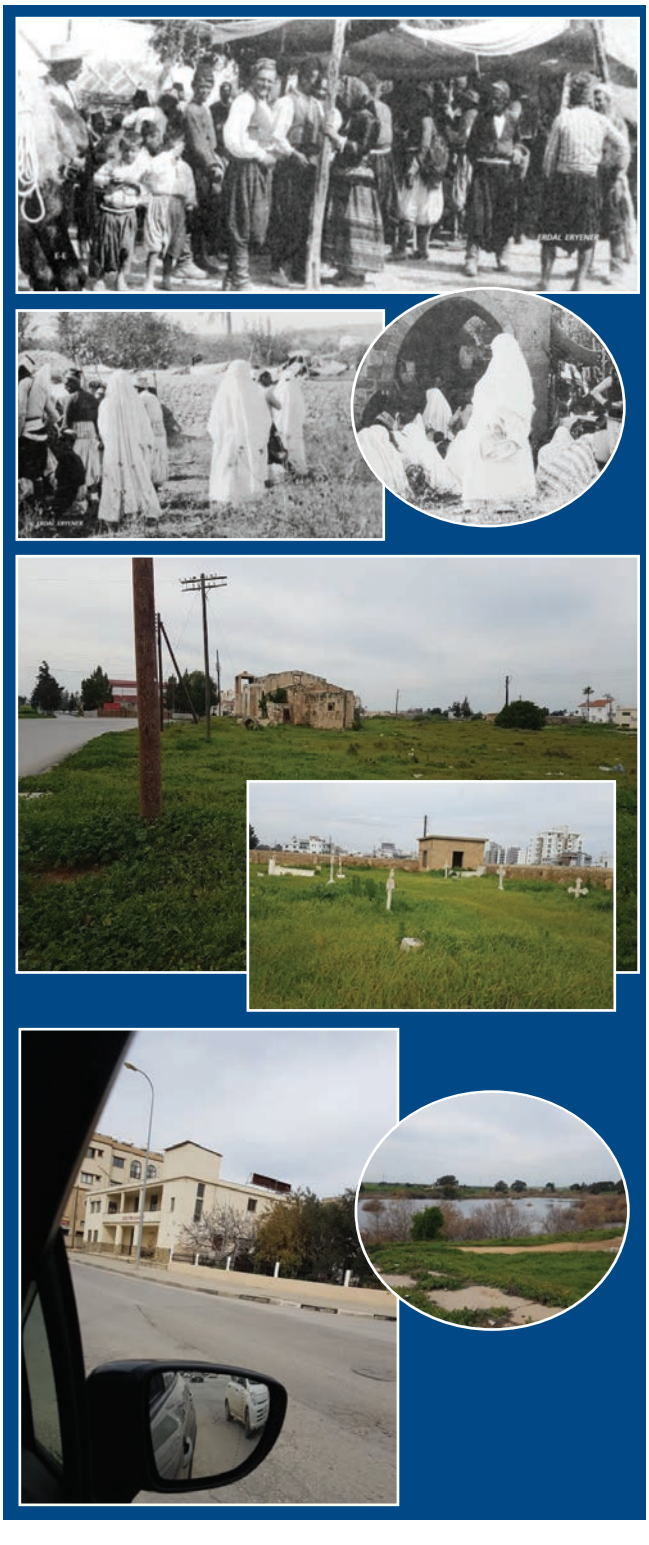
Στον Άγιο Λουκά είχαμε την κύρια Εκκλησία που ήταν υπό ανέγερση και ήταν αφιερωμένη στον Άγιο Λουκά. Είχαμε το εκκλησάκι του Αγίου Παντελεήμονα που ήταν κοντά στο παλιό κοιμητήριο και ένα μικρούλικο εκκλησάκι (του Χρυσοσώτηρος) για κεράκι μόνο, που ήταν κοντά στον σύλλογο Πρόοδος Αγίου Λουκά. Είχαμε ένα εξατάξιο δημοτικό Σχολείο και υπήρχε αίτηση για ανέγερση του CTL Academy. Υπήρχε το Γυμνάσιο και το Δημοτικό της Νέας Σμύρνης. Επίσης, υπήρχε πρόνοια για ανέγερση του νέου Σταδίου της Αμμοχώστου.

Υπήρχε ο Σύλλογος Πρόοδος Αγίου Λουκά με πλούσια αθλητική και πολιτιστική δράση. Με αξιόλογες θεατρικές παραστάσεις με διδασκαλία του μακαριστού Πάτροκλου Καραολή. Υπήρχε χορευτικό τμήμα και ποδοσφαιρικό. Τον τελευταίο καιρό ιδρύθηκε και το ΘΟΪ Αγίου Λουκά με ποδοσφαιρική ομάδα.

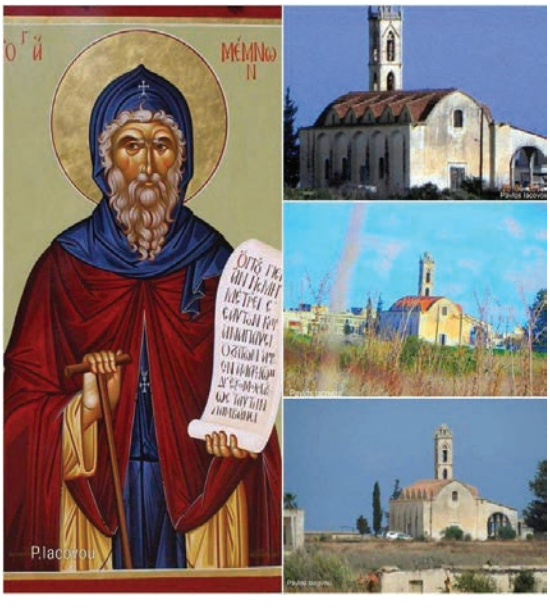
Δυστυχώς, το τελευταίο διάστημα πριν την εισβολή δεν είχαμε γήπεδο γιατί έγινε οικόπεδα. Στον Άγιο Λούκα είχαμε ίσως ένα από τους καλύτερους υδροβιοτόπους της Κύπρου. Την ομώνυμη Λίμνη. Ήταν ένα από τα καλύτερα αξιοθέατα της Αμμοχώστου. Από τη Λίμνη του Αγίου Λουκά έστελναν νερό στον Άγιο Μέμνωνα. Το 1970 η Λίμνη υπερχείλισε, με αποτέλεσμα να φέρουν ακόμα και βάρκες μέσα. Για τους νεαρούς ήταν η θάλασσα μάλιστα είχε κάποιους που πήγαιναν για ψάρεμα.

Οι γειτονιές του Αγίου Λουκά, ήταν η Παμπούλα, η Λίμνη, η νέα Σμύρνη, η βόρεια πλευρά του Λάξη, η περιοχή του Σφαγίου μέχρι το 201 τάγμα πεζικού.

Βάσος Χριστοδούλου
Κοινοτάρχης Αγίου Λουκά

Άγιος Μέμνωνας

Ο Άγιος Μέμνωνας είναι 1 από τις 7 ενορίες της Αμμοχώστου και βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο της πόλης. Συνορεύει με τη Δερύνεια και ανατολικά βρέχεται από τη θάλασσα. Η κοινότητα μας πήρε το όνομα της από τον Όσιο Μέμνωνα, ο οποίος έζησε πριν από τον 9ο αιώνα. Παρόλο που δεν υπάρχει γραπτή μαρτυρία για την καταγωγή του, η Εκκλησία μας τον κατατάσσει μέσα στους Κύπριους Αγίους. Η λατρεία του μεταφέρθηκε στην ενορία μας από εννέα μαύρους μετανάστες που έφτασαν μαζί με τις οικογένειες τους από την Μικρά Ασία, από τους οποίους οι τρεις εγκαταστάθηκαν στην περιοχή μας και έκτισαν μικρόν ναό. Τιμάται στις 28 Απριλίου. Επειδή μετά το 1946 οι καταγραφές πληθυσμού γίνονταν για ολόκληρη την πόλη, και όχι για κάθε ενορία ξεχωριστά, δεν έχουμε ακριβή εικόνα για τον αριθμό κατοίκων του Αγίου Μέμνωνα, παρόλο που με βάση κάποιους πρόχειρους υπολογισμούς, ανέρχονταν περίπου στους 850. Ακολούθησε, όμως, ένας ευρύς διαχωρισμός οικοπέδων, κτίστηκαν πολλά σπίτια κυρίως από νεαρά ζευγάρια, και ο αριθμός των κατοίκων αυξήθηκε απότομα. Με βάση τους εκλογικούς καταλόγους του 1973 οι εγγεγραμμένοι εκλογείς ήταν 1900 περίπου.

Οι κάτοικοι του Αγίου Μέμνωνα ασχολήθηκαν με τη γεωργία και η περιοχή μας έγινε περισσότερο γνωστή για τα περιβόλια με τις πορτοκαλιές. Τούτο αποδίδεται στο ήπιο κλίμα που οφείλεται στη γειτονίαση με τη θάλασσα, στα εδάφη που περιείχαν άμμο και στην εργατικότητα των κατοίκων. Την άνοιξη όλος ο κόσμος απολάμβανε την ευωδία από τους ανθούς των εσπεριδοειδών. Στον τομέα του αθλητισμού η Ένωση Νέων Αγίου Μέμνωνα πέτυχε μεγάλες διακρίσεις με την ομάδα του βόλεϊ. Αξιόλογη ήταν, επίσης, η ομάδα ποδοσφαίρου. Ο Αντώνης Παπαδόπουλος, το όνομα του οποίου κοσμεί το γήπεδο της Ανόρθωσης, γεννήθηκε το 1929 στον Άγιο Μέμνωνα. Η προσφορά του σαν αθλητής στίβου, ποδοσφαιριστής και γυμναστής ήταν πολύ μεγάλη.

Στους εθνικούς αγώνες και πάλι η συμμετοχή του Αγίου Μέμνωνα ήταν μεγάλη. Διακρίνουμε και εδώ τον Αντώνη Παπαδόπουλο, ο οποίος έλαβε μέρος στην επική μάχη του Μαχαιρά στις 3.5.1957 κατά την οποία θυσίασε τη ζωή του ο Γρηγόρης Αυξεντίου. Το 1975 ένας 18χρονος μαθητής, ο Πανίκος Δημητρίου, έχασε το ζωή του έξω από τις αγγλικές βάσεις, όπου με πλήθος μαθητών διαμαρτύρονταν δυναμικά για την πολιτική των Άγγλων που συνέβαλλε στην διαίρεση της πατρίδας μας.

Ο Κώστας Λαμπρίας, από το Νέο Χωριό Κυθρέας, κάτοικος Αγίου Μέμνωνα, έδωσε τη ζωή του το 1974 στην περιοχή Σακκάρια Αμμοχώστου, πολεμώντας για την ελευθερία της πατρίδας μας.

Μετά την ανεξαρτησία της Κύπρου αλλά και πρωτύτερα, οι Αϊμεμνίτες έδειξαν ενδιαφέρον για τα γράμματα και τις επιστήμες, με αποτέλεσμα να έχουμε ένα σεβαστό αριθμό επιστημόνων, ιατρών, εκπαιδευτικών και ακαδημαϊκών. Ακόμα, κάποιοι διακρίθηκαν σαν επιχειρηματίες, στελέχη στο δημόσιο και στον ημιδημόσιο τομέα.

Έχοντας μια από τις ομορφότερες παραλίες της περιοχής, η οποία ονομάζονταν Godden Sands λόγω της χρυσής άμμου, ξεκίνησε μια πολλά υποσχόμενη τουριστική ανάπτυξη, με την ανέγερση ξενοδοχείων, τουριστικών διαμερισμάτων, καταστημάτων και άλλων.

Η εισβολή των Τούρκων το 1974 νέκρωσε τα πάντα. Οι Αϊμεμνίτες ξεριζώθηκαν από τα σπίτια τους και σκόρπισαν σε όλη την Κύπρο και στο εξωτερικό. Τα περβόλια και οι περιουσίες τους αφέθηκαν στην πλήρη καταστροφή. Η εκκλησία μας και τα σπίτια μας λεηλατήθηκαν. Η προσκυνηματική εικόνα του Οσίου Μέμνωνα, που χρονολογείτο από το 1829, κλάπηκε από τους εισβολείς. Ζούμε με μιαν ελπίδα και ένα όνειρο, να γυρίσουμε στον τόπο μας και να ξαναφτιάξουμε τον Άγιο Μέμνωνα όπως ήταν και ακόμα καλύτερο.

Χριστόφορος Έλληνας
Κοινοτάρχης Αγίου Μέμνωνα

Ναός Αγίου Νικολάου

Η νέα πόλη της Αμμοχώστου, το Βαρώσι, αναπτύχθηκε, μετά την Οθωμανική κατάκτηση της Κύπρου το 1571, κυρίως νότια και νοτιοδυτικά της παλιάς περιτειχισμένης πόλης. Οι εκτοπισμένοι κάτοικοι της μεσαιωνικής πόλης δημιούργησαν εκ νέου ή ανέπτυξαν περαιτέρω υφιστάμενους ήδη αγροτικούς οικισμούς που υπήρχαν εκτός των τειχών. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην μεσαιωνική πόλη της Αμμοχώστου, μια κατεξοχήν ναυτική πόλη, υπήρχαν δύο ναοί αφιερωμένοι στον Άγιο Νικόλαο: ο επιβλητικός λατινικός καθεδρικός ναός και ο φραγκοβυζαντινός στην ελληνική συνοικία που σώζεται εν μέρει μέχρι σήμερα. Έτσι αφού εκδιώχθηκαν οριστικά οι κάτοικοι από την παλιά πόλη, λίγα χρόνια μετά την κατάκτηση, μετέφεραν, εκτός από κειμήλια των ναών και τις ονομασίες τους ανεγείροντας στις πλείστες περιπτώσεις νέους ναούς. Μια τέτοια περίπτωση είναι και ο ναός του Αγίου Νικολάου· επί της συμβολής των οδών Δημοκρατίας και Ερμού βρίσκεται ο απροσπέλαστος και αθέατος σήμερα ναός, ο οποίος δεν γνωρίζουμε πότε ακριβώς κτίστηκε. Ήταν ο καθεδρικός ναός της πόλης, όπου τελούνταν οι επίσημες δοξολογίες και τα μνημόσυνα, αλλά όλως παραδόξως πολύ λίγα στοιχεία μπορούν να στοιχειοθετηθούν για την ιστορία του μνημείου, ενώ παράλληλα ελάχιστες φωτογραφίες έχουν σωθεί.

Ο ναός του Αγίου Νικολάου στη νέα πόλη της Αμμοχώστου ήταν δίκλιτος και το ψηλό καμπαναριό του στην ανατολική πλευρά βρισκόταν στη μέση των δύο αψίδων. Το βόρειο κλίτος έφερε τρίπλευρη αψίδα και το νότιο πεντάπλευρη. Στη νότια πλευρά του ναού υπήρχε προστώο, ενώ διακρίνεται από τις υπάρχουσες παλιές φωτογραφίες, το ψηλό εξωτερικό στηθαίο, το οποίο έκρυβε τη στέγη. Το κομψό κωδωνοστάσιο του ναού είναι νεογοτθικού ρυθμού και φέρει τρεις σταθμούς, θα πρέπει να οικοδομήθηκε στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα. Ο ναός έφερε εσωτερικά γυναικωνίτη, όπου το στηθαίο του έφερε γεωμετρικά σχήματα που μιμούνταν ορθομαρμάρωση. Η σημερινή κατάσταση διατήρησης του ναού είναι σχεδόν άγνωστη, αφού καμιά πληροφορία δεν έχει φτάσει σε μας. Από φωτογραφίες που δημοσιεύτηκαν πρόσφατα στο διαδίκτυο και δείχνουν τον ναό από ψηλά, είναι εμφανής η εγκατάλειψη, ενώ η βλάστηση κατέλαβε τον αύλειο χώρο και τη στέγη του ναού.

Στον ναό φυλάσσονταν εικόνες παλιές διαφόρων εποχών, όπως αυτή που απεικόνιζε τον άγιο Νικόλαο, τον Προφήτη Ηλία, τον Χριστό, τον άγιο Γρηγόριο κ.ά. Ορισμένες από τις εικόνες του ναού βρέθηκαν στα υποστατικά του Τούρκου αρχαιοκάπηλου Αϊντίν Ντικμέν και επαναπατρίστηκαν, ενώ άλλες αγνοούνται μέχρι σήμερα.

Δρ Α. Φούλιας, Βυζαντινολόγος

Άκης Πούρος
Κοινοτάρχης Ενορίας Αγίου Νικολάου

Ενορία Σαλαμίνος Αμμοχώστου

Η ανάπτυξη της Αμμοχώστου πριν το 1974 αποτελούσε κίνητρο για πολύ εργαζόμενο και φτωχό κόσμο να εγκαθίσταται στην πόλη και τα περίχωρα των Βαρωσίων για ένα καλύτερο βιοτικό επίπεδο. Αυτό είχε σαν συνέπεια οι συνοικίες της Νέας Σμύρνης, της Νεάπολης και το Αη Γιωρκούδι να αυξάνονται συνεχώς πληθυσμιακά, με επακόλουθο να ζητήσουν την δική τους αυτονομία, αφού διοικητικά ανήκαν στην ενορία Άγιος Λουκάς.

Έτσι δημιουργήθηκε η έβδομη ενορία της πόλης της Αμμοχώστου, η ενορία Σαλαμίνος, η οποία άρχιζε από το κυκλικό κόμβο της Αμμοχώστου απέναντι από τα τείχη και έφθανε μέχρι τα γεφύρια του ποταμού Πεδιαίου. Τις ενορίες διέσχιζε η λεωφόρος Σαλαμίνος.

Για την ιστορία να αναφέρουμε ότι μετά την Νέα Σμύρνη βρίσκονταν η τουρκοκυπριακή συνοικία Σακαρία και ακολουθούσαν οι ενορίες Νεάπολη και Αη Γιωρκούδι. Να υπενθυμίσουμε ακόμη ότι απέναντι από την Νεάπολη 500 μέτρα από την θάλασσα βρίσκονταν το στρατόπεδο της Εθνικής Φρουράς «Καράολος» που πήρε την ονομασία του από την ονομαζόμενη περιοχή Καράολος.

Η συνεχής ανάπτυξη της περιοχής και οι προοπτικές που δημιουργούντο είχε σαν αποτέλεσμα το μοναδικό δημοτικό σχολείο που υπήρχε στην Νέα Σμύρνη να μην μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες της παιδείας και έτσι να κτισθεί νέο δημοτικό σχολείο στην συνοικία Αη Γιωρκούδι. Το νέα δημοτικό σχολείο είχε ζωή μόνο τρία χρόνια αφού το προδοτικό πραξικόπημα και η βάρβαρη τούρκικη εισβολή σταμάτησαν την πορεία μόρφωσης των παιδιών της περιοχής.

Στην λεωφόρο Σαλαμίνος στο Αη Γιωρκούδι λειτούργησε για αρκετά χρόνια ιδιωτική σχολή Μέσης Παιδείας το ΚΑΣΑ (Κέντρο Ανωτέρων Σπουδών Αμμοχώστου) με ιδιοκτήτη τον Χρίστο Σαβεριάδη. Η λειτουργία του ΚΑΣΑ τερματίστηκε το 1974.

Τα κτίρια του δημοτικού σχολείου και το κτίριο του ΚΑΣΑ αποτέλεσαν την βάση για να δημιουργηθεί από τους Τούρκους το «Πανεπιστήμιο Μέσης Ανατολής».

Στην ενορία Σαλαμίνος υπήρχαν τρία προοδευτικά σωματεία με πλούσια αθλητικο-μορφωτική δράση ο ΟΘΕΛΛΟΣ Νέας Σμύρνης , που ποδοσφαιρικά ανήκε στην δύναμη της ΚΟΠ ως σωματείο Β΄ Κατηγορίας, η «Δόξα» Νεαπόλεως και η Παλαιά «Σαλαμίνα» Αη Γιωρκούδι που ποδοσφαιρικά ανήκαν στην δύναμη της Αγροτικής Ομοσπονδίας Ε.Π.Ο.Α. Αμμοχώστου.

Στο Αη Γιωρκούδι υπήρχε το ιστορικό εκκλησάκι Άγιος Γεώργιος Εξωρινός όπου διαφυλάχθηκε η αγία εικόνα του Αγίου Γεωργίου του Εξωρινού και την μετέφερε στο εκκλησάκι ο πάτερ Αβραάμ, όταν οι ελληνοκύπριοι εκδιώχθηκαν από την εντός των τειχών πόλη της Αμμοχώστου κατά τις διοικητικές ταραχές του 1958.

Στην συνοικία της Νέας Σμύρνης απέναντι από τα τείχη υπήρχε το δημοτικό Πτωχοκομείο Αμμοχώστου από την δεκαετία του 50-60 το οποίο φιλοξένησε εκατοντάδες φτωχούς ανθρώπους που δεν είχαν στέγη παραμονής. Το Πτωχοκομείο ανέστειλε την δράση, επίσης το 1958 μετά τις δικοινοτικές ταραχές. Κάτι άλλο σημαντικό από την πιο πάνω Ενορία Σαλαμίνας ήταν η έναρξη των έργων της δημιουργίας της λεωφόρου Σαλαμίνος με διπλή κατεύθυνση μέχρι την αρχαία Σαλαμίνα.

Παναγιώτης Πέτρου
Κοινοτάρχης Ενορίας Σαλαμίνος

[Φωτογραφία εστάλει από τον Νεόφυτο Γεωργίου το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου του Εξωρινού]

Η ενορία του Τιμίου Σταυρού και ο ομώνυμος ναός

Ο ναός του Τιμίου Σταυρού στην ομώνυμη μεγάλη ενορία της πόλης, είναι κτίσμα πιθανότατα των μέσων του 19ου αιώνα. Στον ναό υπήρχαν ενσωματωμένα αρχιτεκτονικά μέλη παλαιότερων κτισμάτων αρχαίων και βυζαντινών, που ίσως μεταφέρθηκαν εκεί από την αρχαία Σαλαμίνα ή την παλιά Αμμόχωστο ή από προϋπάρχον κτήριο. Ο ναός είναι σταυροθολιακού τύπου και ομοιάζει τυπολογικά με τους ναούς του Άγιο Μέμνωνα και με την Αγία Ζώνη. Το κωδωνοστάσιο, που ήταν κτισμένο στη ΝΔ γωνία του ήταν μεταγενέστερη προσθήκη των αρχών του 20ού αιώνα, όπως και το προστώο, που είναι προσθήκη των μέσων του 20ού αιώνα.

Η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού είναι μια από τις παλιές εκκλησίες της νέας πόλης. Πιθανώς λόγω του ότι ο ναός βρίσκεται κοντά σε κεντρικό δρόμο κυκλοφόρησαν όλα αυτά τα χρόνια μερικές φωτογραφίες, οι οποίες μας έδιναν χρήσιμες πληροφορίες για τη σημερινή του κατάσταση, αλλά και για την αρχιτεκτονική του. Από πρόσφατη φωτογραφία που κυκλοφόρησε στο διαδίκτυο φαίνεται ότι η κύρια νότια είσοδος του ναού είναι σφραγισμένη. Στην ίδια φωτογραφία διακρίνονται οι βανδαλισμοί στον ναό και η αναγραφή τούρκικων ονομάτων στους τοίχους, όπως και μια φραγκοσυκιά που βλάστησε στην οροφή. Τελευταίος ιερέας του ναού πριν την εισβολή των Τούρκων ήταν ο Πιερής Παπαπιερής, που λειτουργούσε μέχρι τον θάνατό του στον ναό του Τιμίου Σταυρού στα Πάνω Πολεμίδια στη Λεμεσό.

Ο ναός του Τιμίου Σταυρού και η γύρω περιοχή σήμερα

Ο ναός του Τιμίου Σταυρού ήταν κοιμητηριακός αφού περιλάμβανε και το παλιό νεκροταφείο του Σταυρού. Με την επέκταση της πόλης όμως στα μέσα του 20ού αιώνα και τη δημιουργία του νέου κοιμητηρίου αυτό περιέπεσε σε αχρησία.

Σύμφωνα με τον Άγγλο ερευνητή George Jeffery, ο οποίος αναφέρεται στον ναό το 1918 και τον Rupert Gunnis το 1936, στο εσωτερικό του στον βόρειο και νότιο τοίχο, που στήριζαν την καμαροσκέπαστη οροφή, υπήρχαν κλασικά και παλαιοχριστιανικά αρχιτεκτονικά μέλη σε δεύτερη χρήση, τα οποία είχαν μεταφερθεί από την γειτονική Σαλαμίνα ή την Αμμόχωστο. Στον ναό φυλάσσονταν πολλές παλιές εικόνες, καθώς ένας παλιός σταυρός, που η παράδοση τον ήθελε να είχε μεταφερθεί από την παλιά μεσαιωνική πόλη της Αμμοχώστου.

Σε κοντινή απόσταση από την εκκλησία βρισκόταν και το ΘΟΪ Σταυρού. Στον περίβολο του ναού γινόταν κάθε χρόνο ανήμερα της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού στις 14 Σεπτεμβρίου μεγάλη πανήγυρις, που προσέλκυε αρκετό κόσμο. Στην ενορία του Σταυρού περιλαμβάνονταν και οι Δημοτικές πολυκατοικίες καθώς και οικίες της αστυνομίας.

Δρ Α. Φούλιας, Βυζαντινολόγος

Νικόλας Τζιακούρας, Κοινοτάρχης Σταυρού

Εκκλησία Παναγίας Χρυσοσπηλιώτισσας

Η Παναγία η Χρυσοσπηλιώτισσα στο Κάτω Βαρώσι ήταν η μεγαλύτερη εκκλησία της πόλης, η οποία το 1975 βεβηλώθηκε, λεηλατήθηκε και μετατράπηκε σε μουσουλμανικό τέμενος, όταν καταλήφθηκε η πόλη από τους Τούρκους και μετονομάσθηκε ULU CAMI 37. Η αρχαιότερη γραπτή μαρτυρία, που υπάρχει για την Χρυσοσπηλιώτισσα ανάγεται στο 1335 όταν ο περιηγητής Jacobus de Verona αναφέρει ότι προσκύνησε στη Santa Maria de la Cava (της Παναγίας της Σπηλλιωτίσσης).

Πρωτοπρεσβύτερος Προκόπιος Προκοπίου

Πριν την ανοικοδόμηση της μεγάλης σύγχρονης εκκλησίας γύρω στο 1960, αυτό που υπήρχε ήταν μόνο ένα ψηλό κωδωνοστάσιο τεσσάρων σταθμών (παλαιότερο του σημερινού) και ο σπηλαιώδης ναός, που αρχικά ήταν αρχαίος τάφος. Εντός του σπηλαίου υπάρχει μέχρι σήμερα πηγάδι με αγίασμα. Μέσα στην υπόγεια κρύπτη υπάρχουν λίγα στασίδια και μία μεγάλου μεγέθους εικόνα της Βάπτισης του Χριστού του 16ου αιώνα η οποία λόγω διαστάσεων δεν χωρούσε να βγει από την χαμηλή είσοδο και δεν εκλάπη.

Ο Βυζαντινολόγος Χριστόδουλος Χατζηχριστοδούλου αναφέρει ότι τις εικόνες του ναού είχε ζωγραφίσει ο Σολωμός Φραγκουλίδης. Εφημέριοι του ναού διετέλεσαν ο Παπά Πέτρος, ο Παπά Δημήτρης Ζήσιμος και ψάλτες ο δάσκαλος Μιχαήλ Γ. Ζήσιμος και ο Στυλιανός. Τελευταίοι ιερείς της Χρυσοσπηλιώτισσας ήταν ο Πατήρ Ιάκωβος και ο Πατήρ Παναγιώτης Παναγίδης από την Τριμίκληνη.

Τις ιστορικές μαρτυρίες για την εκκλησία της Χρυσοσπηλιώτισσας τις παραθέτει ο Γιάγκος Κλεόπας στο βιβλίο του «Αμμόχωστος μια ατέλειωτη Ιστορία».

Με την κατάληψή της το 1571, η ένδοξη πολιτεία με τους πλούσιους κατοίκους και την πολυεθνική κοινωνία φθίνει και ο πληθυσμός της μειώνεται δραματικά, ιδιαίτερα μετά την απαγόρευση στους Χριστιανούς να κατοικούν εντός των τειχών. Τότε πολλοί κάτοικοι μετακινήθηκαν νότια της Αμμοχώστου και ουσιαστικά το Βαρώσι δημιουργήθηκε μετά το 1573. Όμως, από διάφορες πηγές και κυρίως από τις περιγραφές των επισκεπτών και περιηγητών, φαίνεται ότι υπήρχαν κάτοικοι σε συνοικισμό έξω από την Αμμόχωστο, στην περιοχή που ονομάστηκε Βαρώσι από προηγούμενα χρόνια, από την εποχή των Φράγκων, σίγουρα πολύ πριν την κατάληψη της Αμμοχώστου από τους Οθωμανούς. Φαίνεται ότι ο εκτός των τειχών συνοικισμός επεκτεινόταν πέρα από το κυρίως Βαρώσι προς τα Δυτικά και περιλάμβανε το σημερινό Κάτω Βαρώσι, για το οποίο μάλιστα υπάρχουν αναφορές (π.χ. με το όνομα Σπηλλιώτισσα) αρκετά χρόνια πριν την εμφάνιση των Βαρωσίων σε έργα περιηγητών και συγγραφέων.

Ο Ιταλός μοναχός Jacobus de Verona που επισκέφθηκε την Κύπρο το 1335, διηγείται το προσκύνημά του στην υπόγεια εκκλησία της Παναγίας της Χρυσοσπηλιώτισσας, που βρίσκεται στο Κάτω Βαρώσι: «... και όλοι μας, έμποροι και προσκυνητές και ναύτες και το πλήρωμα, πήγαμε στην εκκλησία της Sancta Maria della Cava (Παναγία της Σπηλιάς), η οποία βρίσκεται σε μικρή απόσταση έξω από την πόλη, και εκεί, με τον πιο ευλαβικό τρόπο τέλεσα τη Θεία Λειτουργία και προσφέραμε μια μεγάλη ή διπλή λαμπάδα στην ένδοξη Παρθένο, που μας γλύτωσε από τόσους κινδύνους και έτσι, ενώ ακόμη βρισκόμασταν στη θάλασσα, της είχαμε κάμει τάμα. Την εκκλησία αυτή αξίζει να την επισκέπτεται κανείς ευλαβικά και συχνά: είναι μέσα σε σπήλαιο και κατεβαίνεις σε αυτή ως έχει. Είναι καλά φωτισμένη και με ωραία διακόσμηση και εικονογραφίες, αλλά μικρή σε μέγεθος. Ο καθένας που καταφθάνει εδώ

την επισκέπτεται αμέσως . Εκεί παραμένουν συνεχώς τρεις ιερείς και λειτουργούν καθημερινά για το πλήθος των προσκυνητών.».

Ο Nicola de Martoni, επίσης αναφέρει τη Χρυσοσπηλιώτισσα το 1934: «Έξω από την πόλη της Αμμοχώστου υπήρχαν στο παρελθόν μεγάλα χωριά με αρκετό πληθυσμό - υπολογίζω ότι υπήρχαν δύο χιλιάδες εστίες - και σε αυτά βρίσκονταν πολλές ωραίες εκκλησίες. Αλλά τώρα τα χωριά αυτά έχουν καταστραφεί ολοκληρωτικά, έτσι που να μην υπάρχει ούτε ένα σπίτι σε καλή κατάσταση και κανένας κάτοικος εκεί. Υπάρχουν πολλές όμορφες εκκλησίες, μεταξύ των οποίων η Εκκλησία της Παναγίας του Σπηλαίου, πολύ ευπρεπής και πολύς κόσμος, Λατίνοι και Έλληνες, πηγαίνουν στην εκκλησία αυτή για να προσευχηθούν.».

Ο Ολλανδός περιηγητής Cornelis de Bruyn, περιγράφει την επίσκεψή του το 1683: «... μεσημέρι φτάσαμε σε ένα χωριό με το όνομα Σπηλιώτισσα, όπου επρόκειτο να διαμείνω, κοντά στην Αμμόχωστο... Επιστρέφοντας στη Σπηλιώτισσα με πήραν να δω μια υπόγεια εκκλησία με το ίδιο όνομα. Εισέρχεσαι σε αυτή κατεβαίνοντας 24 σκαλοπάτια. Αυτά και η ίδια η εκκλησία, είναι λαξευμένα στον βράχο. Υπάρχει ένα πηγάδι και ένα δωμάτιο με ίχνη αρχαίων εικονογραφιών».

Με βάση τα πιο πάνω, συμπεραίνει ο Χατζηιωάννου: «Το χωριό Σπηλλιώτισσα, βέβαια, δεν είναι άλλο από το σημερινό Κάτω Βαρώσι λεγόταν, φαίνεται Σπηλλιώτισσα. Το πηγάδι είναι το αγίασμα αλλά τα σκαλοπάτια κατά τον de Bruyn ήταν τώρα 24 αντί 36 που μας είπε ο Ιταλός μοναχός de Verona. Φαίνεται πως στο διάστημα 350 χρόνων τόσα θα έμειναν, εκτός αν ένας από τους δύο δεν τα μέτρησε καλά.».

Ο Λεόντιος Μαχαιράς δεν γράφει για τη Σπηλλιώτισσα, αλλά αναφέρει: «Και άνταν αναφάναν εις την πόρταν της Κάβας να μπουν εις την Αμόχουστον», που ερμηνεύεται ότι η πύλη της ξηράς οδηγούσε προς την εκκλησία της Κάβας, δηλαδή στο Κάτω Βαρώσι.

Ο Αρχιτέκτονας George Jeffery, πολύ αργότερα βέβαια, το 1918, το επιβεβαιώνει: «Μία από τις πύλες της πόλης ήταν γνωστή τον μεσαίωνα ως “Porta della Cava” (Πύλη της Σπηλιάς), ένα όνομα που μπορεί να προέρχεται από το ιερό της “Madonna della Cava” στη νότια πλευρά της πόλης... Η Χρυσοσπηλλιώτισσα στα Κάτω Βαρώσια, μπορεί εύκολα να αναγνωριστεί από το καμπαναριό της που υψώνεται χωρίς προφανώς να υπάρχει καμία εκκλησία δίπλα του. Ο πύργος αυτός είναι στην ουσία πάνω από μια μακρά σκάλα που οδηγεί σε μια εκσκαφή στο μαλακό βραχώδες έδαφος, που ήταν αρχικά ένα μεγάλο ειδωλολατρικό μνημείο... Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα αυτό το υπόγειο ιερό ήταν γνωστό στη lingua franca της Μεσογείου ως η “Madonna della Cava” και μοιραζόταν με πολλούς άλλους παραλιακούς ναούς τη λατρεία εκείνων που έπλεαν τις θάλασσες της εποχής.».

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΔΗΜΟΤΩΝ

Η Αμμόχωστος την Άνοιξη

Της Άννας Σοφοκλέους-Βρακά

Η Άνοιξη στην Αμμόχωστο έφερνε τη χαρά τις εποχές εκείνες. Παλιά. Μεθούσε τους ανθρώπους της με μυρωδιές ανόθευτες απ' τους τοπικούς πορτοκαλεώνες και τους μάγευε με χρώματα εντυπωσιακά, πινελιές στους κήπους των σπιτιών της. Κι οι γιορτές της πόλης συνυφασμένες με την αναγέννηση της φύσης, τη μέθεξη των αισθήσεων και την τόνωση της ψυχής, κάθε Απρίλη και κάθε Μάη.

Σημαιοστολισμένοι οι δρόμοι της πόλης τον Απρίλη στα χρώματα των εσπεριδοειδών. Το πορτοκαλί, το κίτρινο και το πράσινο που κυμάτιζαν προμήνυαν την επερχόμενη τετραήμερη Γιορτή του Πορτοκαλιού και προσκαλούσαν όλους στο μεγάλο πανηγύρι. Δέντρα φορτωμένα με πορτοκάλια φρεσκοκομμένα απ' τα περιβόλια του Αγίου Μέμνωνα σε διάφορα σχήματα και μεγέθη "ξεφύτρωναν" σε νησίδες, κυκλικούς κόμβους και μικρές πλατείες. Όλα περίτεχνες μεταλλικές κατασκευές. Η μεταμόρφωση πιο θελκτική στον Δημόσιο Κήπο, το πιο όμορφο σημείο της πόλης, στα προπύλαια του Γυμνασίου Αρρένων ή του Κάτω Γυμνασίου όπως ήταν γνωστό. Γοητευτικές οι λιμνούλες και τα συντριβάνια του όπου ζωντάνευαν τεράστια δελφίνια από πορτοκάλια. Παντού κιόσκια κι ομπρέλες, ψηλές και χαμηλές, διακοσμημένα με πορτοκάλια κι αυτά. Οι νύχτες ήταν μαγευτικές στα φημισμένα ξενοδοχεία της πόλης όπου γίνονταν χοροί και διαγωνισμοί ομορφιάς για την εκλογή της Μις Πορτοκαλιάς. Το ξενοδοχείο "Σαβόι" φιλοξενούσε τον τελικό διαγωνισμό όπου συμμετείχαν οι ομορφότερες απ' το κάθε ξενοδοχείο. Κι εκεί ήταν που η νικήτρια, η ομορφότερη των ομορφοτέρων, η "Μις Πορτοκαλιά" είχε τη στέψη της. Η παρέλαση έφερνε την ολοκλήρωση των εορτασμών. Κομψά άρματα με κατασκευές από φλούδα, φύλλα, και καρπούς πορτοκαλιού φτιαγμένα με πολύ κόπο κι αγάπη καθώς και ομάδες πεζοπόρων κυρίως παιδιών και νέων, θεματικά ντυμένες, διέσχιζαν την κεντρική οδό Δημοκρατίας και κατέληγαν στο στάδιο Γ.Σ.Ε. Επιβλητικότερο όλων το άρμα της βασίλισσας της γιορτής, της Μις Πορτοκαλιάς. Πορτοκαλί χρώμα κι ευωδία πορτοκαλιού σε κάθε ματιά και κάθε ανάσα.

Η Α. Βρακά στα Ανθεστήρια, κάτω αριστερά με το στεφάνι.

Κι ακολουθούσε ο Μάης. Το μεγαλείο της Άνοιξης απ' τους Βαρωσιώτικους κήπους έδινε πνοή στη γιορτή των Ανθεστηρίων. Ο Φιλόπτωχος Σύλλογος Αμμοχώστου είχε το γενικό πρόσταγμα. Το Λύκειο Ελληνίδων, Δημοτικά και Γυμνάσια, οργανωμένα σύνολα, Πρόσκοποι και Οδηγοί ρίχνονταν στη μάχη κατασκευής του καλύτερου και πιο πρωτότυπου ανθοστόλιστου άρματος. Όλοι αποσκοπούσαν στο πρώτο βραβείο. Ευγενής άμιλλα. Τι νύχτα κι αυτή πριν την παρέλαση. Κανένας δεν επέστρεφε στο σπίτι, κανένας δεν κοιμόταν, κανένας δεν κουραζόταν. Ήταν τα χρώματα, ήταν οι μυρωδιές, ήταν η μουσική, ήταν οι άνθρωποι. Ατέλειωτες ώρες. Πέταλο-πέταλο, ψηφίδα-ψηφίδα φτιάχνονταν τα άρματα. Κύριο υλικό τα βελούδινα τριαντάφυλλα και οι ευωδιαστές "μουσιέπτες" σε ροζ αποχρώσεις και λευκό. Κάθε ηλικία, κάθε ιδιότητα σε γενική επιστράτευση. Στη μνήμη μου ο τότε καθηγητής μας των Αγγλικών, ο κ. Φάνος, που οδηγούσε μαθήτριες σε κήπους και περιβόλια. Οι συμπολίτες απλόχερα τους τροφοδοτούσαν με άνθη. Γέμιζε το αυτοκίνητό του ξανά και ξανά. Η οδός Δημοκρατίας, με αφετηρία το ζαχαροπλαστείο του Γιαννάτζιη, πρωταγωνιστούσε και πάλι στην παρέλαση των ανθοποίκιλτων αρμάτων που προχωρούσαν υπό τα ζωηρά χειροκροτήματα χιλιάδων Βαρωσιωτών προς την παραλία του Φαλήρου και του Ακταίου και κατέληγαν στο στάδιο Γ.Σ.Ε.

Στο στάδιο μέσα ήταν πλήθος κόσμου κάθε ηλικίας, ντόπιοι και επισκέπτες που απολάμβαναν τη φαντασμαγορία του θεάματος, των αρωμάτων, των ήχων. Προπορευόμενο πάντα και πιο εντυπωσιακό όλων ήταν το άρμα της Βασίλισσας της Άνοιξης. Ακολουθούσαν τα άλλα άρματα. Το

Ο καθεδρικός ναός του Αγίου Νικολάου στην εντός των τειχών πόλη, από τη βόρεια πλευρά.

ένα διακοσμημένο καλύτερα από το άλλο, χωρίς προχειρότητες. Με λεπτομέρεια απαράμιλλη και υψηλή αισθητική. Λουλούδια και χρώματα σε αρμονία. Έκαναν τον γύρο τους και έπαιρναν με τάξη τη θέση τους στον χώρο ενώπιον όλων για να να κριθούν και να βραβευθούν από την κριτική επιτροπή τόσο για την θεματολογία τους όσο και για την αισθητική της κατασκευής τους. Πολύ συχνά η θεματολογία των αρμάτων προερχόταν από την Ελληνική μυθολογία. "Ο Οδυσσέας και οι Σειρήνες" ήταν η πιο επιτυχημένη βραβευμένη συμμετοχή του Δημοτικού Σχολείου του Αγίου Ιωάννη, όπου υπηρετούσα ως νεαρή δασκάλα. Αξίζει εύφημη μνεία στην αείμνηστη δασκάλα Λούλα Κυριακίδου που ακαταπόνητα έδινε πνοή και νόημα στον θεσμό και αποτελούσε πηγή έμπνευσης για όλους.

Στο κέντρο του σταδίου, σε βάθρο, ένα αέτωμα στηριζόταν σε δυο κίονες. Αναπαράσταση του ναού της Θεάς Αθηνάς. Εκεί, λυγερόκορμη και επιβλητική στεκόταν η Θεά ντυμένη στα λευκά. Στα πόδια της μπροστά κατέληγε πομπή μαθητριών από το Γυμνάσιο της πόλης, ντυμένων με λευκές αρχαιοελληνικές ενδυμασίες διακοσμημένες με μαίανδρο. Στα πόδια φορούσαν λευκά δερμάτινα σανδάλια. Οι τέσσερις προπορευόμενες πλησίαζαν τη Θεά και την κάλυπταν με λευκό, αραχνοΰφαντο πέπλο. Οι υπόλοιπες προσέφεραν, ως δώρα ευγνωμοσύνης και ευχαριστίας, αμφορείς και κάνιστρα με κλαδιά ελιάς, άνθη, φρούτα και καρπούς. Η τελετουργία αυτή είχε τις ρίζες της βαθειά μεσ' τους αιώνες. Αποτελούσε αναβίωση των Παναθηναίων και ήταν αναπόσπαστο μέρος των Ανθεστηρίων. Εμπειρία ζωής πολύτιμη κι αξέχαστη για όσες συμμετείχαμε τότε. Κι οι Ελληνικοί χοροί ακολουθούσαν από μαθήτριες. Χάρη, φρεσκάδα και ξεγνοιασιά. Διδαγμένοι συνήθως ήταν οι χοροί αυτοί από τις εξ' Ελλάδος χαρισματικές κι αγαπημένες καθηγήτριες Έρση Μαγκίνα, φιλόλογο και Περσεφόνη Κυριακάκου, γυμνάστρια.

Η μουσική ήταν που έδινε τόνο, ρυθμό και χαρακτήρα στη μεγάλη γιορτή. Ήταν η φιλαρμονική του Δήμου Αμμοχώστου, ήταν μαντολινάτες, ήταν χορωδίες από τα σχολεία. Χαρούμενες μελωδίες, μουσική πανδαισία. Χαμόγελα και γέλιο. Χάρμα οφθαλμών αποτελούσαν είτε στα άρματα είτε στις πεζοπόρες ομάδες τα μικρά παιδιά, μαθητές και μαθήτριες που με ανθοστόλιστες χειροποίητες στολές εξυμνούσαν την άνοιξη και το μεγαλείο της αναγέννησης της φύσης. Διακοσμημένα με άνθινα στεφάνια ήταν τα μαλιά των κοριτσιών και με λουλούδια ήταν γεμάτες οι αγκαλιές τους και τα ψάθινα καλαθάκια που κρατούσαν στα χέρια τους. Βλέμμα, αυτιά και καρδιά ευφραίνονταν στη θέα των κοριτσιών ντυμένων με φορέματα από σατέν και τούλι να χορεύουν "πλαστικούς χορούς". Έτσι ονομάζονταν τότε οι απλές συγχρονισμένες κινήσεις σε στυλ μπαλέτου με μουσική συνοδεία που ήταν κατά κύριο λόγο από το ρεπερτόριο της κλασικής μουσικής.

Η Άνοιξη στην Αμμόχωστο έφερνε τη χαρά τις εποχές εκείνες. Τις δεκαετίες του 50, 60 κι αρχές 70. Ένα καλοκαίρι πήρε τη χαρά και σκότωσε την αθωότητα. Το πανηγύρι της ζωής στην Αμμόχωστο έπαυσε. Πορτοκαλεώνες, κήποι κι άνθρωποι, βουβές κραυγές.

Τα κομμάτια της Αμμοχώστου σκορπισμένα στο πρώτο προσφυγικό Συνοικισμό του Αγίου Αθανάσιου

- Θα βγάλουμε περιοδικό για την Αμμόχωστο.

- Γράψε και συ κάτι για το Βαρώσι... μου πρότεινε ο Δήμαρχος...

- Μα Γιατρέ μου εγώ δεν έζησα το Βαρώσι. Δυο χρονών μωρό ήμουν όταν μας άρπαξε η μάνα μου και φύγαμε άρον άρον. Οι μόνες «θύμησες» από το Βαρώσι είναι οι περίγραφες του παππού και της μάνας...

- Γράψε κάτι για τα πρώτα χρόνια της προσφυγιάς στους συνοικισμούς... για τους ανθρώπους που έφυγαν χωρίς να επιστρέψουν ποτέ...

Τα σκορπισμένα κομμάθκια του Βαρωσιού στον πρώτο προσφυγικό συνοικισμό. Ο πρώτος Συνοικισμός. Ένας γλαφυρός τίτλος που παραπέμπει σε ένα πικρό προνόμιο. Η πρώτη εγκατάσταση. Η πρώτη προσωρινή εστία. Η πρώτη οδός «Ανοικοδομήσεως». Η πρώτη προσπάθεια να μαζευτούν τα κομμάτια. Η πρώτη προσπάθεια να ξαναρχίσει η νέα ζωή και η ελπίδα.

Δύο χιλιάδες ψυχές... από 98 διαφορετικές πόλεις και χωριά της κατεχόμενης γης. Δύο χιλιάδες ιστορίες, τόσο διαφορετικές και τόσο όμοιες, η πρώτη ανθρώπινη υλη για τον πρώτο Προσφυγικό Συνοικισμό της μετά την εισβολή εποχή της Κύπρου. Οι περισσότερες οικογένειες πολύτεκνες ή και με αγνοούμενο πρόσωπο. Αυτές που κατάγραφε η Υπηρεσία Μερίμνης ως «ΠΟΛΥ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ» για παραχώρηση σπιτιού σε συνοικισμό. Για μας που ζήσαμε εκείνο το «ΜΕΤΑ την εισβολή» ως παιδιά, όλοι αυτοί οι αριθμοί ανθρώπων και χωριών έχουν πρόσωπο, έχουν βλέμμα, έχουν ένα μικρό πικρό χαμόγελο της αμηχανίας.

Το κάθε τι στην απαρχή της νέας ζωής του Συνοικισμού αυτό-προσδιορίζεται με την προέλευση, την ταυτότητα και την άφθαρτη ρίζα... Αναμεσά σε αυτούς και πολλοί Βαρωσιώτες....

Τα προσφυγόπουλα μαθαίνουν γράμματα πλάι-πλάι με τα παιδιά του χωριού στο ασφυκτικά γιομάτο μικρό σχολικό κτήριο του Αγίου Αθανασίου. Το σχολείο, το οποίο πλέον λειτουργεί σε δυο βάρδιες (πρωινή-δειλινή) για να χωρέσει ξαφνικά τον μαθητόκοσμο που ξεχειλίζει. Στις σχολικές τάξεις παρελαύνει όλη η γεωγραφία της κατεχόμενης Κύπρου: Βαρώσι, Κερύνεια, Μόρφου, Καρπασία, Λύση, Κοντέα, Βατυλή, Γιαλούσα, Ταύρου, Άγιος Σέργιος, Λιμνιά, Ζώδια, Κατωκοπιά... δεν ήταν απλές κουκκίδες στο χάρτη της Κύπρου. Είναι τα χωριά των συμμαθητών... του Σταύρου, της Ελένης του Γιώργου, της Σκεύης, του Μιχαλάκη και της Ειρήνης.

Στο μαθητολόγιο, σαν ρωτούσε ο δάσκαλος «Όνομα Πατέρα», οι απαντήσεις βγαίνανε με κόμπο... Σχεδόν τα μισά παιδιά δεν φώναζαν πλέον ή δεν πρόλαβαν οι μικρότεροι να μάθουν τη λέξη «παπά»... και στην ερώτηση -για να συμπληρωθούν τα στοιχεία στο μαθητολόγιο- «Επάγγελμα

Πατέρα» η κ. Ελένη η δασκάλα δείλιαζε να ρωτήσει... Τι να γράψει ως «επάγγελμα» δίπλα στο όνομα του Αντρέα, του Χριστόδουλου, του Σάββα, του Αδάμου; «Αγνοούμενος»;... Υπάρχει επάγγελμα «αγνοούμενος»;

Ακόμα και στις προσδιοριστικές ταμπέλλες των λεωφορείων που στάθμευαν στην κεντρική πλατεία του Συνοικισμού υπήρχε η «προσωρινή αναγραφή» κάτω από τον Αριθμό 14 ΣΥΝ. ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ – ΛΕΜΕΣΟΣ. Στο δρομολόγιο που έπαιρνε τους μαθητές στα Γυμνάσια, τους εργαζόμενους στη Λεμεσό για δουλειά και τους ηλικιωμένους στο Νοσοκομείο για φάρμακα ήταν το νέο «προσωρινό» δρομολόγιο. Οι μόνιμες χαραγμένες ταμπέλλες του στο πάνω μέρος του μπροστινού τζαμιού του λεωφορείου έγραφαν άλλα δρομολόγια... εκείνα που έκαναν πριν το κακό...

Μηλιά-Αμμόχωστος

Λιμνιά-Αμμόχωστος

Χάρτζια-Κερύνεια

Αγιος Σεργιος-Αμμοχωστος

Ο Χριστοφής, ο Κύπρος, ο Ξενής, ο Τριγγής, ο Κουμπαρής, ο Σοφοκλής, ο Αντρέας δεν τις αφαίρεσαν από τα λεωφορεία τους ποτέ...

- Εφύγαμε που το Βαρωσι που ταν παράδεισος τζαι βρεθήκαμε πως τις αετοφώλιες... συνήθιζε να σκωπτικά ο παππούς μου... ο μάστρε Ζαχαρίας ο Ζυμπουλάκης ο παρπέρης στο Σταυρού του Βαρωσιού. Χρειάστηκε να περάσουν πολλά χρονιά να καταλάβω το βαθύτερο νόημα αυτής της κουβέντας που συμπύκνωνε την απώλεια και το μέγεθος της διάστασης των πράγματων που βίωσε ο κάθε Αμμοχωστιανός σκορπισμένος σε όλη τη Κύπρο...

Στην γειτονιά μας στο συνοικισμό κάθε δυο σπίτια το τρίτο στέγαζε Βαρωσιώτες. Μύριζε Αμμόχωστο από τη μυρωδιά του φαγητού στη κατσαρόλα, τα μυριστικά στις αυλές

των σπιτιών, στις ομιλίες μα προπαντός στην νοσταλγία που έβγαινε σε κάθε κουβέντα των ανθρώπων...

Η κ. Ελένη η Βαρωσσιώτισσα – συμπλήρωνε η μάνα μου σε κάθε της αναφορά για την γειτόνισσα στο απέναντι δρόμο για να προσδιορίσει καλυτέρα από την άλλη κ. Ελένη από την Ακάνθου. Η κ. Ελένη από την ενορία της Χρυσής Ακτής πάρα την ηλικία της είχε εκείνη την αρχοντιά της κοσμοπολίτισσας, κοσμογυριστής αμμοχωστιανής που έζησε στο εξωτερικό. Ο σύζυγος της την κανάκευε σαν τα νοστοχάρτωτα όπως έλεγε -κι ας είχαν περάσει και οι δυο τα 80. Ο κ. Γιώργος, ο άντρας της, -με συνοδεία του παππού στη κιθάρα τα καλοκαιρινά βράδια στα πεζοδρομία κάτω από τη λάμπα της ηλεκτρικής που μαζεύονταν οι γειτονιές για τα νυχτερινά καφενεία- της τραγουδούσε γλυκά το «γιαλό γιαλό πηγαίναμε κι όλο για σένα λέγαμε» όπως συνήθιζαν στο Βαρώσι με τις βαρκαρόλες στη γιορτή του κατακλυσμού.

Δυο σπίτια παρακάτω ο κ. Σιάλος... Γείτονας και στο Βαρώσι διπλά στις Πολυκατοικίες του Σταυρού - γείτονας και στο συνοικισμό. Τον θυμάμαι πάντα σε ένα ποδήλατο να κατηφορίζει αργά το απόγευμα το προσφυγικό δρόμο επιστρέφοντας από την σκληρό μεροκάματο στις οικοδομές στην Λεμεσό. Αν και είχε περάσει τα 60 πάλευε σκληρά μαζί με τη γυναίκα του την κ. Καλλού που δούλευε και αυτή καθαρίστρια σε εργοστάσιο στην Βιομηχανική Περιοχή να ζήσει την πολυμελή οικογένεια του και να παντρέψει τις κόρες του. Φορούμε πάντα ξεμάσχαλη φανέλα -χειμώνα καλοκαίρι- λόγω της δουλειάς.

Σε μια από αυτές διακρινόταν ακόμα πεισματικά το ξεθωριασμένο έμβλημα του ΓΣΕ με τα Γράμματα Ενορία Σταύρου Αμμόχωστος. Πάρα την ηλικία του ξεχώριζαν τα γυμνασμένα του μπράτσα του, όχι μόνο από τη δουλειά, αλλά και από την περίοδο της νιότης του. Αθλητής σπουδαίος... «Έριχνε βόλι - ο Σιάλος» έλεγε ο παππούς εννοώντας σφαίρα, «ήταν από τους πρώτους αθλητές στο Βαρώσι, παλληκάρι». Παλληκάρι όμως ήταν ο Σιάλος και στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο όταν πήγε εθελοντής στο μεγάλο Αντιφασιστικό Αγώνα να πολεμήσει και αυτός μαζί χιλιάδες άλλους κυπρίους τον Χίτλερ στην Αφρική, εκεί και αν έριξε βόλια... Μου άρεσε να τον ακούω μου λέει ιστορίες, παρόλο που δεν πολύ άκουγε τι τον ρωτούσες λόγω προβλήματος ακοής, ουδέποτε, όμως, μου είπε για τα χρόνια που πολέμου. Πολύ μετά το θάνατο του, άκουσα το όνομα του ανάμεσα στους μεταθανάτια τιμηθέντες εθελοντές στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και είδα τον του εγγόνο να σηκώνεται να παραλάβει τη τιμητική πλακέτα συνειδητοποίησα τη σεμνότητα του κ. Σιάλου που κρατούσε προσφορά του στην πατρίδα και τον άνθρωπο για τον εαυτό μόνο χωρίς ανταλλάγματα αλλά, ίσως, το λόγο απώλειας της ακοής του.

Κολλητά διπλά στο σπίτι μα έμενε η κ. Πετρού. Από το Κάτω Βαρώσι. Εφτά παιδιά στη προσφυγιά δούλευε σε καντίνα της βιομηχανικής για τα φέρει βόλτα μαζί με τον άντρα της. Λιγομίλητη με τα παιδιά της γειτονιάς μα το χαμόγελο της ήταν πάντα καταδεκτικό. Περπατούσε με τη μάνα μου σχεδόν καθημερινά τα βράδια στον καθιερωμένο περίπατο τους στο συνοικισμό. Περάσαν πολύ τα χρονιά για να καταβάλω πόσο βαθιά μέσα της έκρυβε τον πόνο του ξεριζωμού. Όταν η κ. Πετρού ήταν ήδη αρκετά ηλικιωμένη, ο πρώτος μου γιος δύο χρονών τότε έπαιζε στη αυλή της μάνας μου δίπλα στης Πετρούς την είδα να τον πιάνει κουβέντα.

- Πώς σε λένε γιόκκα μου; του λέει...

- Λοΐζο, της απαντά δυνατά ο μικρός... ο πατέρας μου καμάρωνε που τον άκουσε από μέσα να λέει το όνομα του.

- Λοΐζος όπως τον παππού σου... Και από που είσαι Λοΐζο; συνεχίζει η Πετρού.

- Από το Βαρώσι γιαγιά, της λέει με περηφάνεια ο μικρός -όπως του μάθαν να λέει και οι δυο βαρωσιώτισσες γιαγιάδες του μόλις ο πρωτότοκος εγγονός τους άρχισε να λέει τις πρώτες του λεξούλες.

Είδα την κ. Πετρού που δάκρυσε με το άκουσμά το Βαρωσιού και συνέχισε μονολογώντας σαν να μην ήθελε να την ακούσει κάνεις πάρα μόνο ο Θεός...

- Τζαι μεις γιε μου που το Βαρώσι είμαστε, μα εν 'ννα αξιωθούμε να πάμε πίσω οξα εν να πεθάνουμε στη Προσφυγιά;...

Ο μικρός γύρισε με λύπη και απορία και με ρώτησε.

- Παπά γιατί κλαίει η γιαγιά;

Μετά από λίγους μήνες «έφυγε» και προαισθανόμενη το τέλος μακριά από την αγαπημένη μας πόλη.

Στο τέρμα του δρόμου ένα άλλο Βαρωσιώτικο σπίτι. Κατω-Δερυνιώτες κοντά στην Ενορία του Φαράγγια έλεγε ο πάππους για να προσδιορίσει την περιοχή που γνώριζε το Βαρώσι παθκιά παθκιά. Και αυτή πολύτεκνη οικογένεια. Οι μπλάκκηδες, όπως ήταν το χαρακτηριστικό προσδιοριστικό τους. Η κ. Γιαννούλα ξεχώριζε για την καλοσύνη της. Το χαμόγελο της, που φώτιζε το μελαχρινό της πρόσωπο, έκρυβε πάντα μια μελαγχολία. Στο σπίτι της, όπως όλα τα βαρωσιώτικα σπίτια, είχε την φωτογραφία της Αμμοχώστου με τη χρυσή αμμουδιά. Διπλά μια γαμήλια φωτογραφία του 50 και παραδίπλα μια φωτογραφία ενός κληρωτού στρατιώτη. Του αγνοουμένου γιου της που έλειπε. Διέκρινες από το δρόμο όταν περνούσες από έξω τη φωτογραφία του νεαρού παλληκαριού στο τοίχο. «Έπεσε ηρωικώς μαχόμενος υπέρ πίστεως και πατρίδος» της είπε ο εκπρόσωπος της πολιτείας παραδίδοντας της το μετάλλιο τιμής της Κυπριακής Δημοκρατίας στην κηδεία των λειψάνων μετά την ταυτοποίηση. Λίγους μήνες μετά έφυγε και αυτή για να συναντήσει το παλληκάρι της που το περίμενε μια ολόκληρη ζωή να επιστρέψει...

Το πρώτο σπίτι στη σειρά του δρόμου. Η κ. Μάρω και ο κ. Δημήτρης ο Σάντης και αυτοί Βαρωσιώτες. Η αυλή τους μέχρι και σήμερα πλημυρίζει στα χρώματα των λουλουδιών και τα αρωματικά φυτά. Μικρός περνώντας έκοβα κρυφά φυλλαράκια βασιλικό προσεκτικά μη με δουν γιατί μου άρεσε να τα μυρίζω. «Όπως ήταν η αυλή μας στο Βαρώσι Πάμπο μου» συνηθίζει να λέει μέχρι σήμερα η κ. Μάρω. «Όσο μπορώ, θα τα περιποιούμαι...».

Ήταν η πρώτη αυλή -εκτός από αυτή του σπιτιού μας- που έμπαινα πεντάχρονο παιδάκι της πρώτης δημοτικού κάθε πρωί για να με πάρει από το χέρι ο Μιχάλης ο γιος της κ. Μάρως, μαθητής της πέμπτης δημοτικού, για να με πάρει στο σχολείο. Σπουδαίος κιθαρίστας ο Μιχάλης και ο αδελφός του ο Αντώνης, κι η Άννα η αδελφή τους στο πιάνο

κρατώντας πεισματικά την αμμοχωστιανή μουσική παιδεία με φάρο το Λύκειο Ελληνίδων Αμμοχώστου.

Και απέναντι στη στροφή του δρόμου η κ. Νίκη του Χαρτόσια από την Αγία Ζώνη. Πάντα χαμογελαστή και ευγενική. Μέχρι σήμερα όταν η μάνα μου δεν είναι σπίτι θα ψάξουμε στης κ. Νίκης να τη βρούμε. Ο κ. Τάκης ο σύζυγος της έφυγε νωρίς λίγο μετά την προσφυγιά. Από τα στα παιδικά του χρονιά στην Αμμόχωστο μέχρι την μέχρι την τελευταία του πνοή αγνός, πιστός οπαδός της ερυθρόλευκης ομάδας της πόλης μας.

Στο παράλληλο δρόμο μια άλλη οικογένεια βαρωσιωτών. Ο θκειός μας ο Παράσχος, όπως τον λέγαμε όλοι οι πιτσιρικάδες, και η κ. Σουζάνα η γυναίκα του. Μάγκας ο Παράσχος και πειρακτήρι. Μερακλής το καλού φαγητού και της καλής παρέας, χουβαρντάς και γλεντζές παρόλες τις φτώχιες του. Η κ. Σουζάνα δυναμική και αεικίνητη. Ήταν μαστόρισσα στο διάβασμα της τύχης στο φλυτζάνι του καφέ, «καφετζού», μοναδική από τις πρώτες. Η φήμη της στο διάβασμα του φλυτζανιού του καφέ δεν άργησε να περάσει τα όρια του προσφυγικού συνοικισμού και να φτάσει στα πλούσια σπίτια της αστικής Λεμεσού. Κάθε φορά που βλέπαμε, σαν παίζαμε τρεχτό με τα κοντο-παντέλονα, να περιφέρεται στη γειτονιά άγνωστο αυτοκίνητο μάρκας πολυτέλειας -ελάχιστοι πρόσφυγες στα πρώτα χρόνια του συνοικισμού είχαν δικά τους αυτοκίνητα και αυτά ήταν παλιά οχήματα της δουλειάς- ξέραμε πως έψαχναν το σπίτι της κ. Σουζάνας. Πλούσιες κυρίες από τη Λεμεσό που έρχονταν με τις κόρες τους να τους πει τη τύχη τους η κ. Σουζάνα κρατώντας μαζί κα τους το φλυτζάνι του καφέ.

Η μελλοντολογική πρόβλεψη για τη τύχη της κόρης στο φλυτζάνι τέλειωνε με φιλοδώρημα ενίοτε καθόλου ευκαταφρόνητο σε χαρτονόμισμα, όταν η πρόβλεψη ήταν και χαρμοσύνη. Αυτό χαροποιούσε και τον Παράσχο που φρόντιζε να εξασφαλίζει και αυτός το κάτι τις από το μερτικό της τύχης για το απαιτούμενο ποσό για το κονιάκκι και τα σουβλάκια στη νυχτερινή παρέα των γλεντζέδων στο στέκι του Μάστρε Πλουτή – και αυτός βαρωσιώτης που άναβε μαγκάλι και σε μια μικρή παραγκούλα που έστησε το πρώτο σουβλατζίδικο στο συνοικισμό... με σουβλάκια βαρωσιώτικα χωρίς κραμπί!

Ο Παράσχος, ο Πλουτής, ο παππούς, ο Μάστρε Αντρέας ο παγωτάρης και άλλοι θαμώνες ήταν η παρέα στο κέντρο του συνοικισμού που σκέπαζαν το καημό της φτώχειας και τη προσφυγιάς με ένα ποτήρι κονιάκκι τα βράδια σιγο-τραγουδώντας όταν ερχόταν στο κέφι κάποιες φορές και με συνοδεία κιθάρας.

Απέναντι στη πολυκατοικία η κ. Λέλλα με το μάστρε Αντρέα τον Κούσουλο και αυτή πολύτεκνη οικογένεια Βαρωσιωτών. Ο μάστρε Αντρέας ήταν οδηγός φορτηγού και πριν προλάβει να παραδώσει καλά καλά στο γιο του τη δουλειά στο φορτηγό, «έφυγε» νωρίς σχετικά νέος και άφησε στην κ. Λέλλα τις αφήσει κόρες να της αποκαταστήσει. Δεν πρόλαβε να καμαρώσει τον εγγόνο του που χρόνια αργότερα θα φορούσε την ερυθρόλευκη φανέλα της αγαπημένης ομάδας του παππού του με τους ολυμπιακούς κύκλους και τα δάδα στο στήθος.

Οι ήρωες που έπεσαν στη μάχη και ήρωες που συνέχισαν τον σιωπηρό και οδυνηρό δρόμο μετά την μάχη. Στον Συνοικισμό, στην αναζήτηση, στην Προσφυγιά στο Μεγάλωμα των Ορφανών. Στην προκοπή στην κοινωνία. Η κ. Μαργαρίτα από τον Αη Λουκά του Βαρωσιού -νεαρή κοπέλα με δυο παιδιά των 6 χρονών και 2 τότε- γιαγιά σήμερα με άσπρα μαλλιά.

Ο σύζυγος της έπεσε μαχόμενος και προδομένος στο φαράγγι του Συγχαρί μαζί με την μοίρα του 181 ΜΠΠ υπό τον αντισυνταγματάρχη Στυλιανό Καλπουρτζή. Τον Ελλαδίτη αξιωματικό που κράτησε την τιμή του Έλληνα αξιωματικού από τους επιόρκους των Αθηνών. Έπεσε μαχόμενος μαζί με τους κληρωτούς και εφέδρους κύπριους στρατιώτες στις μάχη του Συγχαρί -τις κυπριακές Θερμοπύλες.

Μόνη της παρηγοριά σήμερα τα εγγόνια να τους λέει ιστορίες του παππού που δεν γνώρισαν ποτέ και αφηγήσεις για την αγαπημένη Αμμόχωστο. Ανάμεσα τους ο Ευαγόρας με ύφος ενήλικα αλλά με χαμόγελο παιδιού. Ένα χαμόγελο με μια ελπίδα που φέρει το ίδιο το όνομα του. Το όνομα του ιδρυτή της πόλης της Αμμοχώστου με την υπόσχεση για την επιστροφή στην γη οπού ανήκει.

Στη πρώτη αντικατοχική εκδήλωση για την Αμμόχωστο γύρω στο 77-78 στο οδόφραγμα της Δερύνειας γέμισαν 3 λεωφορεία από το συνοικισμό του Άη Αθανάση. Ολόκληρες οικογένειες σε πλήρη απαρτία-παππούδες, γιαγιάδες γονείς μικρά παιδιά... στο δρόμο για την Δερύνεια... Τα πρόσωπα των μεγάλων σφιγμένα και τα μάτια τους υγρά. Τα μικρά παιδιά αποκαμωμένα κοιμούνται καθισμένα στα γόνατα των μεγάλων στα ασφυκτικά γιομάτα λεωφορεία. Ένιωθαν όλοι ότι σαν να επέστρεφαν οριστικά... πίσω στη πόλη μας. Ο δρόμος όμως σταμάτησε στη Δερύνεια. Όπως κάθε χρόνο τα τελευταία 46 χρόνια. Και κάθε χρόνο λιγότεροι αφού λίγοι λίγοι φεύγουν.

Ο παππούς, ο κ. Σιάλος, η κ. Πετρού, ο μάστρε Αντρέας ο Κούσουλος, ο Κκολής, η κ. Σουζάνα, ο μάστρε Πλουτής, ο κ. Τάκης ο Χαρτόσιας, η γριά η Γαλατού και ο γιος της Βασίλης, η κ. Ελένη, ο Αντρέας ο Πατσαλίδης και πολλοί άλλοι έφυγαν έφυγαν...

Ο πατέρας, ο Παράσχος, η κ. Μάρω και μάνα, ο Νικος ο Πέπσης και ο Γιώρκος, ο Σπαντάος, η κ. Δέσποινα και η κουμέρα της η Κωστού, ο κ. Αντρελλής, η κ. Μαργαρίτα και η κ. Αθασούλα, η Χιονούλα, η κ. Ελλάδα κρατούν ακόμα και περιμένουν...

Περιμένουν να ξαναπάρουμε τα κομμάτια της Αμμοχώστου πίσω στην πόλη μας, τα κομμάτια του Σταυρού και της Αγίας Ζώνης, τ' Αη Λουκά, και του Κάτω Βαρωσιού, τ' Αη Γιωρκουδκιού, της Χρυσής Ακτής, τ' Αη Μεμνιού, τ' Αη Γιάννη, της Χρυσοσπήλιωτισσας και του Λάξη, και του Αη Νικόλα και ξαναφτιάξουμε την Αμμόχωστο από την αρχή... Να ξαναπάρουμε το νήμα της ζωής μας από εκεί που το αφήσαμε.

Πάμπος Χρυσοστόμου
Ευριδίκης 14, Σταυρός, Αμμόχωστος
Συνοικισμός Αγίου Αθανασίου - Λεμεσός

Τα Ανθεστήρια

Τα Ανθεστήρια, σαν οργανωμένη γιορτή της άνοιξης και των λουλουδιών, άρχισαν να γιορτάζονται στην Αμμόχωστο γύρω στο 1915, όταν με πρωτοβουλία της διευθύντριας του Παρθεναγωγείου Βαρωσίων Ελένης Χατζηπέτρου ξεκίνησαν εκδηλώσεις και εορτασμοί στις οποίες αρχικά συμμετείχαν μαθητές και μαθήτριες που έκαμναν παρέλαση σε στολισμένα άρματα η σε ομάδες.

Η καινοτομία βρήκε μεγάλη ανταπόκριση στους Βαρωσιώτες και έτσι η γιορτή τέθηκε υπό την προστασία των Δημοτικών αρχών των Βαρωσίων. Αναφέρει χαρακτηριστικά από δημοσίευμα της εφημερίδας Ελευθερίας του 1918 ο Γιάγκος Κλεόπας στο βιβλίο του «Αμμόχωστος η Ατέλειωτη Ιστορία»:

«Η Πρωτομαγιά εωρτάσθη εφέτος εν τη πόλει ημών μετά πρωτοφανούς ζωηρότητος. Διωργανώθη εν τω κήπω «Ιωβιλαίω» τελετή ανθεστηρίων τη αξιεπαίνω πρωτοβουλία της ελλογ. διευθυντρίας του Παρθεναγωγείου ημών δ/δος Ελένης Χατζηπέτρου και προσήλθον εν τω φιλοκάλως εστολισμένω κήπω περί την 5 μ.μ. ώραν αι μαθήτριαι του Παρθεναγωγείου, ως και άπαντες οι πολίται. Ελληνικοί χοροί υπό μαθητριών και μουσικαί εκτελέσεις διά μαντολινάτας εποίκιλλον την εορτήν, εξ ης εισεπράχθησαν 11 λίραι υπέρ του «Φιλοπτώχου Συλλόγου» της πόλεώς μας.»

Διοργανωνόταν την Άνοιξη, συμβολίζοντας την αναγέννηση της φύσης, και περιλάμβανε τη θεαματική παρέλαση των ανθοστόλιστων αρμάτων (εμπνευσμένων από τη μυθολογία, αλλά και τη σύγχρονη επικαιρότητα) και την αναπαράσταση της Πομπής των Παναθηναίων, με τη συνοδεία φιλαρμονικών και με ελληνικούς χορούς και τραγούδια.

Γιορτή του Πορτοκαλιού

Η Γιορτή του Πορτοκαλιού ήταν το πιο γνωστό πανηγύρι χαράς για μικρούς και μεγάλους που διεξαγόταν στην πόλη της Αμμοχώστου. Η Αμμόχωστος φημιζόταν για τα πορτοκάλια της, αφού γύρω από την πόλη απλώνονταν μεγάλα περιβόλια, πλούσια σε εσπεριδοειδή, γι' αυτό άλλωστε ονομάζεται ως η πόλη του Πορτοκαλιού.

Κάθε Απρίλης ήταν η περίοδος που υπήρχαν πολλά πορτοκάλια, έτσι και πραγματοποιούνταν εκείνη την περίοδο η γιορτή αυτή η οποία διαρκούσε 4 μέρες. Ταυτόχρονα, ολόκληρη η πόλη άλλαζε όψη, δημόσιοι χώροι στολίζονταν από αληθινά ή και ψεύτικα πορτοκάλια και πορτοκαλιές σημαίες. Σε αυτό το πανηγύρι χαράς γίνονταν διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις. Συγκεκριμένα, διεξάγονταν καλλιστεία όπου και αναδεικνυόταν η Βασίλισσα Πορτοκαλιά, γίνονταν παρελάσεις αρμάτων από πορτοκάλια και χοροί σε διάφορα ξενοδοχεία όπου χιλιάδες ντόπιοι και ξένοι παρακολουθούσαν με χαρά τη γιορτή του πορτοκαλιού.

Η Γιορτή του Πορτοκαλιού ήταν μια μεγαλοπρεπής γιορτή για την πόλη μας, που επίκεντρο των εορτασμών ήταν ο Δημόσιος Κήπος, στα προπύλαια του Ελληνικού Γυμνασίου. Ο κήπος μας με τα σιντριβάνια του ντυμένος και στολισμένος με πορτοκάλια, ενώ πιο δίπλα στο στάδιο ΓΣΕ, κοσμοσυρροή κόσμου για να παρακολουθήσει την παρέλαση των αρμάτων.

Ιστορικά η εορτή της πορτοκαλιάς, όπως την ονόμασε ο εμπνευστής, ο γεωπόνος Ανδρέας Πανάρετος, πρωτοδιοργανώθηκε στις 15 Ιανουαρίου 1935, για να διακοπεί

Η Πρώτη Γιορτή του Πορτοκαλιού, Αμμόχωστος.
Στη πρώτη σειρά μπροστά διακρίνονται μεταξύ άλλων: Λούλα Χρυσάνθου (δεύτερη), Θέμις Κοντού (τρίτη) και Ελένη Μυλωνά (πέμπτη). Στη τρίτη σειρά πάνω μεταξύ άλλων: Αγνή Σοφοκλέους (πρώτη) και Ιόλη Σοφοκλέους (τρίτη).

την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου το 1940. Με τη λήξη του Πολέμου, η Γιορτή καθιερώθηκε να γίνεται κάθε Απρίλη και ήταν ένα τετραήμερο εορτασμών. Η Αμμόχωστος ήταν στις δόξες της. Ουσιαστικά η πανέμορφη πόλη μας, άλλαζε ολοκληρωτικά όψη. Δημόσιοι χώροι στολίζονταν με πορτοκάλια, ενώ στην είσοδο της Αμμοχώστου, στο νέο δρόμο Αμμοχώστου- Λευκωσίας, δέσποζε η επιγραφή «ΚΑΛΩΣ ΗΛΘΑΤΕ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΟΥ».

Διοργανωτής και αυτής της μεγάλης γιορτής της Αμμοχώστου, ο Δήμος της Πόλης μας, ο οποίος πριν από μερικά χρόνια την αναβίωσε και στην προσφυγιά. Φυσικά στα χρόνια του Βαρωσιού πριν το 1974, έντονη ήταν η δραστηριότητα και η συμμετοχή όλων σχεδόν των Σωματείων και Οργανωμένων Φορέων της Πόλης μας.

Κατακλυσμός

Το σπουδαιότερο και μεγαλύτερο λαϊκό πανηγύρι της Αμμοχώστου γινόταν στη μαγευτική παραλία του Φαλήρου, συνήθως στην τοποθεσία Γλώσσα. Ήταν το παλαιό έθιμο του Κατακλυσμού, την Κυριακή της Πεντηκοστής και τη Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος.

Στις αρχές του προηγούμενου αιώνα γινόταν στην περιοχή που σήμερα είναι κτισμένο το ξενοδοχείο Κωνστάντια. Αργότερα, και καθώς ο πληθυσμός αυξανόταν ο χώρος επεκτάθηκε προς την παραλία της Γλώσσας (Φάληρο). Η σημαντική αυτή ψυχαγωγική εκδήλωση έδινε στους Αμμοχωστιανούς, τους συνεπαρχιώτες μας και όχι μόνο, την ευκαιρία να διασκεδάσουν και να ξεφύγουν από τα βάσανα της βιοπάλης και την κούραση της καθημερινότητας. Οι Αμμοχωστιανοί και πολλοί επισκέπτες μαζεύονταν στη Γλώσσα (Φάληρο) και τη γύρω παραλία, όπου συμμετείχαν και παρακολουθούσαν τις εκδηλώσεις και διαγωνισμούς με έντονα όμορφο τοπικό χρώμα.

Επί Αγγλοκρατίας, οι πραματευτάδες συγκεντρώνονταν από την προηγούμενη μέρα και ενοικίαζαν χώρο από το δημαρχείο. Το 1899 η ταρίφα ήταν 9 γρόσια για κάθε τέσσερεις υάρδες πρόσοψης στη θάλασσα. Το 1909 η τιμή είχε ήδη ανέβει στο ένα σελίνι. Στο πανηγύρι πωλούνταν κυρίως οπωρικά, σουτζιούκκος, λοκκουμάδες, σιάμισιη, ξηροί καρποί, γλυκίσματα καθώς και τα πρώτα καλοκαιρινά φρούτα. Η Αγνή Μιχαηλίδου, αναφέρει ότι **«οι Βαρωσιώτες είχαν κάπως δύσκολο ταξίδι προς τη θάλασσα, λόγω του ότι ο δρόμος ήταν όλο χώματα και άμμους και τα μεν αμάξια εχώνοντο ως την μέση των τροχών τους στα χώματα, οι δε πεζοί ίσαμε τους αστραγάλους μέσα σε αγκάθια και πέτρες, όπου αφθονούσαν σαύρες, κουρκουτάδες, χαμουλιοί και άλλα ερπετά. Αν ήταν τυχεροί έβρισκαν όταν έφταναν, μια καρέκλα κάτω από τις πρόχειρες καλύβες και ξεκουράζονταν πίνοντας μια λεμονάδα. Αν όχι κάθονταν στην άμμο για να φάνε το βράδυ συνοδεύοντας το φαγητό που έφερναν μαζί τους με ούζο και γκαζόζες από τα καφενεία»**. Επίσης, στα πιο πρόσφατα χρόνια πρωτοστατούσε ο ξακουστός λοκκουματζής Καρνέρας (Νικόλαος Καρνέρας, ο γνωστός λοκκουματζής του Βαρωσιού).

Μετά την ανεξαρτησία το πρόγραμμα των εκδηλώσεων του Κατακλυσμού εμπλουτίστηκε και αναβαθμίστηκε, χωρίς να ξεχνιούνται τα έθιμα και οι παραδόσεις των προηγούμενων χρόνων. Στους διήμερους εορτασμούς, πέρα από τους λαϊκούς ποιητές και οργανοπαίκτες, δεν έλειπαν και οι μικροπωλητές που διέθεταν τις πραμάτειες τους, όπως στα πανηγύρια.

Οι Αμμοχωστιανοί αλληλοβρέχονταν με τις «πιτσίκλες», έκαναν βόλτες με σημαιοστολισμένες ψαρόβαρκες φωτισμένες με έγχρωμα φανάρια και γενικά προσπαθούσαν να αποβάλουν το άγχος της καθημερινότητας και των προβλημάτων της ζωής. Μαζεύονταν στην Γλώσσα για να γιορτάσουν τον Αϊ-Γιαλό στην ωραία παραλία του Φαλήρου. Εκεί παρακολουθούσαν αγώνες κολύμβησης και καταδύσεις, «μακροβούτιν» - ιστιοδρομίες, λεμβοδρομίες, κωπηλασία και τον περίφημο «ολισθηρόν ιστόν», ο οποίος ήταν ένα μακρύ οριζόντιο δοκάρι πάνω από το νερό της θάλασσας, επαλειμμένο με ολισθηρή ουσία (λίπος ή γράσο). Ο στόχος του αγωνιζόμενου ήταν να φθάσει στη σημαιούλα που βρισκόταν στο τέρμα του ιστού, χωρίς να γλιστρήσει και να πέσει στη θάλασσα. Διεξάγονταν επίσης το βράδυ μουσικοί και χορευτικοί αγώνες και κυρίως διαγωνισμοί λαϊκών ποιητών ολόκληρης της Επαρχίας, με «τσιαττιστά» και ερωτικά, όπου διέπρεπε ο γνωστός ποιητής Χριστόφορος Παλαίσιης από το Αυγόρου, αλλά και άλλοι από τα Κοκκινοχώρια και τη Μεσαορία, όπως ο Πριγκόπουλος, οι Κατσαντώνηδες, ο Αρτυματάς, ο Ατσιήκος, ο Λιασίδης, ο Καρνέρας κ.ά. Επίσης, διαγωνισμοί χορευτών και του «πιδκιαυλιού», οι χοροί της «τατσιάς» και του «δρεπανιού» κ.ά. Μια πολυμελής κριτική επιτροπή απένειμε βραβεία για απαγγελίες ερωτικών διστίχων και τσιαττισμάτων, για παραδοσιακά και δημοτικά τραγούδια, για ελληνικούς και κυπριακούς χορούς καθώς και στους καλύτερους οργανοπαίχτες.

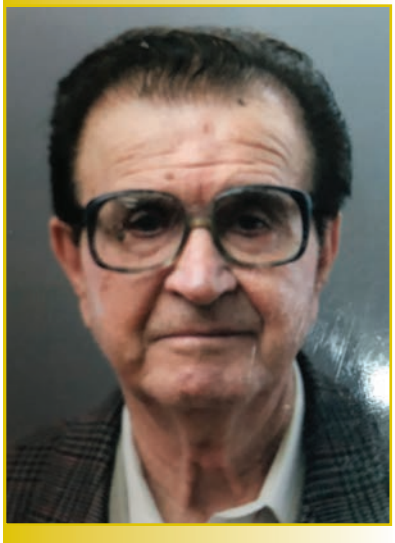
Αποκορύφωμα των εορτασμών ήταν η νυκτερινή πομπή με τις φωτισμένες βαρκαρόλες, μια μοναδική συνύπαρξη ήχου και φωτός.

Οι εορτασμοί του Κατακλυσμού οργανώνονταν από τον Δήμο της πόλης μας και πολλές τοπικές οργανώσεις.

Πληροφορίες από την επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Αμμοχώστου, HYPERLINK "http://www.famagusta.org.cy", www.famagusta.org.cy

Αποσπάσματα από το βιβλίο «Αμμόχωστος, η ατέλειωτη ιστορία», Γιάγκου Κλέοπα.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Αδάμος Μηλιώτης

Ο Αδάμος Μηλιώτης γεννήθηκε στις 15 Απριλίου 1937 στην 'Εγκωμη Αμμοχώστου. Δεκαεννέα χρόνια αργότερα (1 Σεπτεμβρίου 1956) προσλαμβάνεται ως μαθητευόμενος στο τεχνικό τμήμα του Δήμου Αμμοχώστου με μέντορα και καθοδηγητή του τον τότε δημοτικό μηχανικό Παύλο Παυλίδη ο οποίος του ανέθεσε καθήκοντα βοηθού χωρομέτρη, σχεδιαστή και επιθεωρητή οικοδομών και οδών.

Ο Παυλίδης καταγόταν από τη Λεμεσό και είχε εγκατασταθεί στη πόλη της Αμμοχώστου, ήταν ένας πολύ καλός κύριος και ταυτόχρονα πολύ αυστηρός και πολύ τίμιος.

Δύο χρόνια αργότερα ο Αδάμος αφού πέρασε την δοκιμασία που του είχε αναθέσει ο Παύλος Παυλίδης πήρε τη θέση του Τουρκοκύπριου χωρομέτρη. Στο Δήμο Αμμοχώστου είχε εκπονηθεί πολεοδομικό σχέδιο των δημοτικών ορίων, 37 χιλιόμετρα (χωράφια, περβόλια κ.λπ.) και στο σχέδιο αυτό έλαβαν μέρος όλοι οι τεχνικοί μαζί τους και ο Αδάμος Μηλιώτης. Κατά την περίοδο 1963-1964 ο πρώην υπουργός Εσωτερικών Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, είχε διορίσει όλους τους έπαρχους-δημαρχεύοντας όλων των πόλεων, Έπαρχος Αμμοχώστου ήταν ο Τουρκοκύπριος Σαμί.

Στην πορεία ανέθεσαν στο Μηλιώτη να γίνουν βελτιώσεις στις ηλεκτροφόρες γραμμές του ρεύματος, οι οποίες μετέφεραν ρεύμα από τη Δεκέλεια στην Αμμόχωστο. Ο Μηλιώτης έφερε εις πέρας και αυτό το έργο αποκτώντας ακόμη μια ιδιότητα αυτή του πολεοδόμου.

Ωστόσο, η δράση του δεν έμεινε εκεί αφού με την πάροδο του χρόνου ασχολήθηκε και με την αρχιτεκτονική, οπότε μπορούσε πλέον να σχεδιάζει και αρχιτεκτονικά σχέδια.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός όπως μας αναφέρει ο ίδιος ότι για την δημιουργία δρόμων σε περιοχές όπως στο Κάτω Βαρώσι, τον Άγιο Μέμνωνα, τον Άγιο Λουκά και σε όλες σχεδόν τις περιοχές Αμμοχώστου δεν τοποθετούσαν άσφαλτο, μόνο θεμέλιο και χαβάρα, η ασφαλτόστρωση και η δημιουργία πεζοδρομίων ξεκίνησε πολύ αργότερα.

Ο Μηλιώτης είχε και την εποπτεία της κατασκευής του δρόμου, τετραπλής κατευθύνσεως, όπως και την οδό Αρσινόη (Γρίβα Διγενή) μπροστά από το Δημοτικό Μέγαρο Αμμοχώστου μετά από σχετική απόφαση του Δήμου. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι τα πεζοδρόμια τα οποία υπάρχουν τώρα στην Αμμόχωστο, είναι εκείνα τα οποία κατασκευάστηκαν πριν 49 χρόνια ενώ η κατάσταση τους περιγράφεται ως άριστη και διατηρούνται άτρωτα μέχρι και τις μέρες μας.

Σύμφωνα με τον ίδιο ακολούθησαν πάρα πολλά πολεοδομικά έργα, οι δρόμοι Λάρνακας, Σαλαμίνας, Δερύνειας, Αρσινόης και Ανεξαρτησίας, ενώ όπως μας αναφέρει με συγκίνηση όταν ξεκίνησαν να κατασκευάζουν την οδό Σαλαμίνας έγιναν τα πεζοδρόμια μόνο της μιας πλευράς και ακολούθησε η εισβολή και έμεινε η μια πλευρά μόνο...

Αν είχαν οτιδήποτε για επιδιόρθωση θα τα αναλάμβανε η κυβέρνηση όμως στη περίπτωση της οδούς Αρσινόης επειδή ήταν πολεοδομικό έργο και θα πλήρωνε και η κυβέρνηση δεν έτυχε έγκρισης έτσι ο Δήμος Αμμοχώστου ζήτησε προσφορά από τα δημόσια έργα.

Το 1972 ξεκίνησε το πολύ υποσχόμενο και πρωτοποριακό για την εποχή του, αποχετευτικό σχέδιο της Αμμοχώστου και αποπερατώθηκε το 1974. Η Αμμόχωστος πάντοτε ήταν πρωτοπόρος Παγκύπρια αφού ήταν η πρώτη πόλη της Κύπρου που έκανε το αποχετευτικό αλλά δεν πρόλαβε να λειτουργήσει λόγω του πολέμου.

Μετά την εισβολή του 1974 ο προσφυγικός Δήμος Αμμοχώστου εγκαταστάθηκε προσωρινά στη Λεμεσό. Ο Μηλιώτης μετά την Τούρκικη εισβολή και μέχρι τον Ιούνιο του 1978 εργάστηκε στο επαρχιακό γραφείο ευημερίας στη Λεμεσό, και από την 1η Ιουλίου 1978 και μέχρι τον Απρίλιο 1997 όπου και αφυπηρέτησε, εργάστηκε ως τεχνικός στο τμήμα δημόσιων έργων στη Λεμεσό.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Σταύρος Φλουρής

Ο Σταύρος Φλουρής γεννήθηκε στις 3 Οκτωβρίου 1945 στο Αυγόρου, της Επαρχίας Αμμοχώστου ενώ είναι παιδί πενταμελούς αγροτικής οικογένειας. Έμαθε τα πρώτα του γράμματα στο δημοτικό σχολείο Αυγόρου όπου μετά την αποφοίτηση του συνέχισε τις σπουδές του στο Εμπορικό Λύκειο Αμμοχώστου όπου αποφοίτησε το 1964. Λίγο πριν καταταγεί στο στρατό κατόπιν μια τυχαίας συγκυρίας κατάλαβε ότι ήταν αθλητικό ταλέντο, στο τρέξιμο. Όλα ξεκίνησαν όταν οι καθηγητές Φυσικής Αγωγής κατόπιν προτροπής προς τους μαθητές ανακοίνωσαν ότι η συμμετοχή τους στους αγώνες ήταν προαπαιτούμενο για την προαγωγή τους στην επόμενη τάξη. Οι συνεχείς πολύ καλές επιδόσεις του στο άθλημα έστρεψαν γρήγορα το απαντάχου ενδιαφέρον σε αυτό τον εξαιρετικά ασυναγώνιστο νεαρό.

Ωστόσο σύντομα αυτή η πορεία θα διακοπεί αφού η Τουρκοκυπριακή ανταρσία και τα μετέπειτα γεγονότα το καλούν στην κατάταξη στις δυνάμεις της Εθνικής Φρουρά. Τους τελευταίους μήνες της θητείας του μεταφέρεται στο Τρόοδος στις δυνάμεις καταδρομών όπου λίγο πριν απολυθεί ζητάει άδεια για προετοιμασία και συμμετοχή στους επαρχιακούς αγώνες που θα γίνονταν 25 Μαρτίου.

Με την πάροδο του χρόνου αποφασίζει ότι δεν μπορεί πλέον να παίρνει μέρος στον αγωνιστικό στίβο αφού οι προετοιμασίες για τους αγώνες του στερούσαν την αμοιβή και τα εισοδήματα μέσω μιας καλής εργασίας αφού ο αθλητισμός από μόνος του δεν μπορούσε να του προσφέρει εισοδήματα για τις βιοποριστικές του ανάγκες. Ωστόσο οι Παγκύπριοι αγώνες στη Πάφο πλησίαζαν και ο Νικής Γεωργίου μόλις αντιλήφθηκε την απουσία του Φλουρή, ψάχνει αμέσως να μάθει γιατί δεν αγωνίζεται πλέον. Ο ίδιος του εξήγησε ότι χρειάζεται εργασία για τα προς το ζην και του υποσχέθηκε ότι θα τον βοηθήσει να βρει μια καλή δουλειά. Έτσι πείθεται και λαμβάνει μέρος στους αγώνες όπου ήδη την 1η ημέρα των αγώνων κερδίζει τον αγώνα των 10 χιλιόμετρων και ανεβαίνει στο μεγαλύτερο σκαλοπάτι του βάθρου κατακτώντας την 1η θέση, ενώ την 2η ημέρα ανεβαίνει το δεύτερο σκαλοπάτι κατακτώντας την 2η θέση στα 5 χιλιόμετρα και την επόμενη ημέρα έπρεπε να τρέξει και στο μαραθώνιο.

Ο Μέρτακας διοικητικός παράγοντας του ΓΣΕ, ο οποίος πάντα ήταν στο πλάι και κοντά στους αθλητές υπόσχεται στον Φλουρή ότι αν τρέξει στο μαραθώνιο θα τον έβαζε δουλειά στο Δημαρχείο Αμμοχώστου. Έτσι και έγινε έτρεξε ο Φλουρής και πήρε την θέση κλητήρα στο Δημαρχείο με προοπτική περαιτέρω ανέλιξης απόφοιτος ων γυμνασίου.

Το 1967 ο Φλουρής παίρνει μέρος στους Παγκύπριους Αγώνες που έγιναν στο ΓΣΕ όπου και πάλι κατακτά την πρώτη θέση. Παραμονές της εισβολής υπήρχαν δυο θέσεις γραφέα στο Δημαρχείο. Ετοιμάζονταν για εξετάσεις, αλλά το δημοτικό συμβούλιο λόγω του ότι υπήρχε ήδη στο δημαρχείο υπάλληλος που πληρούσε τα κριτήρια θα το λάμβαναν σοβαρά υπόψη τους. Μέχρι όμως να αποφασιστεί και να ανακοινωθεί έγινε η εισβολή.

Ο Φλουρής εργάστηκε για 7 χρόνια στη θέση του κλητήρα στο Δημαρχείο Αμμοχώστου ενώ παράλληλα δακτυλογραφούσε επιστολές και βοηθούσε τον Αντρονάκη Τζουμπή που ήταν στο ταμείο του Δήμου. Μετά την εισβολή επιστρέφει στο Αυγόρου όπου και παντρεύτηκε και απέκτησε 3 θυγατέρες. Αργότερα εργάστηκε στη δημόσια υπηρεσία, στην κοινότητα του Αυγόρου όπου δημιουργήθηκε κέντρο διανομής τροφίμων και ρουχισμού για τους πρόσφυγες. Αργότερα, ανέλαβε χρέη υπευθύνου για τους προσφυγικούς καταυλισμούς, που υπήρχαν στη Βάτενα, Ξυλοτύμπου, Ορμήδεια και στο σταθμό στην υπηρεσία Μερίμνης.

Μετέπειτα μεταφέρθηκε στην υπηρεσία μερίμνης στη Λάρνακα στο πρόγραμμα Στέγασης όπου και υπήρξε ερευνητής στέγασης για τους πρόσφυγες. Το 1979 έγιναν διάφορα αιτήματα από το Δήμο Αμμοχώστου για προαγωγές, μεταξύ των οποίων έγινε και το αίτημα του Φλουρή το οποίο όμως και δεν έγινε αποδεκτό. Το 1983 με πρόεδρο τον Σπύρο Κυπριανού και υπουργό εσωτερικών τον Χριστόδουλο Βενιαμίν η επιτροπή συνταξιούχων δημοτικών υπαλλήλων έθιξαν το θέμα του Φλουρή και απαίτησαν την προαγωγή του στη θέση του Γραφέα, κάτι το οποίο και έγινε μετά από λίγους μήνες αναδρομικά 3-4 χρόνια μετά από έγκριση του δημοτικού συμβουλίου. Το 1986 όλοι οι υπάλληλοι που ήταν αποσπασμένοι στην υπηρεσία Μέριμνας μετατέθηκαν στη δημόσια υπηρεσία, στις επαρχιακές διοικήσεις, έτσι μετατέθηκε στην επαρχιακή διοίκηση Αμμοχώστου, στο λογιστήριο στο και συγκεκριμένα στο δημοτικό ταμείο. Τα τρία τελευταία χρόνια μετατέθηκε στα δημόσια έργα στο Παραλίμνι όπου και αφυπηρέτησε 1 Νοεμβρίου 2005.

Πέρασε μια πολύ όμορφη περίοδο της ζωής του στο Δήμο Αμμοχώστου, απέκτησε πολλούς φίλους, πέρασε πολλές ωραίες στιγμές, όπως για παράδειγμα το Φεστιβάλ Πορτοκαλιού.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Ελένη Δημητρίου

Η Ελένη Δημητρίου γεννήθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 1944 στο Παραλίμνι και ακολούθως μετακόμισε στην Αμμόχωστο (Βαρώσι) όπου και τελείωσε το δημοτικό (την έκτη τάξη φοίτησαν 40 ημέρες) και ακολούθως παρακάθισε κατακτήριες εξετάσεις για το Γυμνάσιο, όπου και αρίστευσε. Ξεκίνησε εργασία στο Δημαρχείο Αμμοχώστου τον Δεκέμβριο του 1965, μετά από γραπτές εξετάσεις αρχικά ως δακτυλογράφος.

Οι συνθήκες εργασίας ήταν πολύ δύσκολες για την εποχή αφού οι υπολογιστές με την σημερινή τους μορφή ήταν ανύπαρκτοι και η όλη δακτυλογραφία και επικοινωνία στηριζόταν στην δακτυλομηχανή – δακτυλογράφο και μετέπειτα στην φωτοτυπική. Τα τηλέφωνα για την εποχή εκείνη ήταν είδος πολυτελείας καθώς η σύνδεση τους ήταν πολύ δαπανηρή και έτσι τηλέφωνο είχαν μόνο ο Δημοτικός Γραμματέας, ο βοηθός γραμματέας και οι τμηματάρχες και οι υπηρεσίες που ήταν εκτός δημαρχείου, η Αγορά, το Σφαγείο, το Γκαράζ και τα Δημοτικά Λουτρά, το Γηροκομείο. Σαν Δημαρχείο είχαν επικοινωνία με όλες τις υπηρεσίες γιατί όσοι εισέπρατταν δικαιώματα έπαιρναν διπλότυπα από τη γραμματεία.

Το 1968 η Ελένη γίνεται μόνιμη δημόσια υπάλληλος. Ο Δημοτικός Γραμματέας παρόλο που τα γραφεία είχαν εσωτερικές πόρτες, είχε ηλεκτρικό κουδούνι και όταν το κουδούνι κτυπούσε 1 φορά ήταν για τους κλητήρες, 2 φορές για την Ελένη και 3 φορές Θέλμα. Η γραμματεία το αρχείο το λογιστήριο και η αίθουσα συνεδριάσεων ήταν στον 2 όροφο.

Το Δημοτικό Μέγαρο στεγαζόταν δίπλα από το Δημαρχείο εκεί που ήταν το μνημείο του Γρήγορη Αυξεντίου. Το Δημαρχείο όπως μας εξιστορεί η κ. Ελένη δούλευε σαν ρολόι!

Για να έχεις δικαίωμα εργασίας στο Δημαρχείο Αμμοχώστου σύμφωνα με τον κανονισμό έπρεπε να είσαι δημότης του Δήμου, έτσι η Ελένη έμενε στους συγγενείς της στην Αμμόχωστο, μέχρι που άλλαξε αυτός ο κανονισμός.

Όπως μας διηγείται η ίδια ήθελε 20 λεπτά με τα πόδια για να πάει στο δημαρχείο από τον τόπο διαμονής της. Αργότερα αφού παντρεύτηκε η διαδρομή αυτή έγινε πολύ συντομότερη αφού την μετέφερε ο σύζυγος της με τη μοτοσικλέτα σε μια διαδρομή από την Αγία Ζώνη στο Δημαρχείο που διαρκούσε μόλις 8 λεπτά. Το ωράριο λειτουργίας του Δημαρχείου ήταν 07:30-13:00 και 14:30-17:00.

Το Δημαρχείο Αμμοχώστου ήταν ένα πολύ μοντέρνο κτίριο όπου πρόσφερε όλες τις ανέσεις όχι μόνο στους υπαλλήλους του αλλά και σε όλους τους επισκέπτες του. Αξιοσημείωτο ήταν το γεγονός ότι πέραν των άλλων χώρων, στον πρώτο όροφο του Δημαρχείου υπήρχε τραπεζαρία όπου καθημερινά μαζεύονταν και έτρωγαν το μεσημεριανό τους.

Ήταν το πρώτο Δημαρχείο που είχε έτοιμο το Αποχετευτικό. Τα σχέδια έγιναν από Ισραηλίτες και όταν θα υπέγραφαν το συμβόλαιο διευκρίνιζε το εξής για την πληρωμή: «Even in case of war the Municipality has to pay» (συγκίνηση).

Η Αμμόχωστος είχε τρομερή ανάπτυξη μετά το 1965 όπου σε αυτό βέβαια έπαιξε πολύ ρόλο και το λιμάνι. Μετά το 1974 η Ελένη εργάστηκε για 1 χρόνο στο γραφείο Ευημερίας και μετέπειτα στο Δήμο Λάρνακας, στον οποίο δεν υπήρχε Πολιτιστικό Τμήμα την συγκρότηση του οποίου ανέλαβε η ίδια οργανώνοντας πληθώρα πολιτιστικών εκδηλώσεων με τις πιο γνωστές αυτές της Γιορτής Πορτοκαλιού και του Κατακλυσμού.

Για τις εκδηλώσεις αυτές δούλευαν άοκνα χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους τις ώρες, την πληρωμή ή τις θυσίες που έκαναν μακριά από τις οικογένειες τους, γιατί αγαπούσαν την πόλη τους, ποτέ δεν κοιτούσαν το ρολόι ήταν της «Παλιάς Σχολής» όπως λέει η ίδια.

Αφυπηρέτησε από τον Δήμο Λάρνακας ως γραμματειακός λειτουργός. Για την Αμμόχωστο θα μπορούσε να μιλά ώρες ατελείωτες η κ. Ελένη Δημητρίου, η οποία και εύχεται να πάμε όλοι πίσω για να βοηθήσουμε το Δήμο Αμμοχώστου. Θα ήθελε κλείνοντας τη συνέντευξη να μνημονεύσει όλους τους Δημάρχους και Συναδέλφους της.

Χορωδία του Δήμου Αμμοχώστου

Της Κατερίνας Κοντού Βήχα

Η χορωδία Δήμου Αμμοχώστου είναι η «ΦΩΝΗ» της αγαπημένης μας πόλης. Με το επιλεγμένο ρεπερτόριό της, τραγουδά τις ομορφιές και τις μυρωδιές της πόλης μας, την ιστορία της, τον ήχο των κυμάτων της θάλασσας! Μας περιδιαβάζει στους δρόμους και τις γειτονιές και μας ταξιδεύει στις αναμνήσεις των γονιών και τις δικές μας. Τραγουδά τον πόνο, την αστείρευτη αγάπη και τη δίψα για τον πολυπόθητο γυρισμό μας στην Αμμόχωστό μας, εκεί που ανήκουμε!

Ιδρύθηκε το 1997 και από 2003 ο συνθέτης Νίκος Βήχας είναι ο μόνιμος μαέστρος της. Συμμετέχει στις Αντικατοχικές Εκδηλώσεις του Δήμου Αμμοχώστου και συνεργάστηκε με καλλιτέχνες όπως: Αλέξια, Κώστας Χατζηχριστοδούλου Κατερίνα Κούκα, Δέσποινα Ολυμπίου, Γεράσιμος Ανδρεάτος, Λένα Αλκαίου, Κούλης Θεοδώρου, Βασίλης Χατζηλούκας, Δημήτρης Φανής, Ζαχαρίας Μουζάκης, Ευρυδίκη, Μιχάλης Βιολάρης, Στέλιος Χιώτης, Σώτος Γονιός, Λία Βίσση, Κατερίνα Παράσχου, Σάββας Σάββα, Άδμητος Πιτσιλλίδης, Γιώργος Παγιάτης και άλλοι πολλοί.

Με τη συμμετοχή της σε Πολιτιστικές και άλλες εκδηλώσεις που διοργανώνονται, όχι μόνο στην Κύπρο, αλλά και στο εξωτερικό προβάλλει το πρόβλημα της κατοχής της πόλης μας και διατρανώνει το δίκαιο αίτημα της επιστροφής.

Αξιόλογοι σταθμοί είναι: Πάτρα, Σαλαμίνα (2003) - Χορωδιακή Ολυμπιάδα Αθήνα (2004) - Σόφια Βουλγαρίας (2005) - Φεστιβάλ Ναυπάκτου 2007 - Μεγάλη Συναυλία «Τραγουδώ την Πόλη μου» (Θέατρο Ριάλτο 2008) - 3ο Διεθνές Φολκλορικό Φεστιβάλ Πράγας στη Τσεχία (Ιούλιος 2009) - 1ο Χορωδιακό Φεστιβάλ Δήμου Αμμοχώστου Ριάλτο (2010) - Φεστιβάλ MRF Πολωνία -Κρακοβία (2010) - Φεστιβάλ Βενετίας, Ιταλία (2011) - Θεογεννήτωρ Μαρία, Μάριου Τόκα (Ιερός Ναός Καθολικής Λεμεσού) (2011) - 9ο Διεθνές Χορωδιακό Φεστιβάλ Βαρκελώνης (2012) - Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης 2015 - 2ο Χορωδιακό Φεστιβάλ Δήμου Αμμοχώστου (2016) - Ίδρυμα Μιχάλη Κακογιάννη, Αθήνα, Συναυλία «Χαίρετε Αμμόχωστος» (2017) - Συναυλία στο Μεσολόγγι στα πλαίσια των Εορτασμών της Εξόδου (2019).

Η Χορωδία αγωνίζεται μαζί με τον Δήμο σε όλες τις εκδηλώσεις του και συμμετέχει ψάλλοντας τα εγκώμια της Μεγάλης Παρασκευής καθώς και στην περιφορά του επιταφίου στον Άγιο Γεώργιο Εξωρινό, στην κατεχόμενη Αμμόχωστο.

Τα 45 μέλη μαζί με τον Μαέστρο της, Νίκο Βήχα, εκπροσωπούν επάξια τον Δήμο της Αμμοχώστου και την Κύπρο.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Δήμου Αμμοχώστου

Το Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αμμοχώστου ιδρύθηκε το 1996 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και ανεγέρθηκε στη Δερύνεια, στα κράσπεδα της Αμμοχώστου, δίπλα από το οδόφραγμα που από το 1974 μοιράζει τεχνητά το νησί μας στα δύο. Ιδρυτικός στόχος του Πολιτιστικού Κέντρου είναι η προβολή του θέματος της κατοχής της Αμμοχώστου από τα τουρκικά στρατεύματα αλλά και η λειτουργία του ως πολιτιστικού φορέα στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου.

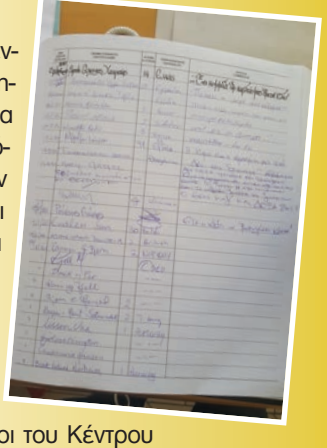
Για την επίτευξη των ιδρυτικών στόχων του Κέντρου διενεργούνται σχεδόν καθημερινά ξεναγήσεις για τους επισκέπτες που φιλοξενούνται κάθε χρόνο στους χώρους του, στο πλαίσιο των οποίων, εκτός από την διά ζώσης ενημέρωση, εντάσσονται: οι προβολές ταινιών, οι παρουσιάσεις εκθέσεων (Ζωγραφικής, Φωτογραφίας, Αγιογραφίας, Γλυπτικής κ.α.), η διανομή έντυπου υλικού για την ιστορία των κατεχόμενων μας εδαφών, τον πολιτισμό και τη λαϊκή μας παράδοση, η λειτουργία παρατηρητηρίου, η λειτουργία προθαλάμου με φωτογραφίες, χάρτες και στοιχεία για τους Αγνοούμενους, τους Εγκλωβισμένους αλλά και τις Αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και άλλων Διεθνών Οργανισμών για τον τόπο μας.

Επίσκεψη στην Αμμόχωστο μαζί με την πρέσβειρα της Γαλλίας στην Κύπρο M. Isabelle Dumont. Την Πρέσβειρα υποδέχθηκε αρχικά στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αμμοχώστου στη Δερύνεια αντιπροσωπεία του Δήμου με επικεφαλής τον Δήμαρχο Δρ. Σίμο Ιωάννου και τους Χρύσανθο Ζαννέττου, Νίκο Κάρουλλα και Ανδρέα Μορφίτη.

Εκτός από τους εκατοντάδες ξένους επίσημους φιλοξενούμενους του Κράτους, Υπουργούς, Προέδρους Κοινοβουλίων, Ευρωβουλευτές, εκπροσώπους κρατών, δημοσιογράφων, τηλεοπτικών καναλιών, στρατιωτικών και άλλων ομάδων από το εξωτερικό, στο Κέντρο φιλοξενούνται και ενημερώνονται για την κατοχή πολλοί ξένοι και Ελλαδίτες επισκέπτες καθώς και ομάδες φοιτητών και μαθητών.

Στον δεύτερο όροφο του Πολιτιστικού Κέντρου λειτουργεί Παρατηρητήριο όπου καθημερινά οι διάφοροι επισκέπτες μπορούν να αγναντέψουν σε «απόσταση αναπνοής» με διόπτρες την αγαπημένη μας πόλη και σχεδόν όλη την κατεχόμενη γη μας. Στο κτίριο υπάρχει μικρή βιβλιοθήκη με βιβλία για τα κατεχόμενα εδάφη μας καθώς και μικρή ταινιοθήκη. Λειτουργεί, επίσης, προθήκη με είδη παραδοσιακής τέχνης και μουσειακά αντίγραφα. Ξεχωριστή προθήκη ετοιμάστηκε για έκθεση αντιπροσωπευτικών αρχαιολογικών ευρημάτων από την Επαρχία Αμμοχώστου. Οι χώροι του Κέντρου χρησιμοποιούνται, επίσης, από διάφορους Οργανισμούς και Σωματεία για τη διεξαγωγή σεμιναρίων, διαλέξεων, και άλλων εκδηλώσεων όπως παρουσιάσεις βιβλίων, φιλολογικά μνημόσυνα, φιλανθρωπικές αγορές.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΙΑΝΩΝ

Ο Αντρίκκος με την «τζυλιτούρα»

Ένα από τα πλέον γνωστά πρόσωπα της πόλης, κατά τις τελευταίες δεκαετίες πριν την τούρκικη εισβολή του 1974, ήταν ο Αντρίκκος με την «τζυλιτούρα». Ο Αντρίκκος είχε κύριο χαρακτηριστικό στην εμφάνιση του ένα μεγάλο εξόγκωμα στο κεφάλι, ενώ θα μπορούσε σε μια σύγχρονη εκδοχή να χαρακτηριστεί «ο τρελός της πόλης».

Ο Αντρίκκος κρατούσε μια «τζυλιτούρα» (μεγάλος σιδερένιος τροχός του ποδηλάτου, τον οποίο έσπρωχνε με μια ράβδο) και διέσχιζε σχεδόν όλες της περιοχές της Αμμοχώστου κατά την διάρκεια της μέρας, ενώ είχε εμμονή με το να καθαρίζει τα σιδερένια καλύμματα των φρεατίων στους δρόμους της πόλης.

Τα παιδιά των γειτονιών της Αμμοχώστου συχνά ανάμεναν τον Αντρίκκο να περάσει από τις περιοχές τους και τον πείραζαν μέσα στα πλαίσια της παιδικής αφέλειας που τα διακατείχε (τότε ναι, τα παιδιά έστηναν παιχνίδια με τις ώρες στους δρόμους των γειτονιών τους, και όχι μπροστά από τηλεοράσεις και ηλεκτρονικούς υπολογιστές όπως στη σημερινή εποχή!), με τον Αντρίκκο άλλες φορές να τα προσπερνά και άλλες να ενοχλείται από τις πλάκες των παιδιών, κινούμενος προς αυτά όχι με τις καλύτερες διαθέσεις.

Ων χωρίς συγγενείς, ο επίλογος για τον Αντρίκκο ήταν τραγικός, καθότι κατά την δεύτερη εισβολή από τον Τούρκικο Αττίλα τον Αύγουστο του 1974 παρέμεινε στην πόλη και δολοφονήθηκε από Τούρκους στρατιώτες όταν αυτοί εισήλθαν στην Αμμόχωστο.

Πηγή: Γιασεμής Βασιλείου, Γιωργούλλα Περικλέους, Γιάννα Μυρμιδώνη.

Αποτύπωση κειμένου: Ανδρέας Βασιλείου Μανές

Η ΠΟΛΗ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑ

Την πόλην που γεννήθηκα, την πόλην που αγαπούμε.
Ούλλη λαλούν πως σύντομα, κοντά της θα στραφούμε.

Πολλοί λαλούν εν άδικα που χάθειν το βαρώσι.
Μα θάρτει πάλι η στιγμή, πίσω να μας το δώσει.

Μια πόλην ένα φάντασμα εις τον τζιερόν που ζούμε.
Τζιούλλοι μας περιπαίζουσην πως θα την ξαναδούμεν.

Τζιαμε που εγεννήθηκα, ο τόπος εν βαρώσιν.
Τώρα που μας το σκλάβωσαν πίσω ποιος θα το δώσει.

Τον τόπον που γεννήθηκες ποτέ σου δεν ξεχάννης.
Τα σπίτια τζιε τα μάλλια σου, όταν τζιε τζιήνα χάννεις.

Ής την γαλάζιαν θάλασσα να ξανακολυμβήσω,
να δω τζιην τες ακρογιαλές.
Θεέ μου τζιε βοήθαμε κι ύστερα ας ξεψυχήσω.

Ζηλέψανε την θάλασσα και τις ακρογιαλίες της.
Τους κήπους, τα περβόλια της και τις πορτοκαλιές της.

Την πόλην που μας πήρασην, την λέγουσιν Βαρώσι
Σαράντα χρόνια πρόσφυγες, για μας πότε θα ξημερώσει.

Οι Τούρκοι την πατήσανε και είναι σκλαβωμένοι.
Μα εμείς αγωνιζόμαστε, γι αυτήν που πάντα περιμένει.

Τα χρόνια τζιάν περάσασην, εμείς θα καρτερούμεν.
Τζιαμέ που γεννηθήκαμεν, θέλουμε να θαφτούμε.

Τζιε τον Θεόν παρακαλώ, δύναμη να μας δώσει.
Τζιέ να βρεθούμε ούλλοι μας, πίσω είς το βαρώσι.

Εύχομαι είς τον Δήμαρχον, τζι'όλους τους βοηθούς του.
Τζιε το Βαρώσι γρήγορα, να δει τους δήμαρχούς του.

Ιωάννης Κοντός

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΙΑΝΩΝ

Ο πόθος της επιστροφής στη Πόλη μας

Πέρασαν 46 χρόνια.
Η σκέψη παραμένει καρφωμένη εκεί.
Οδός Μυραμπώ 12 (μετέπειτα Αρχιεπισκόπου Κυπριανού), ενορία Τιμίου Σταυρού, περιοχή Σαχάρα, ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ.
Οι μνήμες έχουν αρχή. Δεν έχουν τέλος.
Πιτσιρίκια τρέχουμε στον πέτρινο δρόμο με τα βουναλάκια από άμμο αντί πεζοδρομίων.
Η σύναξη στο χωράφι του Φωσή για ποδοσφαιρική συνάντηση.
Η διαδρομή προς την παραλία, πολλές φορές ξιπόλητοι. Η συντόμευση της διαδρομής περνώντας από το περιβόλι του Χατζήπαναη στην οδό Εσπερίδων.
Μεγαλώνοντας, το κολύμπι μέχρι την σχεδία. Μετά ο στόχος πιο ψηλός, το κολύμπι μέχρι την «Καμήλα».
Ο καθιερωμένος περίπατος κατά μήκος της παραλίας. Η παραλία ατέλειωτη όση και η αγάπη μας γι' αυτήν την Πόλη.
Περήφανοι για την Πόλη που αναπτύσσεται και προοδεύει.
Ωριμάζαμε και αρχίσαμε να κάνουμε και μείς τα δικά μας όνειρα.
Στις μνήμες περιπλέκεται μόνιμα η οργή για τους αίτιους.
Στην Αμμόχωστο έχουν μείνει οι χαρές και οι λύπες, τα νεανικά όνειρα.
Η πορεία της ζωή μας στη Πόλη σταμάτησε. Η συνέχεια σε άλλο χώρο.
Προσωρινά μας είπαν.
Πέρασαν 46 χρόνια.
Η σκέψη συνεχίζει να είναι εκεί. Δεν καταλαβαίνει από χρόνο. Δεν συμβιβάζεται και δεν φθείρεται.
Μας πήραν τα όνειρα και μας έδωσαν υποσχέσεις.
Θα αγωνιστούμε μας είπαν για να επιστρέψετε. Προτεραιότητα μας ο αγώνας για επιστροφή. Πάνω από όλα το καλό της Πατρίδας, όπως τότε.
Τα χρόνια πέρασαν. 46 χρόνια. Η πολιτική καριέρα καλά κρατεί. Τα οικονομικά συμφέροντα έχουν αντικαταστήσει όλες τις Αξίες. Ο αγώνας για επιστροφή συνεχίζεται πάνω σε νέα βάση. Πρέπει να υπάρχει σεβασμός στις νέες Αξίες και στους αγώνες της πολιτικής καριέρας. Η αχαριστία δεν δηλώνει καλό χαρακτήρα.
Οι μνήμες έχουν αρχή. Δεν έχουν τέλος. Τέλος δεν έχει ούτε η Ελπίδα.
Το ξέρουμε ότι τα χρόνια που χάσαμε, μακριά από την Πόλη μας, δεν θα μας τα δώσει κανένας πίσω.
Όσο περνά ο χρόνος μικραίνει και το άθροισμα αυτών που θα ξανασυναντηθούμε στη γειτονιά μας στη περιοχή Σαχάρας λίγο πιο κάτω από τις Δημοτικές Πολυκατοικίες.
Όσο περνά ο χρόνος, που δυστυχώς δεν χαρίζεται σε κανένα, τόσο μεγαλώνει η αγωνία.
Οι γονείς και πολλοί συμπολίτες μας έφυγαν με τον καημό του Βαρωσιού τους.
Δεν θέλω να πεθάνω χωρίς να ξαναζήσω στην Πόλη μου.
Δεν συμβιβάζομαι με αυτή την ιδέα.
Η πρώτες ενέργειες άμα τη επιστροφή είναι γνωστές.
Λίγα λουλούδια γι' αυτούς που έπρεπε αλλά δεν είναι μαζί μας.
Η πορεία από το σπίτι προς την παραλία, ξιπόλητοι όπως τότε.

Γιώργος Μπέρος

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΙΑΝΩΝ

Η βαλίτσα

Μια βαλίτσα στο παράθυρο... περιμένει
Μια κόκκινη βαλίτσα στο παράθυρο... περιμένει
Κόκκινη;
Ναι! Κάποτε ήταν κόκκινη
Πέρασαν άλλωστε 44 καλοκαίρια...
Ξεθώριασε! Μόνο στο χρώμα!
Άνοιξε παππού μου τη βαλίτσα σου
να ταξιδέψουμε... να θυμηθείς...
Να! Το καλό σου το ρολόι...
Η εκδρομή στο βουνό... τα γενέθλια... θύμησες...
Γέλια... δάκρυα... χαρά... λύπη... Ξεπετάγονται!
Και γίνονται ελπίδες... φτερωτές.
Γεμίζουν τον ουρανό χαμογελώντας στην καταγάλανη θάλασσα
Εκεί...στην πόλη τη χωσμένη στην άμμο... την πόλη τη χρυσή.
Εκεί όπου άφησες μέσα την ψυχή σου...
Ναι, παππού μου... Άνοιξε τη βαλίτσα!
Πάρε την από το παράθυρο και άνοιξέ την!
Να ταξιδέψουμε... να θυμηθείς...
Είναι η δική σου... Η κόκκινη!
Η βαλίτσα στο δικό σου παράθυρο που σε περιμένει!

Αφιερωμένο στον παππού μου, Νίκο Χατζηγιάννη, πρώην κοινοτάρχη της ενορίας Αγίας Ζώνης Αμμοχώστου. Με το άνοιγμα των οδοφραγμάτων επισκέφτηκε το σπίτι στο οποίο έμενε πριν την εισβολή του 1974 και πρόσεξε μια βαλίτσα να βρίσκεται στο παράθυρο. Δεν μπόρεσε ποτέ να την πάρει, αφού το σπίτι βρίσκεται στην κλειστή περιοχή ακριβώς πίσω από τα κιγκλιδώματα. Όταν έγινα 5 χρονών με πήρε στην Αμμόχωστο να δω από κοντά τη βαλίτσα. Το ποίημα αυτό είναι ένα μνημόσυνο για τον παππού μου τον οποίο δυστυχώς έχασα πρόσφατα. Με μεγάλωνε με ιστορίες από τη ζωή του στη λατρεμένη του πόλη. Εύχομαι σύντομα να ελευθερωθεί η πόλη που τόσο αγάπησε... **Λένα Νικολάου, Ιανουάριος 2019**

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΙΑΝΩΝ

Άποψη της παραλίας της Γλώσσας μέχρι το ξενοδοχείο «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ» στο βάθος

Αμμόχωστος η δική μου άγια πόλη

Ακροβατώ σε αγκυλωτά συρματοπλέγματα
στον λαβύρινθο της μνήμης.
οι σκέψεις ξετυλίγονται με αίμα και με πόνο.
Ο πόλεμος... η προσφυγιά... η εγκατάλειψη...
Τα δάκρυα έσβησαν τριανταφυλλένια όνειρα
κάτω από τα τείχη της Αμμοχώστου
Μετρημένα χαμόγελα σε ξένη γη,
των λεμονανθών η μυρωδιά
παιχνιδίζει θαρρείς, με τις αισθήσεις μου.
Στα μάτια των παιδιών μου
η γης που ακόμα δεν γνώρισαν.
Και περιμένω χρόνια για μια λύση.
Φοβάμαι πως αυτά τα ψεύτικα χαμόγελα
μας παρασέρνουνε στη χώρα των Λωτοφάγων,
σε αδιέξοδα που ολοένα μεγαλώνουν.
Οι ταγοί μας πια, δεν φυλάνε Θερμοπύλες,
τις ξεπουλούν.
Μα εγώ επιμένω και ελπίζω.
Πάλι με χρόνια και καιρούς...

Αμμόχωστος!
Η δική μου Άγια Πόλη
που καρτερά
ν' ανοίξουν τα συρματοπλέγματα,
να λάμψει ξανά στο φως
η χρυσοστολισμένη αγκαλιά της.

Δεν ξεριζώνονται οι μνήμες
κι ας πέρασαν σαράντα έξι χρόνια.
Χρόνο τον χρόνο γίνεται πιο δύσκολο
κι όλο προσμένω,
μα για μένα τώρα,
έχει αρχίσει η αντίθετη μέτρηση...

(Επαινος στο 8ο Παγκόσμιο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό ΕΠΟΚ 2019)

Η Αδελαίδα Δήμου Παπαγεωργίου μεγάλωσε στην Αμμόχωστο σε πολύτεκνη (9 αδέλφια) οικογένεια. Είναι λογίστρια και έχει πέντε παιδιά. Από το 2010 ασχολείται με την συγγραφή παραμυθιών. Έχει εκδώσει μέχρι τώρα πέντε παιδικά παραμύθια . Είναι μέλος του ΚΣΝΠΒ της Κύπρου, μέλος της Πανελλήνιας Ένωσης Λογοτεχνών, μέλος του Ελληνικού Πολιτιστικού Ομίλου Κύπριων Ελλάδος. Από το 2018 ασχολείται και με την ποίηση. Ποιήματα και έργα της για την Αμμόχωστο έχουν διακριθεί με τιμητικές διακρίσεις και επαίνους. Ζει μόνιμα στη Παλώδια Λεμεσού.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Το 1ο ευρωπαϊκό παιχνίδι της Ανόρθωσης

Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΗ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ ΤΟΥ Γ.Σ.Ε.

'Η ήρωϊκή ήττα τῆς «'Ανορθώσεως» ἀπὸ τὴν θρυλικὴν «Παρτιζάν» μὲ 3-1

Η 90λεπτος ΕΚΣΤΑΣΙΣ 15 ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΦΙΛΩΝ. ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ:- Η ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΝ, Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΦΑΡΙΣΙΣ, ΤΟ ΙΣΟΠΑΛΟΝ ΗΜΙΧΡΟΝΙΟΝ, ΤΟ ΦΙΝΑΛΕ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΟΥΣ, Η ΥΣΤΑΤΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΗΣ «ΑΝΟΡΘΩΣΕΩΣ» ΚΑΙ Η ΑΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ.

Περιγραφὴ καὶ κριτικὴ τοῦ ἀγῶνος ὑπὸ τοῦ ἀθλητικοῦ συνεργάτου τῆς «Μάχης» κ. ΠΑΜΠΟΥ ΑΒΡΑΑΜΙΔΗ =

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 6ην ΣΕΛΙΔΑ

Ἀθλουσαρῶβ, οἱ ἀπαίδοι τῆς 'Ανορθώσεως πανηγυρίζουν τὴν πρώτην ἐπιτυχίαν τῆς ὁμάδος των κατὰ τὸν χθεσινὸν ἀγῶνα.

'Αδελφωμένοι, μὲ ὑφηλὸν ἀθλητικὸν πνεῦμα, αἱ ὁμάδες τῆς 'Ανορθώσεως καὶ τῆς Παρτιζάν φωτογραφοῦνται εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἱστορικοῦ ἀγῶνος.

Στιγμὴ ὀδυνηρᾶς ἀγωνίας διὰ τοὺς φίλους τῆς 'Ανορθώσεως. Παρὰ τὴν φιλότιμον προσπάθειαν τοῦ Πάπυρου οἱ Γιουγκοσλάβοι ἰσοφαρίζουν.

1ος αγώνας | 11 Σεπτεμβρίου 1963

Παρτιζάν Βελιγραδίου - Ανόρθωσις (3-0)

Έδρα: Βελιγράδι
Θεατές: 11,033
Ημίχρονο: 0-0
Σκόρερς: Κοβάτσεβιτς 52΄, 82΄, Γκάλιτς 69΄.
Διαιτητής: Κωνσταντίν Ντίνοφ (Βουλγαρία)
Παρτιζάν: Σόκσιτς, Γιουσούφι, Χασάναγκιτς, Σλίσκοβιτς, Μιχάηλοβιτς, Τζάκοβιτς, Βιλάφσκι, Κοβάτσεβιτς, Μιλουντίνοβιτς, Γκάλιτς, Μπέσεγιατς.
Ανόρθωσις: Αλέξανδρος Χαμπίδης «Πάπυρος», Πάμπος Χαραλάμπους, Χριστοφή Χριστοφή «Τροφής», Μιχάλης Ιωάννου «Σιαήλης», Αντώνης Τσούκκας «Καράς», Πανίκος Ιακώβου, Κυριάκος Στυλιανού «Λαμπής», Μαυρίκιος Ασπρου, Ανδρέας Οδυσσέως, Κωστάκης Ανδρέου «Κοκκινής», Θωμάς Χ'Νικολάου.

Τρείς μέρες μετά την πρώτη Κυπριακή συμμετοχή (το ΑΠΟΕΛ αντιμετώπισε την Τζιόβικ Λουν) ρίχθηκε και η Ανόρθωση. Η ομάδα της Αμμοχώστου παίζοντας υπό το φως των προβολέων ηττήθηκε στο Βελιγράδι από την πανίσχυρη, τότε, ομάδα της Παρτιζάν.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο προπονητής της Ανόρθωσης Τζούλιους Ρέυνερ έχασε το τρένο από την Θεσσαλονίκη και κανένας δεν γνώριζε τι απέγινε.

Οι κυανόλευκοι έκαναν μόνοι τους προπόνηση και κατάρτισαν μια βραδιά πριν τον αγώνα την ενδεκάδα που θα αγωνίζονταν. Η διαφορά δυναμικότητας ήταν μεγάλη αλλά η Ανόρθωση έπαιξε παλικαρίσια και απέσπασε τις καλύτερες εντυπώσεις. Οι Γιουγκοσλάβοι βρήκαν μπροστά τους μια δυνατή άμυνα και το ημίχρονο μοιραία γι' αυτούς τελείωσε ισόπαλο 0-0 προς μεγάλη έκπληξη των λιγοστών φιλάθλων στις κερκίδες οι οποίοι περίμεναν να δουν την ομάδα τους να σημειώνει ένα σκορ μαμμούθ.

Η λύτρωση ήρθε στο 52΄όταν ο Κοβάτσεβιτς έκανε το 1-0. Στο 69΄ένα οφ σάϊντ κατελόγισε ο επόπτης το οποίο αγνόησε ο Βούλγαρος διαιτητής και στην εξέλιξη της φάσης ο Σιαήλης ανέτρεψε τον Βιλάφσκι. Το πέναλτι εκτέλεσε εύστοχα ο Γκάλιτς. Το τελικό 3-0 σημείωσε στο 82΄ο Κοβάτσεβιτς.

СТАДИОН ЈНА

КУП ШАМПИОН.

Стајање

Југ

ПАРТИЗА

АНОРТХОСИ

11-IX-1963 г.

Дин.

Το εισητήριο του αγώνα Παρτιζάν - Ανόρθωσις 3-0

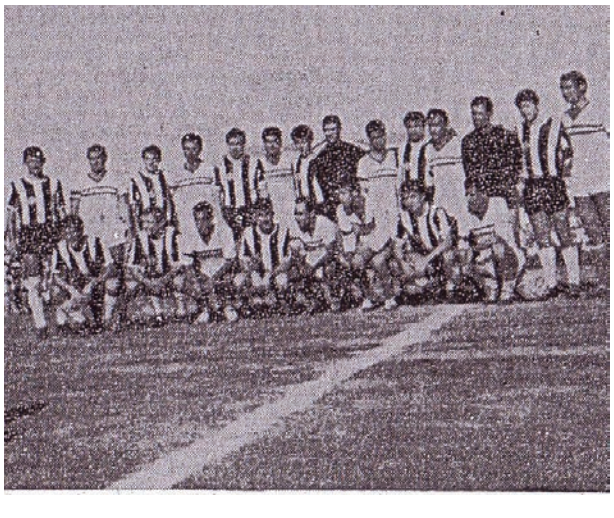
Η Ανόρθωση φιλοξένησε για πρώτη και τελευταία φορά στην Αμμόχωστο και στο ΓΣΕ αγώνα Ευρωπαϊκό. Αντιμετώπισε την Παρτιζάν Βελιγραδίου στον επαναληπτικό του 0-3. Μπροστά σε 6,245 θεατές και με Τούρκο διαιτητή η Ανόρθωση έπεσε ηρωϊκά χάνοντας με 3-1 αποχαιρετόντας έτσι την διοργάνωση με ψηλά το κεφάλι. Το ημίχρονο τελείωσε ισόπαλο 1-1. Η Ανόρθωση έδειξε την δύναμη της απέναντι στην περίφημη Παρτιζάν όταν στο 22 κατάφερε να προηγηθεί στο σκορ με βολίδα του Κοκκινή και το ΓΣΕ σείστηκε από τις εκδηλώσεις των οπαδών της Ανόρθωσης. Η «Γαλανόλευκη Θύελλα», όπως ήταν τότε γνωστή η ομάδα της Αμμοχώστου, προηγείτο με 1-0. Όμως η χαρά του γκολ κράτησε μόλις τρία λεπτά όταν ο Γκάλιτς έσβησε τα όποια όνειρα δημιουργήθηκαν με ένα άπιαστο σουτ. Στο δεύτερο ημίχρονο η Παρτιζάν με φαλτσαριστό σουτ του Μπάγιτς στο 53 έκανε το 2-1. Η συνέχεια ανήκε στην Ανόρθωση που πίεσε πολύ την ισοφάριση αλλά δεν ήλθε ποτέ και σαν αποτέλεσμα της πίεσης να δεχθεί και τρίτο γκολ στο 85 με εύστοχο κτύπημα πέναλτυ του Κοβάτσεβιτς παρά το γεγονός ότι η Παρτιζάν έπαιζε με 10 παίκτες λόγω αποβολής του Ράντοβιτς. Η Παρτιζάν εκείνη την χρονιά έφθασε μέχρι την προημιτελική φάση του Κυπέλλου πρωταθλητριών όπου αποκλείστηκε από την Ιντερ με 2-0 και 2-1. Η Ιντερ κέρδισε τον τίτλο.

2ος αγώνας | 1 Οκτωβρίου 1963

Ανόρθωσις - Παρτιζάν Βελιγραδίου (1-3)

Έδρα: Αμμόχωστος - Στάδιο ΓΣΕ
Θεατές: 6,245
Ημίχρονο: 1-1
Σκόρερς: Κοκκινής 22΄, Γκάλιτς 25΄, Μπάγιτς 53΄, Κοβάτσεβιτς 85΄.
Διαιτητής: Χάκλες Γκουρούζ (Τουρκία)
Ανόρθωσις: Αλέξανδρος Χαμπίδης «Πάπυρος», Πάμπος Χαραλάμπους, Χριστοφής Χριστοφή «Ττοφής», Μιχλαης Ιωάννου «Σιαήλης», Κώστας Πιερής, Αντης Κωνσταντίνου, Αντώνης Τσούκκας «Καράς», Μαυρίκιος Ασπρου, Πανίκος Ιακώβου, Κωστάκης Ανδρέου «Κοκκινής», Θωμάς Χ'Νικολάου.
Παρτιζάν: Σόκσιτς, Χασάναγκιτς, Ράσοβιτς, Μιχάηλοβιτς, Σόμπολατς, Μιλαντίνοβιτς, Μπάγιτς, Κοβάτσεβιτς, Μιλουντίνοβιτς, Γκάλιτς, Μπέσεγιατς.

Γιώργος Στεφανίδης

Βολίδα του Κοκκινή από το ύψος της περιοχης ανοίγει το σκορ.

Η Άρσεναλ στην Κύπρο Φιλικό και με τη Νέα Σαλαμίνα

Μεγάλο και ιστορικό γεγονός για την ιστορία του κυπριακού ποδοσφαιρου ήταν η κάθοδος της Άρσεναλ στην Κύπρο το 1967. Ήταν δε και η πρώτη αγγλική ομάδα που ερχόταν στην Κύπρο και προκάλεσε ποδοσφαιρικό συναγερμό σε Λευκωσία, Λεμεσό και Αμμόχωστο προσφέροντας σπουδαίο ποδοσφαιρικό θέαμα δικαιώνοντας την μεγάλη φήμη της.

Του Γιώργου Στεφανίδη

Η θρυλική Άρσεναλ αφίχθηκε στην Κύπρο την Πέμπτη 18 Μαϊου 1967 για μια σειρά από φιλικούς αγώνες στα πλαίσια της οργανωμένης περιοδείας της στο νησί. Επρόκειτο για αθλητικό γεγονός μεγάλης σημασίας κι αυτό οφείλεται στις ενέργειες του ΑΠΟΕΛ. Η ομάδα της Λευκωσίας είχε επισκεφθεί το Λονδίνο για φιλικές συναντήσεις και στις 3 Μαιου 1967 είχε δώσει ένα φιλικό παιγνίδι στο περίφημο Χάϊμπουρυ υποχρεώνοντας σε ισοπαλία 1-1 την Άρσεναλ. Η αποστολή της Άρσεναλ έφθασε στο αεροδρόμιο της Λευκωσίας σε δύο δόσεις με πτήσεις της Ολυμπιακής αροπορίας και κατέλυσε στο ξενοδοχείο Γκρέσιαν στην Αμμόχωστο. Ο ιστορικός σύλλογος του Λονδίνου που ιδρύθηκε το 1886 είναι πολύ δημοφιλής στους Κυπρίους φιλάθλους λόγω της γειτνίασης του γηπέδου της με μια από τις μεγαλύτερες συνοικίες που κατοικείται από Κυπρίους στο Λονδίνο. Οι κανονιέρηδες αποδέχτηκαν την πρόσκληση του ΑΠΟΕΛ και έφθασαν στην Κύπρο με όλα τα αστέρια τους πλην του Σκώτων διεθνών Ίαν Γιούαρ και Φράνκ Μακλίντοκ. Για την τουρνέ της Αρσεναλ στην Κύπρο εκδόθηκε και αναμνηστικό πρόγραμμα των αγώνων με παρουσιάσεις των αντιπάλων της Αρσεναλ αλλά και της αγγλικής ομάδας. Η τουρνέ των κανονιέρηδων περιλάμβανε τέσσερις φιλικές συναντήσεις:

- Στάδιο ΓΣΠ, 20 Μαΐου 1967: Ομόνοια – Άρσεναλ 1-4
- Στάδιο ΓΣΟ, 24 Μαΐου 1967: Μικτή Απόλλων/ΑΕΛ – Άρσεναλ 0-7
- Στάδιο ΓΣΠ, 27 Μαΐου 1967: ΑΠΟΕΛ – Άρσεναλ 1-1
- Στάδιο ΓΣΕ, 31 Μαΐου 1967: Νέα Σαλαμίς – Άρσεναλ 0-2

Η παρουσία της Άρσεναλ στην Αμμόχωστο μαγνήτιζε τους φιλάθλους που ήθελαν να δουν από κοντά τους παίκτες της. Το τελευταίο παιγνίδι της Άρσεναλ στην Κύπρο ορίστηκε να γίνει την Τετάρτη 31 Μαίου 1967 στην Αμμόχωστο και στο στάδιο ΓΣΕ με αντίπαλο την σπουδαία ομάδα της πόλης, τότε, την Νέα Σαλαμίνα. Η Άρσεναλ μετά το ισόπαλο 1-1 με το ΑΠΟΕΛ ήθελε να δείξει και στους φιλάθλους της Αμμοχώστου την μεγάλη αξία της και ο αγώνας Νέας Σαλαμίνας – Άρσεναλ προβλέπετο συναρπαστικός. Το στάδιο ΓΣΕ κατακλύστηκε από φιλάθλους για να παρακολουθήσει τον αποχαιρετιστήριο αγώνα των κανονιέρηδων. Ολοι ήθελαν να θαυμάσουν από κοντά την φημισμένη αγγλική ομάδα. Ο μικρός τότε Βάσος (ενεργός μέλος μέχρι σήμερα του Συνδέσμου φιλαθλων Άρσεναλ Κύπρου) βρισκόταν μέσα στο ΓΣΕ και έφερνε την μπάλα στους παίκτες για να εκτελέσουν πλάγιο άουτ. Τότε υπήρχε μόνο μια μπάλα του αγώνα και αντιλαμβάνεστε τρέξιμο ο μικρός... Μοναδική εμπειρία για τον ίδιο να δίνει την μπάλα πότε στον Πήτερ Στόρεϊ (no 2) και πότε στον Μπόμπ Μακνάμπ (no 3). Οι φίλαθλοι έμειναν ικανοποιημένοι από το θέαμα. Ήταν ένα παιγνίδι γεμάτο δύναμη, ταχύτητα και αρκετές φάσεις.

Η Άρσεναλ φρόντισε να παίξει το ποδόσφαιρο που γνωρίζει και με απλές και γρήγορες μεταβιβάσεις, έξυπνα ξεμαρκαρίσματα και αρκετά σουτ της απέφεραν και δύο γκολ με τα οποία κέρδισε 2-0 τον αγώνα.

Στο πρώτο ημίχρονο η Άρσεναλ βρήκε απέναντί της μια δυνατή και παθιασμένη Νέα Σαλαμίνα και μόχθησε πολύ μέχρι να ανοίξει το σκορ. Στο 35 οι κανονιέρηδες κέρδισαν

πέναλτι στο οποίο υπέπεσε ο Ορφανίδης. Την εκτέλεση του ανέλαβε ο σπεσιαλίστας Τέρρυ Νήλ. Απέναντι του ο μεγάλος τερματοφύλακας Βαρνάβας. Ο Νήλ κτύπησε με πολλή δύναμη την μπάλα (σηκώθηκε και σκόνη από την άσπρη βούλα) και κάρφωσε την μπάλα στα δίκτυα. Παρά το γκολ που δέχθηκε η Σαλαμίνα, οι παίκτες συνέχισαν να αποδίδουν εξαιρετικά και σε πολλές περιπτώσεις άφηναν την εντύπωση ότι δεν υστερούσαν σε τίποτα από τους επαγγελματίες αντιπάλους τους. Δημιούργησαν κάποιες ευκαιρίες χωρίς ωστόσο να καταφέρουν να πετύχουν γκολ.

Στο 2ο ημίχρονο Νέα Σαλαμίνα και Άρσεναλ συνέχισαν να αποδίδουν καλό ποδόσφαιρο γεγονός που κρατούσε σε αγωνία τους φιλάθλους αλλά και παράλληλα να αποσπούν και τα χειροκροτήματα των. Η Άρσεναλ που διατηρούσε την υπεροχή στο μεγαλύτερο μέρος κατόρθωσε στο 80΄να πετύχει το 2-0 με κεφαλιά του Ντόν Χάου ύστερα από σέντρα του Σάμμελς. Το τελικό σφύριγμα βρήκε την Άρσεναλ νικήτρια με 2-0, η οποία γνώρισε και την αποθέωση από τους φιλάθλους στο αποχαιρετηστήριο παιγνίδι της. Καλύτεροι της Σαλαμίνας ήσαν οι Βαρνάβας, Ορφανίδης και Κουρέας. Στον αρχηγό της Άρσεναλ Τέρρυ Νηλ δόθηκαν δύο αθλοθετημένα βαρύτιμα κύπελλα.

Νέα Σαλαμίνα (Κωστάκης Αντωνιάδης): Βαρνάβας Χριστοφή, Μιχάλης Σιάλος, Μιχάλης Μάλος, Κυριάκος Κουρέας, Πασχάλης Φώκκης, Κυριάκος Χριστοφη, Αντης Μιρμιδώνης, Σοφοκλής Κότροφος, Μιχαλάκης Ορφανίδης, Ανδρέας Κοντεάτης, Σέργης Αλεξάνδρου (Ανδρέας Σταυρή Γέρος, Ανδρέας Χατζής, Ανδρέας Καραολής).

Άρσεναλ (Μπέρτι Μη): Τζιμ Φουρνέλ, Πήτερ Στόρεϊ, Μπομπ Μακνάμπ, Τζων Ράντφορντ, Τέρρυ Νήλ, Πήτερ Σίμσον, Τόμμυ Κόκλι, Κόλιν Αντισον, Τζώρτζ Γκράχαμ, Ντον Χάου, Τζώρτζ Αρμστρονγκ (Τζων Σάμμελς, Ντένβιντ Τζένκινς, Ντένβιντ Κούρτ)

Στην ομάδα της Σαλαμίνας έπαιζαν επίσης τότε και οι Φραγκής Λεωνή, Πανίκος Κατσιανής, Νίκος Πιτσιάουλος, Σάββας Σταύρου, Αντώνης Τσούκκας, Ανδρέας Χριστοδούλου Πατσίκκος.

Μετά το πέρας του αγώνα η Νέα Σαλαμίνα διεξιώθηκε την αποστολή της Άρσεναλ στο κέντρο «Φάληρο» στην Αμμόχωστο. Η Άρσεναλ έφυγε από την Κύπρο με τις καλύτερες εντυπώσεις και δεν ήταν καθόλου τυχαίο που αρκετοί παίκτες της στα χρόνια που ακολούθησαν έρχονταν συχνά για διακοπές το καλοκαίρι στην Αμμόχωστο.

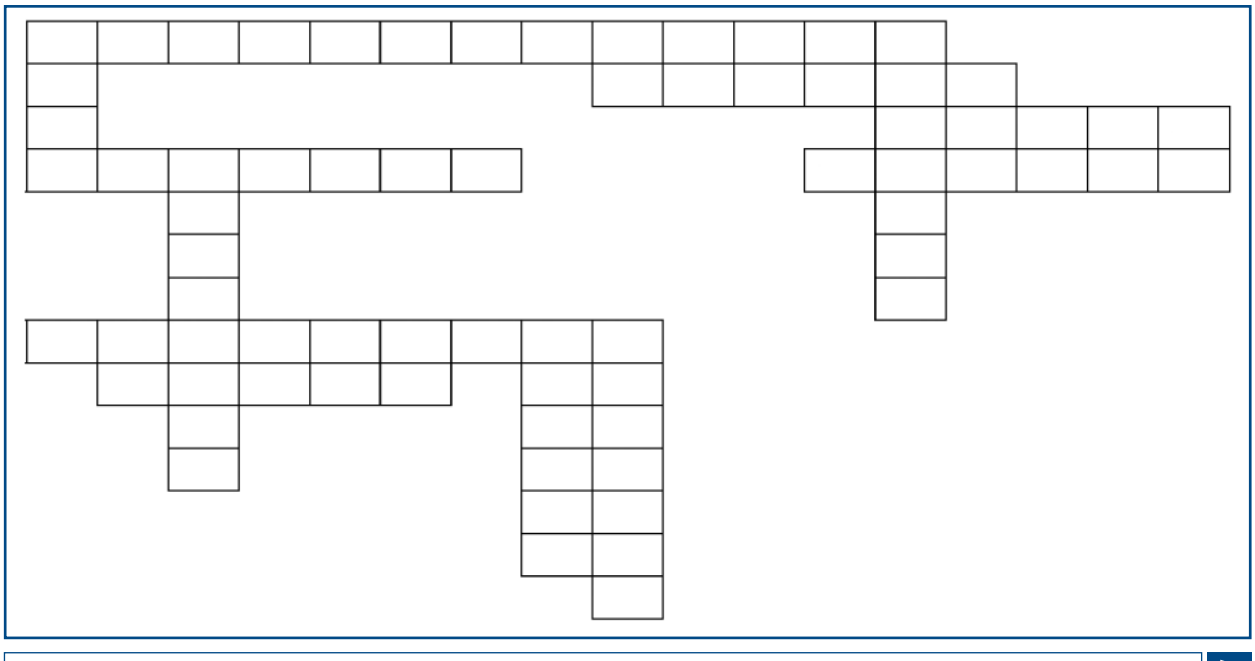
ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

Οριζόντια:

1. Καθεδρικός Ναός
2. Ερείπια του Πύργου
3. Μουσικοφιλολογικός και φιλαθλητικός Σύλλογος
4. Εμπορική οδός των Βαρωσίων
5. Σατιρική Εφημερίδα της πόλης
6. Λίμνη του Αγίου
7. Παραθαλάσσιο Κέντρο

Κάθετα:

1. Πόλη που βρίσκεται χτισμένη
2. Γυμναστικός Σύλλογος
3. Το 1892 ιδρύθηκε το ελληνικό αναγνωστήριο
4. Πρώτος διοικητής της Αμμοχώστου κατά την Αγγλοκρατία
5. Φιλοξενήθηκε στην Πόλη ο Λογοτέχνης

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Άγιος Νικολάος 2. Οθέλλος 3. Ανόρθωση 4. Ερμού 5. Πυξ Λαξ 6. Λουκά 7. Φάληρο

ΚΑΘΕΤΑ

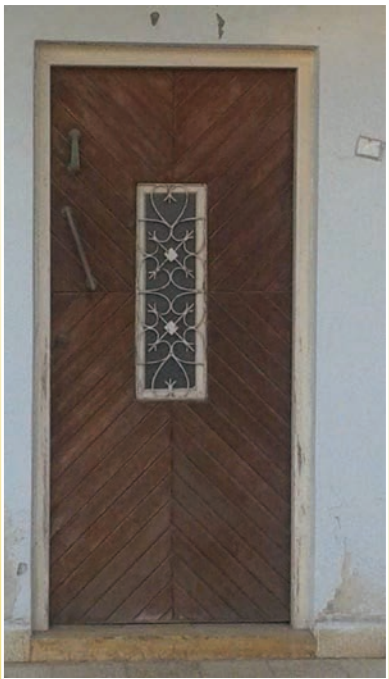
1. Άμμος 2. Ευαγόρα 3. Σαλαμις 4. Ίγκλις 5. Σεφέρης

46 καλοκαίρια μακριά σου!
Μ' αυτά τα παπούτσια ενθύμιο πέρασα το κατώφλι του σπιτιού μου για τελευταία φορά.
.... απ' αυτή την πόρτα έφυγα,
αδυνατώντας να αντιληφθώ ότι
δεν θα την ανοίγαμε ξανά σύντομα.

46 καλοκαίρια μακριά σου Αμμόχωστος.
14/08/1974... κι' από τότε αναρωτιέμαι πως θα ήταν να μεγαλώνω εκεί που γεννήθηκα.

Μαρία Βασιλείου Αγγελή
Βαλαωρίτου & Βοιωτίας 8, Αμμόχωστος

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΜΕΓΑ ΧΟΡΗΓΟΙ

G.C. ECONOMOU & ASSOCIATES

EBEA

Island Oil Holdings

GREE air conditioners

C&A TOUMAZIS CONTRACTORS & DEVELOPERS

FCG FIRST CHOICE GROUP LTD

QUALITY GROUP DEVELOPMENTS & INVESTMENTS

IronFX SOLID TRADING

Simplex your trusted global IT partner

SHOHAM CYPRUS LTD

ATLAS PANTOU

K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD

D. ZAVOS GROUP LAND & BUILDING DEVELOPERS SINCE 1980

A. SOPHOCLEOUS & SONS LTD ..... Importers of Fine Foods and Delicatessen

CARPETPLAZA LTD

ΚΥΠΡΗΣ & ΓΕΡΑΝΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΙ ΛΤΔ

ΧΟΡΗΓΟΙ

AdvanceMWM Medical Waste Management

BLUELINK audit ▪ tax ▪ advisory

ΦΛΟΥΡΕΝΤΖΟΥ & ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΛΤΔ

Χρ. Λάρκου & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε.

Γ. ΜΙΝΤΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

nissi beach resort

ΛΑΪΚΗ ΠΛΑΓΟΡΑ ΛΤΔ ΜΙΧΑΗΛ ΟΔΟΣ ΛΕΟΝΤΙΟΥ Α' 189 ΔΡΟΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΛΕΜΕΣΟΣ 25732838 - 25732310

mas supermarkets Φρέναρος Λαϊκή Υπεραγορά Δ.Σ. Στυλιανού

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

«Η Αμμόχωστος. Πόσο την πεθύμησα. Τίποτα δεν υπάρχει στον κόσμο που να μου δίδει την αίσθηση της Γυναίκας όσο η Αμμόχωστος. Είναι απ' τα ωραιότερα μέρη της γης. Δε θα 'θελα να πεθάνω πριν ξαναπάω στην Αμμόχωστο.»

Μάιος 1926 και ο Νίκος Καζαντζάκης φτάνει στην Κύπρο ανταποκρινόμενος στο μυστικό κάλεσμα της θεάς. Το ταξίδι ξεκινά από τα ανατολικά του νησιού, την Αμμόχωστο, την χωμένη κυριολεκτικά στην άμμο. Η αγάπη του για την πόλη ξεκινάει με το που την πρωτοαντικρίζει, ένας έρωτας που ριζώνει στην καρδιά του, μια λαβωματιά που ευπρόσδεκτα την δέχεται. Χρόνια αργότερα σε συνέντευξη του στην εφημερίδα «Τα Νέα» μιλά για αυτή την αγάπη και τον πόθο να την επισκεφτεί ξανά.Δεν πρόλαβε να προσκυνήσει ξανά την αγαπημένη Αμμόχωστο. Τρία χρόνια μετά την συνέντευξη αυτή έφυγε.